Daphnis si Chloe – De Longus

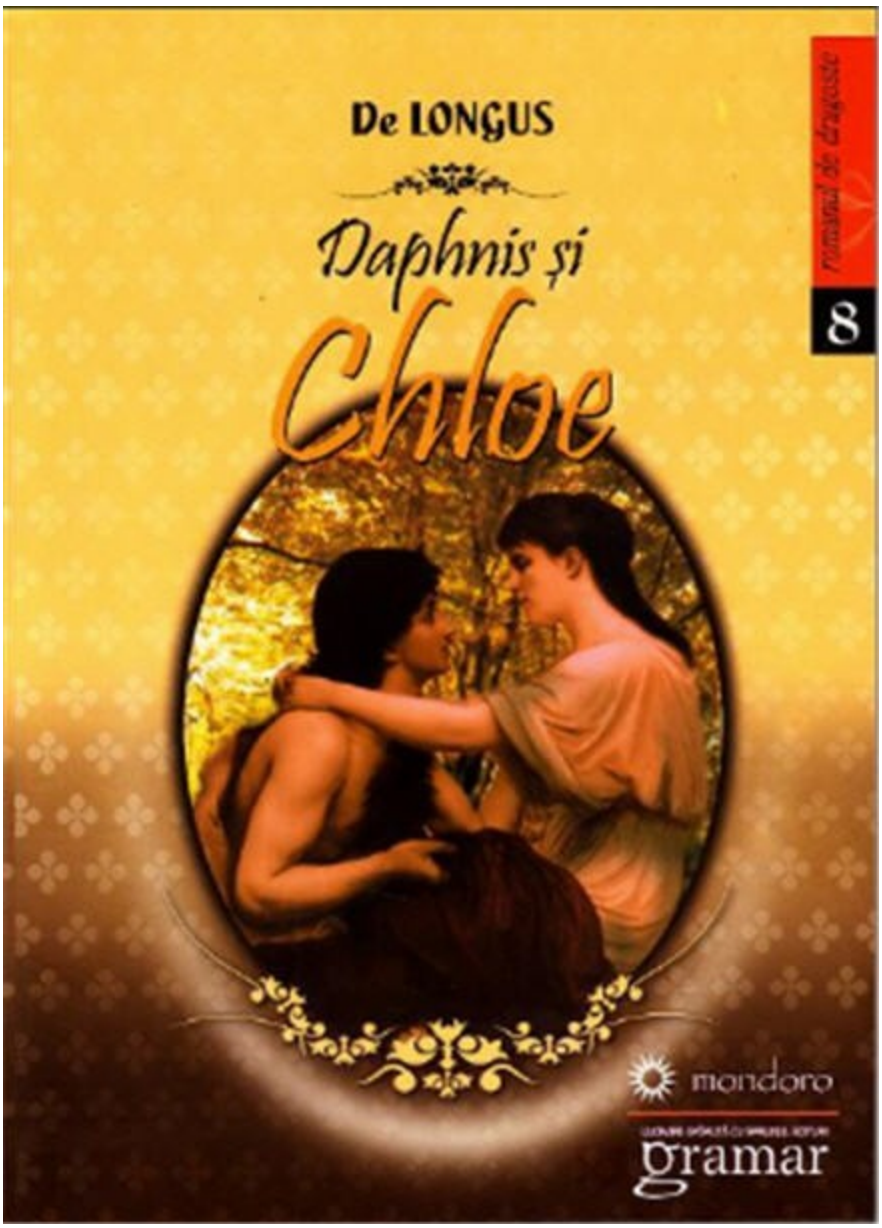

DE LONGUS DAPHNIS ŞI CHLOE
DE LONGUS
Daphnis şi Chloe
(traducere din limba greacă de GEORGE THORNLEY -1657]
traducere din limba engleză Brebeanu Alina Loredana
EDITURA MONDORO Bucureşti
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României LONGOS
Daphnis şi Chloe / Longos ; trad.: Alina Loredana Brebeanu.

– Bucureşti : MondoRo, 2012 ISBN 978-606-8395-17-3
I. Brebeanu, Alina Loredana (trad.)
821.14'02-312.3=135.1
Coperta: Daniel Ţuţunel
Departament Difuzare tel. 021-211.25.00 mail: comenzi@gramar.ro
Redacţie
tel. 021-210.40.13 mail: office@gramar.ro
www.gramar.ro

Epistolă dedicată tinerelor frumuseţi

Această mică şi plăcută poveste de dragoste, atât prin propriul ei destin, cât şi prin al meu, aparţine mai degrabă ochilor voştri frumoşi, mâinilor şi sânilor voştri care tresaltă de bucurie. Şi-apoi, cine nu ar arunca deoparte o carte, când de multe ori aceasta a trezit singurătatea multor învăţaţi şi, prin asta, nemulţumirea lor? Dar aşteptaţi! Nimic de aici nu serveşte unui astfel de scop, ci celui pentru care Lycenia l-a învăţat pe elevul ei în pădure: aici, Eros este un păstor; Pan, un războinic; Chloe, o domniţă despre care Eros avea să scrie o poveste; un tânăr, iubitul Nimfelor; Eros e prins jefuind într-o livadă o dumbravă de mirt. Aici găsiţi fluiere care scufundă corăbii de piraţi, altele care aduc eliberarea domniţelor

captive, festivaluri pastorale şi jocuri. Ceremoniile, obiceiurile şi gesturile sunt în stilul Greciei antice, presărate în mod încântător cu poveştile ei vechi şi minunate. Pe scurt, nimic care să vă irite, decât, poate, să vă tulbure conştiinţa. Chloe ştia destul de bine (deşi autorul o structurează simplu] care şi cum era închipuirea ei, iar Daphnis nu avea nevoie decât de iluminarea Lyceniei ca să ia o decizie şi să îşi înăbuşe dorinţa.

Dar ascultaţi la mine, doamnelor: vă voi spune o poveste, una pe care am spus-o la un han, la asfinţit – un dialog dintr-o iluzie de vară. Un băiat şi o fată se întâlniră acolo: băiatul îşi deschise magazinul şi expuse tot ce avea de arătat un tânăr începător; fata îl întrebă ce avea acolo, iar el îi spuse că era averea lui; fata se privi şi zise: „Dacă aceasta ţi-e averea, atunci (zise ea) averea mea este mică”. Iar aceasta este oparalelă la simpla poveste pastorală de aici. Dar ce părere aveţi despre acea credinţă a evreilor potrivit căreia un om foarte înţelept nu cunoaşte calea unui şarpe încolăcit pe o stâncă, aşa cum nici un tânăr nu ştie ce cale să urmeze cu o domniţă? Iar cei care cred că Nicaula Saba[1] i-a zăpăcit cu băieţi şi fete înveşmântaţi asemenea care se confundă unii cu alţii, îi descoperă (la fel ca voi] pe toţi aşa cum sunt, dându-le jos măştile. Însă fie prin simplitatea voastră, fie prin artă,

nu puteţi face altceva decât să acceptaţi totul aici. Nu ştiţi ce vrem să spunem, deşi vorbim limpede ca lumina zilei. Şi acum aveţi şi o autoritate (ceea ce n-aţi avut până acum] care să vă dovedească simplitatea voastră: filosoful din cartea a treia – o doamnă impunătoare şi o adevărată cunoscătoare a domniţelor.

Pentru asta merit un sărut din partea fiecărei fete drăguţe şi naive, iar dacă voi afla că această carte vă este mai aproape decât oricare alt roman dintre acelea cu un limbaj afectat şi încâlcit, voi încerca fie să găsesc, fie să închipui cumva pentru voi o modalitate de a compune, de a examina şi de a o trimite în mâinile voastre pentru inventivităţile ei variate, pentru intertextură şi pentru stil, prin testul Muzicii, al Frumuseţii, al Plăcerii şi al Dragostei.

Al vostru servitor iubitor,

GEO. THORNLEY.

~ PRIMA CARTE ~

---

1 Regina din Saba

Pe când vânam în Lesbos, am văzut un spectacol în dumbrava Nimfelor – cel mai frumos şi mai plăcut din câte mi-a fost dat să văd. Era o icoană sau un tablou viu ce ilustra o

poveste de dragoste. Dumbrava era, într-adevăr, o privelişte foarte plăcută, cu copaci deşi, presărată pretutindeni cu flori şi udată de apa unui singur izvor ce avea numeroase cotituri şi şănţuleţe de-a lungul lui. Însă mult mai frumoasă decât aceasta era acea imagine conţinută de ea – nu numai o minunată şi incredibilă întruchipare a destinului, ci şi o ilustrare a artei iubirii antice care există de secole. Drept aceea, mulţi străini, vrăjiţi de renumele ei, veneau din dorinţa de a o admira – dorinţă la fel de mare ca aceea de a-şi arăta devotamentul faţă de Nimfe. Se puteau vedea acolo tinere femei strângându-şi la piept copiii, altele înfăşându-i în scutecele spre a le acoperi goliciunea, copii care, urmându-şi destinul, se dedicaseră îngrijirii turmelor de oi şi capre; erau mulţi păstori ucişi, tineri care se încăieraseră, atacuri ale hoţilor, năvăliri ale duşmanilor, lovituri date de bărbaţi înarmaţi. Privind plin de admiraţie toate acestea şi multe alte lucruri, toate ilustrând dulcile, dar periculoasele aventuri de dragoste, am simţit un nestăpânit imbold de a aşterne ceva pe hârtie ca răspuns la această imagine. Astfel, după ce am căutat cu atenţie şi am găsit un tălmaci care să-mi tâlcuiască această privelişte, am schiţat aceste patru cărţi, o veşnică jertfă închinată iubirii, un blestem interminabil păstrat cu sfinţenie de Pan şi de

Nimfe, şi o comoară încântătoare care aparţine în egală măsură tuturor oamenilor. Căci aceasta îi va vindeca pe cei bolnavi şi îi va ridica pe cei căzuţi; cel care a iubit şi-o va aminti iarăşi, iar cel care nu a cunoscut dragostea va fi iniţiat în această artă. Căci nimeni n-a putut scăpa de dragoste, şi nici n-o va putea face vreodată, atâta timp cât există frumuseţe în lume şi ochi care să o vadă.

Dar Dumnezeu să-mi ajute să scriu cu înţelepciune şi dreptate pasiunile şi minunatele destine ale altora, iar în vreme ce eu scriu despre iubirile lor, să-mi păstreze mintea întreagă.

Mitylene este un oraş din Lesbos şi, prin titluri onorifice antice, este cunoscut drept „măreţul şi frumosul Mitylene”. Este străbătut de braţele mării şi e împodobit cu multe poduri de marmură albă, bine şlefuită. Văzându-l, n-ai zice că e un oraş, ci o insulă în interiorul altei insule. La vreo două mile de acest Mitylene se întindeau pământurile unui anume stăpân bogat – cea mai încântătoare şi mai plăcută privelişte de sub Grădina Raiului. Vedeai acolo munţi plini cu fiare sălbatice pentru vânat, dealuri şi ostroave acoperite cu viţă de vie, câmpii încărcate cu tot felul de grâne, văi cu livezi şi grădini, pârâuri murmurânde care străbat dealurile, pajişti pe care pasc oi, capre şi vite, marea care scălda ţărmul cu nisip fin şi

strălucitor, unduindu-se până departe la orizont.

În acest ţinut minunat, un păstor numit Lamo, îngrijitor al turmei de capre, găsi un băieţel părăsit printr-un mare noroc al soartei (după cum se pare]. Era o pajişte, iar acolo o pădurice umbroasă şi multe desişuri, toate împânzite cu viţă de iederă, în vreme ce pământul era acoperit cu un fel de iarbă mai moale, pe care zăcea copilul părăsit. O capră se tot apropia de acel loc, neglijându-şi propriul ied pentru a se îngriji de nefericitul copil. Lamo observă atenţiile ei repetate faţă de prunc şi, făcându-i-se milă de iedul dat uitării, o urmări, văzând-o mergând cu grijă în jurul copilului, ridicându-se şi aşezându-se uşor, aşa încât să nu cumva să-l rănească cu copitele ei, în timp ce pruncul sugea laptele de parcă ar fi fost hrănit de cea mai blândă mamă.

Minunându-se de asta (lucru lesne de înţeles], se apropie şi descoperi un pui de om, un băieţel puternic şi frumos, purtând veşminte rafinate cu însemnele şi decoraţiile unei nobile familii necunoscute. Mantia lui sau pelerina micuţă era purpurie, legată cu un năsturaş de aur; lângă ea era un mic pumnal, cu mâner de fildeş bine şlefuit. La început, păstorul se gândi să ia lucrurile preţioase şi nici să nu se gândească la copil. Însă apoi, gândindu-se la ruşinea care l-ar copleşi dacă nu va dovedi

aceeaşi bunătate şi purtare de grijă pe care o văzuse la capră, aşteptă căderea nopţii şi-i duse soţiei sale, Myrtalei, băiatul şi lucrurile lui valoroase dimpreună cu caprele. Dar Myrtale, uimită la vederea unei astfel de privelişti, zise: „Cum, acum caprele nasc băieţei?” Păstorul se aşternu pe povestit, adică îi spuse cum îl găsise sugând la capră şi cum ar fi fost copleşit de ruşine să-l părăsească pe bietul copil în ghearele morţii în acel desiş dat uitării. Aşadar, când băgă de seamă că Myrtale era de aceeaşi părere ca el, ascunse cu grijă toate lucrurile găsite alături de prunc. Hotărârâ atunci să spună că băiatul era copilul lor, dându-l în grija caprei spre a fi alăptat. Iar pentru ca numele lui să fie într-adevăr un nume de păstor, căzură de acord să-l numească Daphnis.

După ce se scurseră doi ani, un păstor din ţinuturile vecine avu norocul de a da peste aceeaşi privelişte rară ca şi Lamo. Era acolo o peşteră singuratică şi sacră a Nimfelor, o stâncă uriaşă scobită pe dinăuntru şi rotundă pe dinafară. Statuile sau imaginile Nimfelor erau săpate în piatră într-un mod straniu, cu picioarele goale şi descoperite, cu braţele dezgolite până la umeri, cu părul despletit şi lăsat în neorânduială, cu ochii şi buzele radiind dulceaţa Nimfelor, cu veste şi veşminte prinse la mijloc cu cingătoare. Întreaga privelişte făcea impresia unei serate dansante divine sau

a unui bal mascat.

Intrarea peşterii era pe la mijlocul stâncii aceleia uriaşe. Din adâncurile acelui hău ţâşnea un izvor repede, cu apă limpede ca de cristal, care dădea naştere în faţa peşterii sacre unei pajişti pline de flori, cu iarbă de un verde crud. Erau atârnate şi lăsate acolo vasele de muls ale frumoaselor domniţe, naiurile păstorilor, fluiere şi trişte – daruri şi blesteme ale vieţii vechilor păstori. La această peşteră venea adesea o oaie, făcându-l pe păstor să cugete deseori că, fără îndoială, o pierduse. Voind deci să corecteze purtarea hoinarei şi să o aducă iarăşi la păscutul liniştit de mai înainte, meşteri dintr-o crenguţă de salcie un laţ, căutând s-o prindă în capcană în peşteră. Însă, când intră, văzu acolo lucruri la care nici nu visase, căci zări oaia alăptând un prunc întocmai ca o mamă adevărată, iar copilul, fără să scoată niciun scâncet cât de mic, apuca şi trecea cu lăcomie de la o ţâţă la alta cu guriţa lui curată, căci imediat ce pruncul sugea îndeajuns, oaia grijulie îi curăţa faţa cu limba.

Pruncul era o copilă şi, la fel cum se întâmplase şi în cazul celuilalt copil, era învăluită şi împodobită cu veşminte rafinate şi scumpe şi cu însemnele originii ei nobile; pe cap purta o coroniţă împletită cu fir de aur; pantofiorii ei erau aurii; scutecelele ei şi păturica îi era cusută cu fir de aur.

Păstorul Dryas (căci aşa îl chema], cugetând în sinea lui că n-ar fi găsit copila de n-ar fi fost voia zeilor şi învăţând din mila ce-o vedea la oaie, luă fetiţa în braţe, puse lucrurile ei în traista lui şi se rugă Nimfelor să-l ajute să o crească cu bine pe rugătoarea şi adepta lor.

Aşadar, acum, la vremea mânării turmelor lui spre casă, veni la căsuţa lui şi-i povesti soţiei sale tot ce văzuse, îi arătă copila şi o rugă să o ia drept fiica ei, să o hrănească şi să o îngrijească, chiar dacă originile fetiţei le erau necunoscute. Nape – căci acesta era numele femeii – începu imediat să se poarte ca o adevărată mamă, arătând faţă de copilă o dragoste amestecată cu gelozia şi teama de a nu fi întrecută de oaie şi, în mare grabă, ca să înlăture orice umbră de îndoială că n-ar fi a lor, îi dădu numele de păstoriţă Chloe.

Aceşti copii crescură repede, iar frumuseţea lor părea a nu se potrivi mediului câmpenesc în care îşi duceau existenţa. Daphnis avea acum cincisprezece ani, iar Chloe era mai mică cu doi ani.

Într-o noapte, Lamo şi Dryas avură un vis nemaipomenit. Se făcea că Nimfele, zeiţele din acea peşteră de unde ţâşnea izvorul cel repede şi unde Dryas o găsise pe Chloe, îi dădeau pe Daphnis şi pe Chloe unui băieţel foarte neastâmpărat şi frumos, cu aripi la umeri, purtând un arc cu săgeţi micuţe; acest băieţel

îi atingea pe amândoi cu aceeaşi săgeată, ordonându-le ca de atunci înainte Daphnis să pască turma de capre, iar Chloe oile. Cum amândoi avură acelaşi vis, se simţiră tare mâhniţi la gândul că Daphnis şi Chloe vor fi doar nişte simpli păstori ca şi ei, deşi, judecând după scutecelele lor, se aşteptaseră ca cei doi să aibă o soartă mai bună. Potrivit acestei nădejdi a lor, îi crescuseră cu mare grijă, dându-le cele mai alese bucate, învăţându-i carte şi alte asemenea lucruri grozave câte pot deprinde fetele şi băieţii din zonele câmpeneşti. Şi totuşi, hotărâră să se supună, astfel ca soarta copiilor să fie încredinţată trimişilor zeilor prin voia cărora aceştia fuseseră salvaţi.

Povestindu-şi visul unul altuia şi ridicând o jertfă în Peştera Nimfelor în cinstea acelui băiat înaripat (căci numele nu i-l cunoşteau încă], îi trimiseră pe cei doi tineri să păstorească turmele, învăţându-i tot ce trebuiau să cunoască: cum să hrănească animalele înainte de amiază şi seara, când discul arzător al soarelui cobora la asfinţit, când să le ducă să le adape, când să le întoarcă la ţarc, pe care să le mâne cu vergeaua şi pe care numai cu vorba.

Acum, această frumoasă pereche de tineri păstori nu-şi mai încăpea în piele de bucurie, de parcă ar fi primit un întreg regat, şi îşi păzeau cu mare grijă frumoasele turme, pe

care le iubeau mai mult decât obişnuiau ceilalţi păstori, căci Chloe îi datora viaţa unei oi, şi nici Daphnis nu uita că i-o datora pe a lui unei capre.

Era începutul primăverii şi toate florile de pe câmpii, pajişti, văi şi dealuri îşi desfăceau acum potirele; peste tot plutea un parfum de prospeţime, totul era verde şi înmiresmat. Zumzetul albinelor printre flori, cântecele păsărilor răsunând în crânguri, salturile mieilor pe dealuri – toate acestea erau plăcute atât auzului, cât şi privirii. Iar acum, când asemenea miresme umpluseră acele văi minunate şi binecuvântate, atât cei în vârstă, cât şi cei tineri imitau lucrurile plăcute pe care le auzeau şi le vedeau; auzind cântecele păsărilor, începeau şi ei să fredoneze; văzând salturile mieilor, săreau şi ei cu paşi uşori şi cu mişcări agere; apoi, luându-se la întrecere cu albinele, alergau să culeagă cele mai frumoase flori. Pe unele şi le puneau în sân în glumă, iar din altele făceau cununi pentru Nimfe.

Cu turmele alăturate, cei doi păstoraşi erau mereu unul lângă altul, căci Daphnis aduna deseori oile ei rătăcite de turmă, iar Chloe îndepărta caprele îndrăzneţe de pe marginile stâncilor şi le ţinea departe de prăpastii; câteodată, păzirea ambelor turme îi era încredinţată unuia singur dintre ei, pe când celălalt se ţinea de joacă. Toate jocurile lor

erau jocuri de copii şi de păstori. Chloe zburda de colo-colo, rupând ici şi colo fire de papură, din care îşi făcea câte un laţ în care să prindă vreo lăcustă; era atât de absorbită de jocul acesta, încât uita cu totul de turmele ei. Daphnis, pe de altă parte, tăind cele mai subţiri trestii şi găurindu-le nodurile, le lipea unele de altele cu ceară moale potrivindu-le bine, şi nu-i mai păsa de nimic altceva decât să exerseze cântatul sau să compună vreo melodie – îndeletnicire căreia se dedica de dimineaţă până la asfinţit. Puneau laolaltă vinul, laptele şi orice altceva mai aduceau de acasă şi mai curând ai fi putut vedea turmele despărţite decât pe Chloe şi Daphnis departe unul de altul.

Însă, pe când îşi ocupau timpul cu asemenea jocuri plăcute, Eros abătu asupra lor astfel de griji: o lupoaică ce-şi adăpostea în vizuina ei puii cei mulţi se avânta de multe ori pe câmp, făcând mare prăpăd în turme, căci avea nevoie de multă hrană pentru ea şi pentru puii ei. De aceea, sătenii se întâlniră şi săpară o groapă cu lungimea, lăţimea şi adâncimea bine proportionate. Pământul scos afară îl împrăştiară în jur pe o mare distanţă, iar groapa o acoperiră cu crenguţe lungi şi uscate, peste care împrăştiară puţin pământ, astfel încât să ascundă urmele săpăturii. Dacă fie şi un iepure ar fi fugit pe acolo, crenguţele

uscate s-ar fi rupt imediat, fiind foarte fragile; astfel s-ar fi dovedit imediat că într-adevăr acolo nu era pământ adevărat, ci doar o amăgire.

Multe astfel de capcane fură săpate atât în munţi, cât şi pe câmpii, şi totuşi nu-i putură veni de hac lupoaicei, care părea să simtă înşelăciunea care fusese pregătită anume pentru ea. În schimb, multe oi şi capre îşi găsiseră acolo pieirea, ba chiar puţin mai lipsea ca şi Daphnis să împărtăşească aceeaşi soartă, şi iată cum: doi ţapi erau prinşi într-o luptă crâncenă, iar loviturile pe care şi le dădeau unul altuia erau grozave. În urma unei lovituri puternice, unuia dintre ei i se rupse cornul. Copleşit de durere şi de umilinţă, se grăbi să fugă, însă învingătorul, urmărindu-l îndeaproape, nu-l lăsa să-şi recapete suflul. Daphnis se necăji văzând cornul rupt şi atâta înverşunare din partea ţapului victorios, aşa că puse mâna pe bâtă şi porni pe urmele acestuia. Dar, aşa cum se întâmplă deseori când vrei să o porneşti cât mai repede într-o direcţie şi mai ai şi pe altcineva pe urme, lucrurile nici nu se puteau petrece altfel: amândoi căzură în capcană, mai întâi ţapul, apoi şi Daphnis. Şi cu adevărat aceasta a fost salvarea bietului Daphnis: faptul că a căzut peste ţap, care i-a folosit drept sprijin. Acolo se puse pe un plâns amar, aşteptând ca oricine ar trece întâmplător

pe acolo să-l scoată din groapa adâncă.

Chloe, văzând accidentul, se grăbi într-acolo să ude cu lacrimi amare mormântul lui Daphnis, însă îl descoperi în viaţă, chiar dacă era îngropat acolo. Astfel, îl chemă în ajutor pe un văcar din împrejurimi. Când sosi acesta, se tot uită în jur să găsească o frânghie lungă, însă, nereuşind să afle vreuna, Chloe îşi desfăcu în mare grabă cingătoarea şi panglica de la păr, dându-i-le văcarului să le lase încetişor în groapă ca să-l salveze pe Daphnis. Stând pe marginea gropii, începură amândoi să tragă de frânghia astfel improvizată. Daphnis, strâns legat cu ea, încerca din răsputeri să ajungă la suprafaţă, ceea ce şi reuşi. Scoaseră apoi şi ţapul cel neastâmpărat, care ajunsese acum cu amândouă coarnele rupte – aşa îl ajunsese răzbunarea celui învins. Pe acesta i-l dădură văcarului drept răsplată pentru că le-a salvat vieţile. Se înţeleseră între ei ca, dacă cumva cineva iar observa lipsa, să spună că fusese prins de lupoaică. Astfel, se reîntoarseră la oile şi caprele lor.

Văzând că toate păşteau în mare linişte şi ordine, întocmai după îndrumările lui Lamo şi ale lui Dryas, se aşezară pe trunchiul unui stejar, cercetând cu mare luare-aminte dacă Daphnis avea vreo rană mai gravă de pe urmă căzăturii aceleia. Însă nu găseai pe trupul lui nicio rană, nicio pată însângerată, ci numai

câteva urme de noroi la cap, pe piept şi în alte câteva locuri unde fusese murdărit de pământul care acoperea şi ascundea groapa. Astfel, judecară că ar fi mai înţelept ca, înainte ca vestea accidentului să ajungă la urechile lui Lamo şi ale Myrtalei, să se spele în Peştera Nimfelor. Intrând acolo cu Chloe, îi dădu ei să-i ţină traista, haina şi cămaşa câtă vreme el se spală.

Dar se întâmplă ca, deodată, un sărut să-l facă să se întrebe în sinea lui astfel de lucruri: „În numele Nimfelor, încotro m-ar purta acel sărut al lui Chloe? Buzele ei sunt mai moi decât petalele de trandafir şi mai dulci decât mierea stupilor de pe câmpii şi pajişti, dar sărutul ei înţeapă ca o albină. De multe ori am sărutat copilaşi şi vreun ied drăguţ şi căţeluşul lui Melampo şi acel viţeluş pe care mi l-a dăruit Dorco, dar acest sărut este diferit. Inima mi se zbate să-mi sară din piept, sufletul mi-e plin de lumină şi stă să mi se topească; şi totuşi, sunt nebun după un alt sărut al ei. Ah, ce victorie înşelătoare e asta? Ah, ce boală este asta al cărei nume nu-l cunosc? Să-şi fi înmuiat Chloe buzele-n venin înainte de a mă săruta? Şi-atunci, cum de n-a murit? Ce dulce-i cântecul privighetorii, în vreme ce soarta-mi atârnă de un fir de păr! Ce liberi zburdă iezii, pe când eu stau împietrit pe loc! Când florile cresc atât de frumos, eu uit să împletesc cununi! Toporaşii,

zambilele, florile de ciuboţica-cucului înfloresc, dar Daphnis – vai!

– Daphnis se ofileşte! Şi dacă în cele din urmă se va întâmpla ca Dorco să-i pară lui Chloe mai chipeş decât mine?” Aceste gânduri şi sentimente îl copleşeau pe bunul Daphnis, care murmura în sinea lui acum, când simţea pentru prima oară chinurile şi limbajul dragostei.

Dar văcarul Dorco, observând că Dryas îşi plantase mlădiţele în apropierea crenguţelor de viţă de vie, veni la el cu diferite brânzeturi, hotărât să-i facă curte şi să obţină mâna lui Chloe: brânzeturile i le dădu în calitate de cunoscut şi prieten al lui de pe vremea când păstorea el turmele. Aducând vorba despre asta, începu să facă aluzii la măritişul lui Chloe şi la faptul că i-ar putea fi soţie, promiţând multe daruri alese numai bune pentru un păstor: un jug pentru boii înhămaţi la plug, patru stupi de albine, cincizeci de meri tineri pe alese, o piele bună de taur pentru pantofi şi în fiecare an câte un viţel înţărcat, astfel că puţin i-a lipsit lui lui Dryas ca, ademenit cu asemenea daruri, să nu i-o promită pe Chloe. Însă, când îşi veni în fire şi-şi dădu seama că tânăra copilă merita un soţ mai bun – mai ales că realiză că avea motive să se teamă mai mult ca oricând că va fi copleşit de o tristeţe de care nu va putea scăpa atunci când îi va fi

luată fetiţa găsită – ceru voie să se retragă, refuză căsătoria şi respinse darurile.

Dorco, văzându-se văduvit de speranţă şi rămas fără brânzeturi, se hotărî în sinea lui să-şi abată atenţiile asupra lui Chloe, de-ar fi să o prindă vreodată singură. Observând chiar în ziua aceea cum turmele erau duse la adăpat uneori de Daphnis, alteori de fată, ticlui un plan prin care să se arate ca un văcar cum nu se mai văzuse. Luă pielea unui lup mare pe care îl ucisese un taur cu coarnele lui spre apărarea cirezii, şi-o aruncă pe umeri, lăsând-o să-i atârne până la picioare, astfel că labele din faţă îi acopereau mâinile, iar cele din spate coapsele, până jos, la călcâie, iar gura căscată îi acoperea capul de parcă ar fi fost coiful unui cavaler în armură. După ce se îmbrăcă astfel în pielea de lup cum putu mai bine, se îndreptă spre izvor, unde obişnuiau să se adape turmele după ce mâncau. Însă izvorul acela se afla într-un loc izolat, înconjurat de tufişuri, spini, stufăriş, ciulini şi tufe de ienupăr, astfel că un lup ar fi putut foarte bine să pândească de acolo. Ascunzându-se, văcarul aşteptă momentul când turmele aveau să fie mânate spre apă să bea şi trăgea mari speranţe ca, întocmai cum face un lup (o fiară care face să ne piară glasul], să pună şi el mâna pe biata Chloe.

După o vreme, ea se îndepărtă de Daphnis,

pe care-l lăsă să adune frunze verzi pentru capre, şi-şi mână turmele în jos, la izvor. Însă câinii turmelor, care o urmau pe Chloe, începură să latre la Dorco, care se mişcase brusc în stufăriş, căci îşi dăduse seama că-i prinseseră mirosul şi că l-ar fi atacat cu furie, întocmai ca pe un lup. Înainte să se poată ridica cu totul din ascunzătoarea de unde pândea, căci fusese luat prin surprindere, câinii se năpustiră asupra lupului Dorco, muşcându-l care cum apuca. Totuşi, temându-se să fie descoperit astfel, îi certa şi-i ocăra, păzindu-se cum putea mai bine cu pielea de lup, pe care şi-o strângea şi mai bine în jurul corpului pentru a se proteja.

Când Chloe se sperie atunci când zări pentru prima dată ceva ce nici ea nu ştia ce era, îl strigă pe Daphnis în ajutor. Câinii îi rupseră curând capul de lup, sfâşiară pielea şi-şi înfipseră bine colţii în pielea lui. Apoi, Dorco urlă şi strigă din răsputeri, implorând ajutor de la Daphnis şi Chloe. Ei stăpâniră câinii şi-i liniştiră cu obişnuitele lor chemări, după care îl conduseră pe Dorco, care avea umărul şi coapsa sfâşiată, la izvor, văzând unde îşi lăsaseră câinii urmele colţilor. Acolo, dulcea Chloe spălă cu blândeţe rănile şi, mestecând câteva frunze verzi de ulm, întinse cu uşor pasta astfel obţinută pe ele. Acum, pentru că nu erau deloc pricepuţi în ale dragostei,

crezură că deghizarea lui Dorco şi faptul că se ascunsese în tufişuri nu era altceva decât o farsă pastorală pe care voia să le-o joace şi care nu avusese nici cel mai mic efect asupra lor. Însă, vrând să-şi arate bunăvoinţa şi să-l înveselească cu blândul limbaj al compătimirii, îl duseră de mână o bună bucată de drum, după care îşi luară rămas-bun şi plecară.

Dar Daphnis şi Chloe aveau multe de făcut până să se întâlnească din nou la căderea serii, căci o porniră în direcţii diferite, adunând laolaltă oile şi caprele rătăcite de turmă. Îngrozite de pieile de lup şi de lătratul violent al câinilor, unele fugiseră pe piscuri, altele pe stânci, iar altele alergau spre malul mării, deşi fuseseră învăţate nu numai să asculte de glasurile păstorilor şi să se liniştească la auzul cântecelor din fluier, ci şi să fie mânate împreună fie şi numai prin bătaia din palme. Dar frica le făcuse să uite de toate astea, astfel că fu nevoie de mult timp şi mult efort, mergând pe urmele lor ca nişte câini de vânătoare, până ce reuşiră să le îndrume spre casă, pe pajiştile lor. Numai în acea noapte Daphnis şi Chloe putură dormi duşi, căci descoperiră că oboseala era un fel de leac pentru pasiunile stârnite de dragoste.

De îndată ce se lumină de ziuă însă, căzură din nou pradă acestor chinuri. Când se văzură unul pe celălalt, deveniră deodată veseli, iar

dacă se despărţeau, se întristau îndată. Îşi înfruntau suferinţele cu hotărâre, şi totuşi nu ştiau ce era cu ei. Un singur lucru ştiau cu siguranţă: că sărutul îl distrusese pe Daphnis, iar spălarea în Peştera Nimfelor o afectase iremediabil pe Chloe.

În afară de asta, anotimpul îi aprindea şi îi ardea cu totul. Acum, primăvara cea răcoroasă trecuse, la fel şi vara, iar toamna sosise şi toate lucrurile erau înfloritoare şi pline de energie: copacii cu fructele lor, iar câmpiile acoperite cu porumbul care se înălţa spre cer. Dulce li se mai părea atunci cântul greierilor, şi la fel de dulce era şi parfumul fructelor, şi nu li se părea cu nimic mai prejos nici behăitul oilor. Ba li se părea că până şi râurile, în duioasa lor lunecare, cântau cu glas dulce, că blândele adieri se jucau şi fluierau printre crengile pinilor, că turmele, la fel de dornice de iubire, zăceau cuprinse de moleşeală, şi că soarele, adorator al frumuseţilor, lăsând deoparte orice ascunziş, se străduia să dezvăluie toate splendorile peisajului câmpe-nesc. Toate acestea îi aprindeau sufletul lui Daphnis, astfel că mergea deseori la râuri şi izvoare ca să se scalde şi să se răcorească, ba chiar şi bea apa limpede, crezând că astfel va putea să potolească şi focul şi dogoarea care-l ardeau pe dinăuntru.

Când Chloe, din cauza muştelor

supărătoare, îşi petrecea mult timp mulgând oile şi caprele, închegând laptele şi transformându-l în bucăţi mici de brânză, se ducea apoi să se scalde, aşezându-şi pe cap o coroniţă din crengi de pin; după aceea, îşi înfăşura trupul într-o piele de ied, lua un vas şi, cu vin şi lapte, pregătea o dulce licoare pentru ea şi pentru dragul ei Daphnis. Spre amiază, cădeau pradă fascinaţiei pe care o simţeau, încercând să se surprindă cu privirea unul pe celălalt.

Văzându-l pe Daphnis dezbrăcat, Chloe căzu pradă celei mai dulci şi mai înfloritoare frumuseţi, şi nu putea să facă altceva decât să se topească de dragul lui, negăsind în el nicio vină şi niciun cusur. Lui Daphnis, la rândul lui, văzând-o pe Chloe înfăşurată în pielea de ied şi cu coroniţa din ramuri de pin pe cap întinzându-i lichidul dulce să-l bea, i se părea că vede vreuna din Nimfe – pe cea mai frumoasă din peştera cea sacră. Astfel, luându-i coroniţa de pin, o aşeza pe capul lui, iar după ce o săruta iar şi iar, o punea din nou pe capul ei. În timp ce el era gol şi se spăla, Chloe îi lua haina şi, sărutând-o, şi-o punea pe umeri. Uneori, aruncau cu mere unul în altul, se îmbrăcau cu hainele celuilalt sau se jucau unul în părul altuia. Chloe asemăna părul lui Daphnis cu lemnul de mirt, căci era negru; pe de altă parte, Daphnis îi compara faţa cu cele

mai frumoase mere, căci avea chipul alb şi obrajii rumeni. O învăţă şi pe ea să cânte din fluier şi, de fiecare dată când se pregătea ea să sufle, el îi fura instrumentul de la buze şi-şi petrecea buzele peste ale ei. Părea că o învaţă unde greşeşte, dar, sub acest pretext amăgitor al fluierului, o săruta pe Chloe.

Însă odată, pe când cânta din fluier, pe la prânz, se întâmplă ca turmele să se retragă liniştite la umbră, iar Chloe adormi pe nesimţite. Daphnis băgă de seamă şi-şi puse deoparte fluierul; apoi, fără pic de ruşine sau teamă, se încumetă să o privească şi să cerceteze cu lăcomie fiecare detaliu al trupului ei, după care şopti încetişor astfel:

— Ce ochi dulci sunt aceştia cufundaţi în somn? Ce suflu dulce mângâie aceste buze trandafirii? Nici merele, nici pajiştile înflorite, nici pădurea deasă nu răspândesc un astfel de miros.

Însă mă tem să o sărut, căci un sărut al ei mă arde până în adâncul inimii şi mă înnebuneşte ca mierea proaspătă. În plus, mă tem că un sărut ar putea-o trezi. Ah, voi, greieri, cu cântul vostru riscaţi să o treziţi! Iar caprele alături se iau la luptă şi zguduie pământul cu-mpunsăturile lor. Voi, lupilor, mai fricoşi decât vulpile, veniţi şi luaţi-le de aici!

Pe când şoptea cu înflăcărare toate acestea, un greiere care scăpase din strânsoarea unei

rândunici se refugie la sânul lui Chloe, scăpând astfel de urmăritor; însă, în goana urmăririi, aripa rândunicii atinse obrazul fetei, iar ea, neştiind ce se petrecuse, ţipă şi sări speriată din somn. Când văzu rândunica zburând prin apropiere şi pe Daphnis râzând de frica ei, începu să-şi vină în fire şi se frecă la ochii încă înceţoşaţi de somn. Greierele începu să cânte în sânul ei, părând a-i mulţumi pentru protecţie, iar Chloe ţipă din nou speriată, în vreme ce Daphnis abia se putea opri din râs şi nici prin gând nu-i trecea să lase să i scape ocazia de a băga mâna în sânul ei ca să scotă greierele, care încă mai continua să cânte şi în palma lui. Când îl văzu şi Chloe, fu tare încântată şi vârî iar în sân greierele care ţârâia fără încetare.

Altă dată, se lăsau fermecaţi de porumbelul de pădure, auzindu-i doinele răsunând. Chloe, dorindu-şi cu tot dinadinsul să afle, îl întrebă pe Daphnis ce însemnau acele jeluiri ale porumbelului, iar el îi povesti despre credinţele vechilor păstori:

— Chloe, porumbelul a fost cândva o preafrumoasă fată, întocmai cum eşti şi tu acum. Aflată la cea mai înfloritoare vârstă a tinereţii, îşi păstorea cu mare luare-aminte cirezile, aşa cum faci şi tu cu turmele tale. Era tare pricepută în ale muzicii, iar vacile erau atât de captivate de vocea ei şi de sunetele

fluierului, încât nu era nevoie să fie strunite cu lovituri de vergea sau prin împunsături. Stând la umbra unui pin şi purtând o coroniţă din ramurile acestui măreţ copac, obişnuia să cânte despre Pan şi Pitys[2], iar vacile nu se îndepărtau niciodată de sunetul vocii ei. Un tânăr îşi păzea cireada nu departe de acolo. Acest tânăr era şi el chipeş, iubitor de muzică şi cu nimic mai prejos decât frumoasa domniţă. Încercând cu toată priceperea lui să imite notele şi sunetul vocii ei, cânta pe o tonalitate mai joasă, ca un bărbat, şi totuşi cu o voce dulce, de parcă ar fi fost numai un băieţel. Astfel, ademeni din cireada tinerei opt dintre cele mai bune vaci ale ei, alipindu-le cirezii lui. Ea se supără că cireada îi fusese astfel micşorată şi dispreţuia din tot sufletul faptul că fusese înfrântă de tânăr în arta muzicii. De aceea, se rugă zeilor să o transforme într-o pasăre înainte de întoarcerea ei acasă. Zeii îi ascultară dorinţa şi o schimbară într-o pasăre de munte, căci pe acolo obişnuia să rătăcească tânăra, păstrându-i glasul la fel de melodios ca şi mai înainte. Iar astăzi încă îşi mai cântă povestea cea tristă şi-şi cere vacile înapoi.

Cu astfel de poveşti încântătoare şi plăcute îşi petrecură întreaga vară. Când veni toamna şi strugurii se pârguiră, piraţii tyrieni se apropiară de aceste ţărmuri pe o corabie cariană, ca să nu dea de bănuit că sunt

barbari. Coborând pe ţărm, înarmaţi cu săbii şi platoşe, începură a ameninţa, a jefui şi a-şi însuşi tot ce era mai bun din ce le pica în mâini: vinurile parfumate, marile provizii de grâne, cei mai buni stupi. Ba chiar luară şi câţiva boi din cirezile lui Dorco şi pe Daphnis, care rătăcea pe malul mării. Chloe, fiind doar o copilă, se temea de păstorii fioroşi şi obraznici, astfel că nu scoase la păşune turmele lui Dryas decât mai târziu. Când piraţii văzură că tânărul era arătos şi sănătos şi mai valoros decât orice altă pradă, îşi dădură

---

[2] Pan era, în mitologia greacă, zeul păstorilor, al turmelor, al naturii, al vânătorii şi al muzicii câmpeneşti, El a îndrăgit-o pe nimfa Pitys, care, pentru a scăpa de urmăririle lui, le-a cerut zeilor să o transforme într-un pin (n.trad.).

seama că nu le mai era de niciun folos să mai întârzie acolo pentru capre sau alte lucruri câmpeneşti, ci îl îmbarcară în grabă pe corabia lor pe Daphnis, care se jeluia, neştiind ce să facă, şi striga în neştire cât îl ţinea gura numele lui Chloe. Însă, pe când piraţii desfăceau funiile corabiei, treceau la vâsle şi se îndrepărtau de ţărm, Chloe tocmai îşi scotea oile pe câmp, ducând cu ea şi un fluier nou-nouţ ca dar pentru Daphnis, cel purtat în mare grabă în largul mării. Când Chloe văzu caprele neliniştite şi auzi strigătele tot mai puternice ale lui Daphnis chemând-o pe nume, uită cu totul grija turmelor, aruncă fluierul la pământ şi

fugi la Dorco cât o ţineau picioarele ca să-i ceară ajutorul. Însă văcarul fusese rănit cu sălbăticie de jefuitori şi, abia respirând, cu sângele ţâşnin-du-i din multele răni răspândite pe trup, zăcea întins la pământ. Totuşi, văzând-o pe Chloe, o mică scânteie a vechii lui iubiri se reaprinse în sufletul lui:

— Chloe – îi zise el – acum eu voi muri, căci – vai! – acei hoţi blestemaţi m-au înjunghiat ca pe un taur pe când încercam să-mi apăr cireada. Însă tu scapă-l pe Daphnis al nostru şi, dându-le o lovitură puternică, răzbună-te pe aceşti tâlhari pentru ce mi-au făcut. Mi-am învăţat vacile să urmeze sunetul acestui fluier şi să se supună farmecului sunetelor lui, oricât de departe vor fi păscând. Apropie-te, ia fluierul şi cântă acea melodie pe care l-am învăţat pe Daphnis să o cânte, iar el te-a învăţat pe tine, numind cântecul după numele meu. Lasă grija a ceea ce va urma şi îngrijeşte-te numai de fluier şi de vaci. Ţie, Chloe, îţi dăruiesc acest fluier cu care am biruit mulţi văcari şi mulţi păstori de capre. Pentru asta, vino şi sărută-mă, dulce Chloe, câtă vreme mai sunt încă în viaţă, iar când voi fi mort varsă o lacrimă sau două deasupra mea. Iar dacă vei vedea pe un altul păscând cireada mea pe aceste dealuri, te rog, adu-ţi atunci aminte de bunul Dorco!

Astfel îi vorbi Dorco şi-şi primi ultimul sărut;

odată cu sărutul, îşi dădu şi ultima suflare. Dar Chloe, luându-i fluierul şi ducându-l la buze, începu să cânte şi să fluiere cât putea de tare, astfel că boii de pe corabia piraţilor auziră cântecul ei şi-l recunoscură. Dintr-un singur salt şi cu un muget asurzitor, se aruncară năvalnic în mare. Drept urmare, din cauza valurilor puternic agitate într-o parte a corabiei, aceasta se răsturnă, iar marea o înghiţi cu totul, trăgând-o la fund cu tot ce era în ea şi lăsându-le celor de la bordul ei şanse inegale de scăpare, căci hoţii purtau săbii la brâu, platoşe pe piept şi cizme care le ajungeau aproape până la coapse. Însă Daphnis era desculţ, căci aşa umbla cu turma pe câmp, poposind încă în acele locuri căldurile cele mari ale verii. Astfel, după ce înotară o bucată de timp, piraţii fură traşi la fund de armele pe care le purtau. Daphnis, pe de altă parte, îşi dete jos haina cu uşurinţă; totuşi, nu ştia prea bine cum să înoate, căci până atunci nu făcuse asta decât în râuri şi pârâiaşe. În cele din urmă, cum nevoia îl învăţă care era cel mai bun lucru de făcut, se îndreptă cât putu de repede spre grupul de boi şi, apucându-se cu mâna dreaptă de cornul unuia dintre ei, şi cu cea stângă de cornul altuia, reuşi fără nicio problemă sau durere să fie purtat de ei pe ţărm, de parcă ar fi condus vreun car de luptă. Astfel, bietul Daphnis fu salvat, scăpând, deşi nu părea să

aibă vreo speranţă, de două pericole deodată: de vasul scufundat şi de hoţi.

Când ajunse pe uscat, o găsi pe Chloe râzând şi plângând. Aruncându-se în braţele ei, o întrebă ce voise să facă atunci când cântase din fluier atât de puternic. Ea îi povesti tot ce se întâmplase, cum dăduse fuga la Dorco, cum fuseseră boii obişnuiţi să asculte de fluier, cum fusese ea rugată să cânte la fluier şi cum murise prietenul lor, Dorco. Numai de ruşine îi ascunse faptul că îl sărutase. Atunci, cugetară amândoi că era de datoria lor să-şi cinstească binefăcătorul, care îi îndatorase printr-un sacrificiu atât de înalt. Astfel, îl plânseră şi-l înmormântară pe nefericitul Dorco, respectând întocmai obiceiurile şi ceremoniile străvechi ale păstorilor. Îi strigară spiritul de trei ori rostind numele „Dorco”, după care îi acoperiră trupul cu mult pământ. Pe mormânt aşezară din abundenţă cele mai parfumate, mai rezistente şi mai însemnate plante şi flori, jurând că-i vor închina în fiecare an câteva din primele fructe pârguite. Mai apoi, vărsară deasupra mormântului câteva picături de lapte, zdrobiră între palme cei mai frumoşi ciorchini de struguri, după care, cu privirile aţintite în pământ, rupseră mai multe fluiere de păstori deasupra lui. Se auziră gemete şi mugete amarnice ale vacilor şi ale boilor şi, pe lângă acestea, răsunau zgomote nedesluşite şi

mişcări agitate se arătau sub ochii lor. Văcarii din împrejurimi, laolaltă cu păstorii turmelor de capre şi cei ai turmelor de oi luară vaietele acestea drept plânsete ale vitelor pentru moartea şi dispariţia îngrijitorului lor.

Când înmormântarea lui Dorco se încheie, Chloe îl duse pe Daphnis la Peştera Nimfelor ca să-l spele cu mâinile ei. Atunci se dezbrăcă şi ea pentru a se îmbăia, iar Daphnis, pentru prima oară, privind-o fermecat, îi spălă fiecare parte a trupului, care, fiind de o perfecţiune şi o frumuseţe dincolo de orice închipuire, nu avea nevoie nici de spălare, nici de podoabe. După ce terminară, începură să adune flori pentru a împodobi statuile Nimfelor şi atârnară fluierul fermecat al lui Dorco de un colţ de stâncă ce ieşea din perete. Plecând de acolo, merseră să cerceteze ce se alesese de oile şi caprele lor, pe care le găsiră nici mâncând, nici adăpându-se, ci întinse pe pământ, aşteptându-i parcă pe Daphnis şi Chloe, pe care nu îi mai văzuseră de atâta timp. Văzând o asemenea privelişte, începură a striga şi a fluiera, după cum le era obiceiul; animalele se ridicară îndată şi se aşezară cu mare grabă la păscut, în vreme ce caprele cele mai zburdalnice săreau de colo-colo, bucurându-se că turma era din nou în siguranţă.

Numai Daphnis nu se putea bucura că scăpase cu viaţă, căci o văzuse pe Chloe goală

– acea zeiţă a frumuseţii care îi fusese până atunci ascunsă privirii. Inima îi ardea în piept de parcă ar fi primit vreo otravă fără leac, iar sufletul îi era chinuit de suferinţă şi nelinişte într-o asemenea măsură, încât uneori ofta şi respira repede şi greoi de parcă ar fi fost cineva pe urmele lui, iar alteori abia dacă mai răsufla, ca şi cum ar fi alergat cine ştie cât amar de drum. Acea îmbăiere îi părea mai primejdioasă şi mai grozavă decât marea şi cugeta că viaţa lui încă se afla în mâinile şi la dispoziţia piraţilor tyrieni, el nefiind decât un biet păstor tânăr, lipsit încă de experienţă în ce priveşte crimele şi vicleşugurile dragostei.

Sfârşitul primei cărţi.

~ A DOUA CARTE ~

Toamna fiind în toi şi apropiindu-se culesul viilor, toţi se mişcau de colo-colo şi munceau pe câmp: unii pregăteau teascuri, alţii curăţau butoaiele şi capacele, alţii împleteau coşuri de tot felul, iar alţii ascuţeau cârligele micuţe pe care le foloseau la apucatul şi tăierea ciorchinilor de struguri. Ici vedeai pe vreunul care căuta cu mare băgare de seamă vreun pietroi pe care să-l folosească la strivitul strugurilor, dincolo un altul strângea crenguţe

uscate şi moi ca să meşterească din ele torţe pe care să le aprindă noaptea, când aveau să care mustul obţinut pe drumurile astfel luminate.

Având în vedere toate aceste pregătiri, Daphnis şi Chloe lăsară deoparte grija turmelor şi se puseră şi ei pe treabă. Daphnis ducea în coşul lui strugurii, îi arunca la presare şi îi strivea, după care lua vinul şi-l răsturna în butoaie. Chloe le gătea bucate culegătorilor şi le dădea de băut din vinul cel vechi, iar după ce încheia cu toate acestea aduna ciorchinii de pe viţele cele mai plecate, căci toate viţele din Lesbos sunt plecate, târându-se pe pământ ca iedera, astfel că până şi un copil abia ieşit din scutece poate ajunge la struguri să-i culeagă.

După cum era obiceiul la această sărbătoare a lui Dionis[3], fură chemate femei de prin împrejurimi pentru a ajuta la cules. Cu toate puseră ochii pe Daphnis, învârtindu-se pe lângă el şi lăudându-i frumuseţea, zicând că semăna cu Dionis însuşi. Când şi când, câte una din fetele mai îndrăzneţe şi mai

---

[3] Dionis (sau Dionysos) era, în mitologia greacă, zeul vegetaţiei, al pomiculturii, al vinului, al extazului şi al fertilităţii, denumit la romani şi Bacchus (n, trad.).

voinice îl prindea în braţe şi îl săruta. Toate atenţiile şi laudele acestea ale femeilor de moravuri uşoare îl înveseleau şi-l aprindeau pe

tânărul modest, însă pe biata Chloe o necăjeau şi o îndurerau. Dar şi bărbaţii care se ocupau de strivitul strugurilor îi strigau tot felul de cuvinte şi glume fetei, cântându-i şi lăudând-o, înnebuniţi ca nişte satyri îmbătaţi de dragoste şi vin la vederea unei tinere bachante; ba chiar îi spuneau că şi-ar dori să fie oi pentru ca o asemenea păstoriţă frumoasă să-i îngrijească. Astfel, şi fata era încântată, iar Daphnis fierbea de gelozie. Totuşi, amândoi îşi doreau să se încheie culesul pentru a se putea întoarce la hoinăritul lor pe pajişti şi pentru a asculta iarăşi dulcele sunet al fluierului sau al behăitului turmelor în locul zgomotului sălbatic şi neuniform al tuturor acestor măscărici. Şi, pentru că după câteva zile strugurii fură strânşi, iar vinul fu strâns în vase, astfel că nu mai era nevoie de atât de multe mâini de ajutor, tinerii îşi conduseră din nou turmele pe pajişti unde, cu mare bucurie şi cu o adoraţie plină de entuziasm, le oferiră Nimfelor primele fructe: ciorchini atârnând încă pe corzi de viţe.

Nici mai înainte de asta nu treceau nepăsători pe lângă Nimfe, ci întotdeauna când veneau cu vitele la păscut treceau mai întâi pe acolo şi se aşezau smeriţi la picioarele Nimfelor din peşteră, iar când plecau spre casă treceau iarăşi pe acolo să se roage lor şi să le preaslăvească, aducându-le de fiecare dată câte ceva – fie o floare, fie un măr, fie un

mănunchi de rămurele verzi sau lapte. Pentru această dovadă de supunere şi devotament aveau să primească mai târziu răsplată şi daruri pe măsură de la zeiţe. Acum însă, văzându-se în sfârşit liberi, săreau, dansau şi le cântau din fluier turmelor lor.

Pe când se veseleau ei astfel, veni spre ei un bătrân înfăşurat într-o piele păroasă, încălţat cu opinci şi cu o traistă foarte veche atârnându-i pe spinare. Când ajunse lângă ei, le vorbi astfel şi le spuse următoarea poveste:

— Copii, eu sunt bătrânul Philetas, cel care le-a cântat adesea acestor Nimfe şi am suflat din fluier pentru Pan, mânând multe turme mari numai şi numai prin arta muzicii. Am venit să vă arăt ce am văzut şi să vă spun ce am auzit. Am o grădină pe care am ridicat-o cu mâinile mele şi prin munca mea şi, de când am ajuns la vârsta asta înaintată, am renunţat la turme şi păşuni ca să mă ocup cu totul de grădină şi să o orânduiesc, ceea ce mia devenit singura grijă şi plăcere. Orice fruct sau floare găseşti într-însa, după timp: primăvara sunt trandafiri, crini, zambile şi amândouă felurile de toporaşi; vara găseşti maci, pere şi tot felul de mere; iar acum, toamna, sunt struguri, smochine, rodii, portocale, lămâi şi mirt verde. În grădina aceasta, vin stoluri de păsărele în fiecare dimineaţă – unele ca să se hrănească, altele ca să cânte, căci aici găsesc desişuri şi

locuri umbroase şi răcoroase, toate udate de apele a trei izvoare, iar de ai dărâma zidul, ai zice că te afli în vreo pădure. Pe când am intrat ieri acolo, pe la ora prânzului, un băiat mi-a apărut în dumbrava de rodii şi mirt, având în mână rodii şi bobiţe de mirt; avea pielea albă ca laptele, iar privirea îi era luminoasă şi arzătoare; era curat şi luminos, de parcă de-abia s-ar fi spălat în apa tuturor celor trei izvoare limpezi. Aşa gol şi singur precum era, se juca şi zburda de colo-colo, culegând fructe de parcă ar fi fost în grădina lui. Aşadar, am alergat spre el cât am putut de repede, vrând să pun mâna pe el, căci mă temeam cu adevărat că, dacă nu-l prind, avea să-mi rupă mirtul şi rodiile cu joaca şi cu salturile lui ştrengăreşti. Însă el, lunecând uşor şi moale, îmi scăpa printre degete când ascunzându-se după trandafiri, când în mijlocul macilor, de parcă ar fi fost vreun pui viclean de potârniche. Mi se întâmplase de multe ori până atunci să alerg după vreun ied încă neînţărcat sau să cad din picioare de oboseală încercând să prind vreun viţel zburdalnic, dar asta era o situaţie cu totul diferită, căci nu era chip să prind băiatul. Fiind, deci, obosit, bătrân cum sunt, mă sprijinii pe toiagul meu şi, trăgând mereu cu ochiul spre el ca să nu-mi scape, îl întrebai copilul cărui vecin este şi de ce fura aşa din livezile altuia. Însă nu-mi spuse niciun cuvinţel,

ci, apropiindu-se de mine cu un râs dulce, îmi întinse boabele de mirt, ceea ce îmi plăcu aşa mult încât, nici eu nu ştiu cum, toată supărarea îmi trecu pe dată. Îl întrebai, deci, dacă vrea să se lase în mâinile mele fără nicio teamă şi-i jurai pe frunzele de mirt că, dacă avea să facă asta, nu numai că-l voi lăsa să plece încărcat cu mere şi rodii, ci îi voi permite să vină ori de câte ori va pofti să culeagă cele mai frumoase fructe şi flori, numai de-mi va da o sărutare. După ce îi spusei toate astea, începând să râdă în hohote, îmi zise cu un glas pe care nu-l poate avea nici lebăda, nici rândunica, nici privighetoarea, chiar de-ar fi la fel de bătrâne cum sunt eu: „Philetas (îmi zise el), nu m-ar deranja cu nimic să-ţi dau o sărutare, căci mai mult îmi doresc eu să fiu sărutat decât vrei tu să întinereşti; însă socoteşte bine dacă un astfel de dar ţi-ar putea fi de folos la vârsta ta. Căci vârsta ta înaintată nu te va putea împiedica să mă urmăreşti după ce te voi fi sărutat, şi ţine minte că pe mine nici şoimul, nici vulturul, şi nici vreo altă pasăre mai rapidă în zbor nu mă poate prinde. Eu nu sunt un băieţaş, deşi aşa îţi par, ci sunt mai bătrân decât Cronos[4] şi decât tot timpul care s-a scurs în acest univers. Te ştiu de când erai încă un băieţel şi aveai o turmă mare acolo, în ţinuturile mlăştinoase; eram acolo când cântai din fluier sub fagi cu gândul la dulcea dragoste

a Amarylliei. Însă tu nu mă vedeai, deşi stăteam foarte aproape de fată. Eu ţi-am dat-o de soţie şi

---

[4] Cronos, zeul cerului şi conducătorul Titanilor în mitologia greacă, îl are drept corespondent la romani pe Saturn (sau Saturnus) - zeul agriculturii, al justiţiei şi al dreptăţii (n, trad.).

aţi avut fii, păstori buni şi plugari pricepuţi. Iar acum mă îngrijesc de Daphnis şi Chloe, şi dimineaţa, după ce îi aduc laolaltă, vin aici, în grădina ta, mă bucur de livezile şi de florile tale şi mă scald în aceste izvoare. De aceea trandafirii, toporaşii, crinii, zambilele, macii şi toate florile şi plantele tale sunt mereu frumoase şi strălucitoare – căci sunt udate cu apa în care mă scald eu. Priveşte cu atenţie în jur şi vezi dacă nu cumva vei găsi vreo floare ofilită sau vreo crenguţă de copac ruptă, vreun fruct căzut sau vreo floare călcată în picioare, ori vreun izvor tulbure sau mocirlos! Iar tu, Philetas, bucură-te, căci tu singur dintre muritori m-ai văzut în ceasul bătrâneţilor tale!” Spunând acestea, băieţelul cel dulce a zbughit-o în dumbrava de mirt şi, la fel ca o privighetoare, a sărit pe cele mai înalte crengi de mirt, de pe o rămurea pe alta, pe sub frunzele verzi. Apoi i-am văzut aripile pe umerii lui, iar la spate, între aripi, un arc micuţ şi două săgeţi. De atunci nu l-am mai văzut niciodată. Aşadar, dacă nu mi-au ieşit prea în grabă perii

aceştia albi şi dacă bătrâneţea nu mi-a stricat încă minţile, voi doi – o, Daphnis şi Chloe – sunteţi sortiţi lui Eros, şi Eros însuşi se îngrijeşte de voi!

Amândoi se arătară cu totul încântaţi de asta, crezând că au ascultat vreo poveste, şi nu o întâmplare adevărată, drept pentru care începură să pună tot felul de întrebări:

— Cine este Eros? întrebă Chloe. E vreun băieţel sau o pasăre? Şi cu ce se ocupă? Rogu-te, spune-ne, bătrâne!

Philetas le vorbi din nou:

— Dulce Chloe, Eros este un zeu tânăr, frumos şi înaripat. Drept aceea, îi place tinereţea, umblă numai după frumuseţe şi dăruieşte aripi sufletelor noastre. Puterea lui este aşa de mare, încât cea a lui Zeus păleşte pe lângă a lui. El stăpâneşte peste toată firea şi peste stele şi-i domină până şi pe ceilalţi zei, care sunt de-o seamă cu el. Nici voi nu aţi avea atâta putere asupra oilor şi caprelor voastre dacă nu ar fi Eros la mijloc. Toate florile sunt create de el; la fel şi plantele şi poeziile. Datorită lui curg izvoarele şi suflă vântul. Am văzut un taur îndrăgostit care fugea mugind pe pajişti de parcă l-ar fi înţepat ceva, şi un ţap atât de îndrăgostit de o capră încât o urmărea pretutindeni, prin păduri sau păşuni. Şi chiar şi eu, pe când eram tânăr, eram aşa de îndrăgostit de Amaryllia, încât uitam să mai

mănânc sau să mai beau. Vreme de multe nopţi care mi se păreau neobişnuit de lungi nu reuşeam să închid un ochi, căci inima mi se zbătea în piept cuprinsă de tristeţe şi nelinişte, iar trupul mi-era străbătut de fiori reci. Răcneam deseori de parcă aş fi fost lovit din toate părţile, după care tăceam ca un mut şi rămâneam nemişcat de parcă aş fi fost mort. Mă aruncam în râuri de parcă eram cuprins de flăcări. Îl strigam pe Pan să-mi sară în ajutor, căci şi el fusese cândva cuprins de dragostea pe care o simţea pentru Pitys cea arţăgoasă. O lăudam pe Echo[5], căci prin bunătatea ei făcea să răsune întreit numele cel drag al Amarylliei. Mi-aş sfărâmat fluierele, căci ele încântau şi mânau turmele voinice pe orice cale aş fi dorit, însă nu o puteau atrage pe fata aceea capricioasă. Şi nu există niciun alt leac pentru dragoste – nici hrană, nici băutură, nici vreun alt fel de poţiune –, nimic în afară de sărutări, îmbrăţişări şi culcatul goi împreună.

După ce îi instrui astfel pe tinerii îndrăgostiţi neexperimentaţi şi primi de la ei ceva brânzeturi şi un ied căruia abia îi dădeau coarnele, Philetas le binecuvântă

---

[5] În mitologia greacă, Echo era o nimfă care cunoştea legăturile de dragoste ale lui Zeus şi o ţinea de vorbă pe Hera (soţia acestuia] în timp ce el alerga după Nimfe. Dându-şi seama de înşelătorie, zeiţa Hera, mânioasă, a transformat-o pe Echo în ecou. Conform unei alte versiuni, Echo s-a îndrăgostit de Narcis, dragostea ei fiind una neîmpărtăşită. De aceea, s-a retras în singurătate, topindu-se de durere şi

nemairămânându-i decât vocea (ecoul).

dragostea şi îşi văzu de drum. Rămaşi singuri după ce auziseră pentru prima oară numele lui Eros, îşi simţiră minţile cuprinse cu totul de mâhnire şi începură să compare ceea ce simţiseră ei cu ceea ce le spusese Philetas despre Eros şi îndrăgostiţi. „Îndrăgostiţii suferă şi sunt mâhniţi, şi la fel am fost şi noi. Sunt lipsiţi de poftă de viaţă şi indiferenţi faţă de tot ce-i înconjoară, întocmai cum eram noi. Nu pot dormi, şi noi veghem până ce apar zorii. Li se pare că sunt cuprinşi de flăcări, şi nouă la fel, chiar şi atunci când ne scăldăm în izvoare şi pârâiaşe. Nu-şi doresc nimic altceva decât să se vadă, să fie unul lângă altul, şi de-asta ne rugăm şi noi să vină zorii cât mai repede. Fără urmă de îndoială că aceasta este dragoste, iar noi ne iubim fără să o ştim. Philetas nu ne-a minţit cu nimic. Pe acel băieţel din grădină l-au văzut şi părinţii noştri, Lamo şi Dryas, şi el ne-a menit păstorirea acestor turme. Cum e posibil să-l prindă careva? E mititel şi subţirel, aşa că scapă cu uşurinţă şi alunecă printre degete. Şi cum ar putea cineva să-i scape şi să fugă de el în zbor? Are aripi care îl ajută să ne ajungă îndată. Să mergem iute la Nimfe, protectoarele noastre? Dar Pan, vai!, nu l-a ajutat pe devotatul lui Philetas când era înnebunit de dragostea pentru Amaryllia. Aşadar, înainte de toate trebuie să încercăm acele leacuri despre

care ne-a vorbit: sărutările, îmbrăţişările şi culcatul goi pe pământ. Este, într-adevăr, rece, dar, după spusele lui Philetas, vom îndura totul.”

Pentru ei, toate astea erau un fel de teatru nocturn care-i atrăgea. Când se lumină de ziuă şi-şi duseră turmele la păşune, alergară să se sărute şi să se îmbrăţişeze cu o furie îndrăzneaţă şi nerăbdătoare cum nu mai făcuseră până atunci. Cât despre acel al treilea remediu despre care le vorbise Philetas, nu îndrăzniră, totuşi, să-l experimenteze, căci aceea nu era numai o faptă prea îndrăzneaţă pentru o fecioară, ci şi pentru un tânăr păstor. Astfel, nopţile lor se scurseră la fel ca până atunci, lipsite de somn şi cu amintirea a tot ceea ce se petrecuse, precum şi cu părerea de rău după cele neîmplinite. „Ne-am sărutat şi nimic nu s-a schimbat; ne-am strâns în braţe, dar nici asta nu ne-a fost de niciun folos. Astfel, să ne culcăm goi împreună este singurul leac care ne-a mai rămas. Trebuie să-l încercăm, fie ce-o fi! Trebuie să fie în asta ceva mai bun decât un sărut.” Consolându-se cu astfel de gânduri, visară noaptea, aşa cum era şi firesc, numai îmbrăţişări, săruturi dulci şi mângâieri de dragoste, iar ceea ce nu îndrăzniseră să facă în timpul zilei înfăptuiau acum în vis, stând alături unul de altul dezbrăcaţi, sărutându-se, strângându-se în braţe şi punându-şi mâinile

unul în jurul celuilalt.

Însă în ziua următoare, aprinşi parcă de o dragoste şi mai mare, se treziră şi-şi mânară turmele pe pajişte cu un fel de violenţă, grăbindu-se să se sărute iarăşi. Când se văzură, fugiră unul spre altul zâmbindu-şi dulce. Săruturile trecură, la fel şi îmbrăţişările, însă acel al treilea remediu rămase neîncercat, căci Daphnis nu îndrăznea să aducă vorba despre asta, şi nici Chloe nu voia să înceapă ea. În cele din urmă, printr-o întâmplare, încercară şi calea aceasta: se aşezară aproape unul de altul sub un stejar bătrân şi, gustând dulceaţa sărutărilor, se lăsară îmbătaţi de o plăcere de care nu se mai săturau; se strânseră puternic în braţe şi-şi lipiră buzele unele de altele din ce în ce mai tare. Când Daphnis o trase mai tare spre el cu o dorinţă violentă, Chloe se înclină într-o parte, iar el, urmând să o sărute, se întoarse deasupra ei. Amintindu-şi că avuseseră o astfel de viziune în visele lor de noaptea trecută, rămaseră aşa multă vreme, îmbrăţişaţi. Însă, neştiind ce era de făcut şi socotind că acestea erau culmile plăcerilor dragostei, îşi pierdură zadarnic cea mai mare parte din zi, după care se despărţiră şi-şi mânară turmele spre casă, blestemând noaptea care-i despărţea.

Şi poate că s-ar fi deprins ei ce era de făcut, dacă o mare zarvă n-ar fi cuprins întregul

câmp. Câţiva tineri înstăriţi din Methymne, vrând să-şi petreacă într-un chip mai vesel zilele cele sacre ale culesului şi să petreacă pe alte meleaguri, coborâră pe apă o corabie mică şi, punându-şi servitorii să vâslească, se învârtiră astfel în jurul frumoaselor ogoare din Mytelene. Ţărmurile erau toate cum nu se poate mai frumoase şi cu numeroase locuri de debarcat primitoare, fiind împodobite cu multe locuinţe mândre. În plus, erau multe locuri bune de scăldat, grădini şi dumbrăvi, unele modelate prin artă, altele făcute de natură, însă toate numai bune de locuit.

Corabia fiind purtată de-a lungul ţărmului, cei de la bord nu făceau niciun rău nimănui, ci se dedau diverselor jocuri: ba prindeau peşti de pe vreo stâncă sau alta ieşită din mare, ba vânau cu câini şi cu laţuri iepurii care fugeau de zgomotul culegătorilor din vii, după care umblau după păsări şi vânau cu laţul gâşte sălbatice, raţe şi dropii, precum şi cele mai frumoase păsări din ţinuturile mlăştinoase. Astfel, urmându-şi jocurile, îşi pregăteau totodată şi mese bogate, iar de mai aveau nevoie de ceva luau de la săteni, plătindu-le cât nu făcea. De regulă însă nu le mai făcea nimic de trebuinţă, în afară de pâine, vin şi un acoperiş deasupra capului. Căci era periculos să renunţe cu totul la ţărm şi să petreacă pe mare, acum când toamna era pe sfârşite.

Aşadar, trăgeau corabia la ţărm, temându-se să nu fie surprinşi de vreo furtună pe timp de noapte.

Se întâmplă însă ca un sătean să aibă nevoie de o bucată de frânghie, a lui fiind ruptă şi neavând cu ce să ridice piatra cu care strivea strugurii. De aceea, se furişă spre mare şi, găsind acolo corabia şi pe nimeni la bord, desfăcu frânghia cu care fusese legată şi plecă cu ea ca să-şi facă treaba. Dimineaţa, tinerii din Methymne începură să întrebe de frânghie şi, cum nimeni nu mărturisea furtul, după ce se certară puţin cu gazdele lor, pe care le acuzară că sunt nemiloase şi că le-au adus pagube, plecară de acolo în larg, ajungând în cele din urmă la pajiştile unde se aflau Daphnis şi Chloe, căci li se părea că era locul perfect pentru o vânătoare de iepuri. Astfel, neavând o frânghie cu care să-şi lege corabia, improvizară una din rămurele verzi de salcie şi traseră corabia pe ţărm, legând-o cu pupa spre uscat. Apoi, dădură drumul câinilor ca să adulmece vânatul, în vreme ce ei întinseră laţuri în locurile care li se păreau cele mai potrivite. Alergând în toate părţile, câinii speriară cu lătratul lor caprele, care o apucară toate în goană dinspre munte spre mare şi, negăsind nimic de mâncare acolo, unele dintre cele mai îndrăzneţe şi mai neastâmpărate capre începură să roadă rămurelele cele verzi de

salcie care le serveau de frânghie tinerilor la legatul corabiei. Chiar în clipele acelea, pe mare se porni un vânt puternic care venea dinspre munţi, iar corabia fu luată de valuri şi purtată în larg. De îndată ce methymnienii prinseră de veste, unii alergară spre mare, iar alţii se opriră să adune câinii, stârnind un asemenea tărăboi încât veniră şi sătenii să vadă ce se întâmplase.

Toată agitaţia era însă în zadar, căci totul era pierdut. Vântul se înteţea, iar valurile duceau corabia în larg cu o iuţeală de nestăpânit. Aşadar, văzându-se astfel păgubiţi, methymnienii se porniră să-l caute pe cel care avea grija caprelor. Dând de Daphnis, se porniră asupra lui să-l bată, îi sfâşiară hainele şi apucară un laţ cu care să-i lege mâinile. Însă Daphnis, fiind atât de aspru lovit, îi rugă pe ceilalţi ţărani să-i vină în ajutor, dar mai cu seamă cerea ajutorul lui Lamo şi al lui Dryas. Aceştia, bătrâni încă în putere şi cu mâinile oţelite de munca câmpului, ieşiră înainte şi se împotriviră, cerându-le tinerilor celor furioşi să cerceteze mai înainte cum se petrecuse totul, şi apoi să ia decizia cea bună. Ceilalţi fiind de acord, îl numiră drept judecător pe păstorul Philetas, căci era cel mai bătrân dintre cei de faţă şi era cunoscut în rândul ţăranilor ca un om drept. Astfel, methymnienii luară cei dintâi cuvântul şi îl acuzară pe Daphnis, scurt şi

cuprinzător, în faţa păstorului judecător.

— Am venit pe aceste pajişti ca să vânăm, lăsându-ne la mal corabia legată cu o frânghie din rămurele verzi de salcie. Pe când câinii noştri adulmecau vânatul, caprele s-au abătut de la munte înspre mare, au ros frânghia şi au pus corabia în mişcare, lăsând-o să plutească în larg. O vedeţi şi voi zbătându-se pe mare, şi cu ce bogăţii nu era plină! Toate sunt acum pierdute! Câte veşminte rare şi zgărzi pentru câini nu erau acolo! Câţi arginţi nu s-au prăpădit! Cu atâtea bogăţii s-ar fi putut cumpăra cu uşurinţă toate aceste câmpuri. Pentru o astfel de păgubire, credem că este drept să-l luăm captiv pe acest păstoraş care şi-a dus turma să pască pe ţărm, de parcă ar fi fost vreun marinar.

Aceasta fu acuzaţia methymnienilor. Pe de altă parte, Daphnis, deşi fusese crunt lovit, văzând-o pe draga lui Chloe acolo, uită de toate şi vorbi în apărarea lui:

— Eu mi-am păzit bine caprele şi mi-am făcut datoria, şi nicicând până acum vreun vecin din vale nu s-a plâns că vreun ied sau vreo capră din turma mea i-a păscut în grădină ori că i-a rupt vreun lăstar sau mugure din vie. Însă aceştia sunt vânători răi şi smintiţi, iar câinii lor sunt nărăviţi, alergând ca nebunii, lătrând şi făcând atâta zarvă încât, ca nişte lupi, mi-au speriat caprele şi le-au alungat din

munţi, abătându-le prin văi până la mare. Au mâncat rămurelele verzi pentru că nu au găsit nimic altceva de mâncat prin nisip, nici iarbă, nici trifoi, nici arbuşti, nici cimbru. Însă corabia s-a pierdut din cauza vântului şi a valurilor. Aici vina nu e a caprelor mele, ci a mării şi a furtunilor ei. Erau la bordul corabiei veşminte scumpe, zgărzi şi arginţi. Însă cine întreg la minte s-ar gândi să lege o corabie încărcată cu atâtea bogăţii numai cu nişte rămurele de salcie?

După ce vorbi astfel, Daphnis începu a plânge, înduioşându-i pe ţărani, astfel că şi Philetas judecătorul, chemându-i drept martori pe Pan şi pe Nimfe, jură că nici Daphnis, nici caprele lui nu greşiseră cu nimic, ci vinovaţi erau vântul şi marea, iar pentru aceştia aveau să se găsească alţi judecători. Totuşi, prin această sentinţă a lui, Philetas nu reuşi să-i convingă şi să-i liniştească pe methymnieni, care, furioşi, se aruncară asupra lui Daphnis, vrând să-l lege. Dar şi ţăranii, scoşi din sărite, se năpustiră asupra tinerilor ca un stol de grauri sau stăncuţe şi reuşiră să-l smulgă din mâinile lor pe Daphnis, care se lupta şi el cum putea, şi nu se lăsară până ce nu-i alungară în lovituri de ciomege până dincolo de ogoarele lor.

În timp ce ei îi urmăreau astfel pe methymnieni, Chloe avu destul timp să-l ducă

pe Daphnis la izvorul Nimfelor, unde îi spălă chipul însângerat şi-i dădu pâine şi brânză din trăistuţa ei, mai ales că scăpase după un asemenea pericol. Îl sărută chiar mai dulce decât o făcuse până atunci, căci puţin mai lipsise ca dragul ei Daphnis să fie ucis cu sălbăticie.

Însă toate acestea nu aveau să se încheie aici, căci acei tineri methymnieni înstăriţi şi crescuţi cu delicateţe se întoarseră acasă plini de răni şi pe jos, iar nu cu corabia, precum plecaseră. Chemând adunarea cetăţenilor, cerură cu umilinţă ca păţania lor să fie răzbunată, fără a mărturisi însă vreun cuvânt adevărat despre cele ce se petrecuseră, ca să nu fie luaţi în râs că toate acestea le pătimiseră de la nişte ţărani. În schimb, îi acuzară pe mitylenieni că le-au luat corabia şi le-au prădat-o, însuşindu-şi toate comorile de la bord cu atâta violenţă de-ai fi zis că se credeau în război. Concetăţenii lor crezură cu uşurinţă în vorbele lor, căci îi văzură plini de răni pe trup şi, cunoscând că proveneau din cele mai bune familii din Methymne, li se păru drept ca această ofensă să fie răzbunată. Astfel, hotărâră să pornească război împotriva mitylenienilor fără a-i mai vesti, cerându-i lui Bryaxes, generalul oştilor lor, să pornească cu zece corăbii şi să jefuiască coasta din Mitylene. Cum iarna se apropia de-acum, cugetară că era

periculos să pornească pe mare cu un număr prea mare de corăbii.

În zorii zilei următoare, generalul ordonă oamenilor săi ridicarea pânzelor şi, ajungând pe ţărmurile din Mitylene, porniră atacul, jefuind şi furând după pofta inimii mulţime de oi, de grâu şi de vin (căci culesul abia se încheiase], prădând totodată şi pe mulţi din cei care lucrau prin vii. Vâsliră apoi către câmpiile unde se aflau Daphnis şi Chloe şi, luându-i prin surprindere, le răpiră tot ce puteau duce. Se întâmplă însă ca Daphnis să nu fie atunci cu caprele lui, ci era plecat prin pădure, strângând frunze verzi ca să aibă hrană pentru iezi în iarna care urma. Astfel, cum aceste atacuri puteau fi zărite de pe culmile mai înalte, se ascunse în scorbura unui bătrân copac. Însă Chloe a lui rămăsese să se îngrijească de turma ei, iar când atacară duşmanii, ea fugi în Peştera Nimfelor şi se rugă de ei, în numele zeiţelor, să o cruţe atât pe ea, cât şi pe turmele ei. Asta n-o ajută însă deloc, căci methymnienii nu numai că începură a râde de ea şi batjocoriră statuile Nimfelor, ci o luară de acolo cu turmă cu tot, lovind-o cu nuielele de parcă ar fi fost şi ea vreo capră. Având corăbiile pline cu tot felul de prăzi, cugetară că nu era înţelept să vâslească mai departe, ci se hotărâră să se întoarcă acasă, temându-se nu numai de iarnă, ci şi de duşmanii lor.

Se îndreptară, deci, spre casele lor, vâslind din greu, căci vântul nu-i ajuta defel. După ce încetară aceste atacuri şi jefuiri, Daphnis ieşi din pădure pe păşunea unde obişnuiau să-şi pască turmele; când îşi dădu seama că nu era nici urmă de capre sau de oi, şi nici de Chloe, ci rămăsese numai singurătate, o tăcere adâncă şi fluierul la care obişnuia să cânte Chloe aruncat deoparte, începu să plângă cu amar, jeluindu-se şi cercetând când ţărmul unde stătuse Chloe, când marea, încercând să o găsească cu privirea; apoi alergă la Nimfe, unde fusese Chloe înainte a fi răpită, şi acolo, aruncându-se la pământ, începu să le învinuiască până şi pe Nimfe că o trădaseră:

— Din faţa statuilor voastre a fost Chloe târâtă afară şi dusă departe! Cum v-aţi putut îndura să vedeţi asta? Ea, care vă făcea cununi de flori; ea, care vă dădea vouă în fiecare dimineaţă primul vas de lapte muls; ea, al cărei fluier stă atârnat acolo în chip de jertfă şi dar! Cu adevărat, lupul nu mi-a luat niciodată nici măcar o capră, dar duşmanul are întreaga mea turmă şi pe dulcea mea păstoriţă. Au să-mi jupoaie oile şi caprele, iar Chloe va trebui acum să trăiască la oraş. Cum am să mă înfăţişez eu la mama şi la tata acum că mi-am pierdut caprele şi pe Chloe, când nu mai am nimic pe lume şi trebuie să-mi găsesc altă menire? Căci acum nu mai am ce paşte, iar Daphnis nu mai

este păstor. Aici mă voi arunca la pământ şi-mi voi aştepta clipa morţii sau un alt război care să mă răpună. Oare tu, dulcea mea Chloe, suferi în sufletul tău chinuri la fel de amare ca acestea? Îţi aminteşti oare şi te gândeşti tu la aceste pajişti, la ţărmul tău, la Nimfe, la mine? Sau poate te mângâi cu oile tale şi cu caprele mele, cu care eşti purtată în captivitate?

În vreme ce se jeluia el astfel, din cauza plânsului său amarnic şi al suferinţei lui fără margini, căzu într-un somn adânc în care îi apărură cele trei Nimfe – trei domniţe înalte, foarte frumoase, pe jumătate dezbrăcate şi cu picioarele goale; părul le era despletit, semănând întru totul cu statuile acelea din peşteră care le închipuia. La început, părură să-l compătimească profund, după care cea mai mare dintre ele, ca să-l îmbărbăteze, îi vorbi astfel:

— Nu ne învinui pe noi, Daphnis, căci noi am avut mai multă grijă de ea decât ai avut tu, iubitul ei. Noi ne-am îndurat de ea de când era numai un copil şi, stând în peştera aceasta, am luat-o în braţe asigurându-ne că e bine hrănită. Ea nu aparţine nici câmpurilor, nici lui Lamo, nici turmelor. Şi chiar şi acum am avut grijă să nu fie dusă ca sclavă în Methymna, şi nici să nu fie numărată prinde prăzile de război ale duşmanilor. L-am rugat pe Pan, cel a cărui statuie stă sub pinul acesta şi pe care voi nu

laţi cinstit niciodată cu flori, să o aducă înapoi pe Chloe a ta, adoratoarea noastră. Pan este obişnuit cu taberele de război, căci el a dus multe bătălii, iar methymnienii vor găsi în el un duşman de temut. Nu te mai chinui, ci ridică-te şi înfăţişează-te Myrtalei şi lui Lamo, care ei înşişi zac acum la pământ, gândind că şi tu ai căzut pradă duşmanilor. Chloe va veni cu siguranţă la tine mâine, cu toate oile şi caprele, şi le veţi paşte împreună ca şi mai înainte, cântând din fluier. Cât despre toate celelalte lucruri care vă privesc, Eros însuşi se va îngriji de ele.

După ce Daphnis văzu şi auzi toate acestea, se trezi din visul lui şi, plin de încântare şi de durere totodată, cu lacrimi în ochi, se închină statuilor Nimfelor şi jură să sacrifice pentru ele pe cea mai frumoasă capră a lui de se va întoarce Chloe teafără şi nevătămată. Alergă apoi la pinul sub care era statuia lui Pan, cel cu picioarele ca de ţap, cu coarne pe cap, cu un fluier într-o mână şi în cealaltă cu un ied ce sărea. Daphnis i se închină şi îi promise şi lui că-i va sacrifica cel mai bun ţap dacă se va întoarce Chloe cu bine. Abia la asfinţit se opri din plâns, din vaiete şi din rugi şi, luând frunzele pe care le tăiase în pădure, se întoarse acasă, îl linişti pe mult-întristatul Lamo şi-l înveseli, se ospătă cu friptură şi vin şi căzu într-un somn adânc, deşi nici acela nu era lipsit de

lacrimi, rugându-se să le vadă iarăşi pe Nimfe şi chemând cu disperare zorii zilei următoare în care i se promisese că o va revedea pe Chloe.

Noaptea aceea îi păru cea mai lungă dintre toate, însă pe parcursul ei se petrecură multe minuni. Şi iată care anume: după ce se îndepărtă cale de doi kilometri de ţărm, generalul methymnienilor vru să-şi învioreze soldaţii obosiţi după atâtea atacuri şi prădăciuni. Ajungând la o bucată de pământ pe jumătate scufundată în mare care avea forma secerei de lună nouă şi unde apa se oprea mai liniştită decât într-un port, aruncară ancora şi legară bine corăbiile, temându-se ca nu cumva să fie luaţi prin surprindere de vreun atac al ţăranilor; astfel, se porniră pe povestit plini de veselie, de parcă ar fi fost în vremuri de pace. Methymnienii, îndestulaţi cu de toate în urma prăzilor făcute, cântau, petreceau, dansau şi-şi sărbătoreau victoria. Însă, când ziua se sfârşi, iar noaptea puse capăt veseliei lor, li se păru deodată că tot pământul era în flăcări şi auziră apoi un zgomot năvalnic de vâsle de parcă se apropia mulţime mare de corăbii. Unii începură să-şi strige generalul să pună mâna pe arme, alţii erau convinşi că acesta le era sfârşitul, alţii se credeau cu adevărat răniţi, ba alţii chiar vedeau pretutindeni sânge vărsat şi oameni căzând ca seceraţi şi murind. Ai fi zis că se dădea vreo luptă în toiul nopţii, când, de fapt,

nu era acolo niciun duşman. Astfel, după o noapte petrecută printre închipuiri, ziua li se arătă încă mai îngrozitoare, căci coarnele tuturor caprelor şi ţapilor lui Daphnis erau împodobite cu iederă, iar oile şi berbecii lui Chloe urlau ca lupii. Chloe însăşi, în mijlocul turmelor ei, apăru încununată cu rămurele verzi şi proaspete de pin. Până şi pe mare se petrecură multe minuni, fapte neobişnuite şi fenomene neaşteptate, căci, imediat ce încercară să ridice ancorele şi să scape de acolo, văzură că acestea rămăseseră înţepenite în pământ, iar când se puseră pe vâslit, toate lopeţile lor plesniră şi se rupseră, iar delfinii, în salturile lor, loveau corăbiile şi le slăbeau legăturile. De pe o stâncă înaltă ce se ridica din mare se auzea un glas ciudat de fluier, care nu era unul plăcut, ci părea un sunet de trompetă, ca o goarnă, care-i făcea să se repeadă la arme, strigându-şi acei duşmani pe care nu reuşeau să-i vadă. Atât erau de îngroziţi, încât şi-ar fi dorit să fie iarăşi noapte, ca să înalţe rugăciuni zeilor. Şi cel mai puţin înţelept dintre ei îşi dădea seama că acele închipuiri, acele fantasme şi acele sunete care-i înspăimântau veneau de la Pan, care se arăta astfel furios pe aceşti călători. Totuşi, nu-şi puteau închipui care era motivul (căci nu jefuiseră niciun templu al lui Pan], până când, pe la prânz, căpitanul lor căzu într-un somn

adânc prin voia zeilor, astfel că Pan însuşi îi apăru în vis şi îl certă astfel:

— O, voi, cei mai răi şi nelegiuiţi dintre muritori! Ce v-a făcut aşa îndrăzneţi şi nebuni încât să comiteţi aseme-nea nedreptăţi? Nu numai că aţi adus războiul pe aceste câmpuri care-mi sunt atât de dragi, dar aţi împrăştiat şi cirezi de vite şi turme de oi şi capre care se aflau în grija mea. În plus, aţi luat cu sălbăticie de la altarele Nimfelor o fecioară pe care Eros a ales-o să facă o poveste de dragoste. Nu v-aţi temut nici de Nimfele care vă priveau în vreme ce înfăptuiaţi toate acestea, nici de mine, ştiind foarte bine că eu sunt zeul Pan. De aceea, nu veţi mai revedea niciodată Methymna câtă vreme veţi purta asupra voastră aceste prăzi nelegiuite, şi nici nu vă va părăsi nicio clipă sunetul îngrozitor al fluie-rului de pe stâncă, ci vă veţi îneca cu toţii până la ultimul om de nu o veţi înapoia pe Chloe Nimfelor şi cirezile şi turmele lui Chloe. Ridicaţi-vă deci şi trimiteţi fecioara la ţărm, împreună cu toate câte v-am poruncit, iar eu vă voi călăuzi vouă calea pe apă, şi ei drumul pe uscat, la păşunile ei.

Bryaxis, fiind uimit de toate acestea, se ridică şi, chemând la el toţi căpitanii corăbiilor, le porunci să o caute pe Chloe printre prizonieri. O găsiră imediat şi o aduseră în faţa lui, încununată cum era cu ramurile de pin. Generalul, amintindu-şi că pinul era simbolul şi

semnul distinctiv pe care-l remarcase în visul lui, o conduse pe tânăra fecioară la ţărm chiar în corabia lui, nu fără băgare de seamă şi o teamă ceremonioasă. De îndată ce Chloe puse piciorul pe uscat, sunetul fluierului de pe stâncă se auzi din nou, însă nu înfricoşător şi războinic ca mai înainte, ci blând şi calm, ca cel prin care sunt duse cirezile la păşune; oile săriră cu toate din corabie, urmate apoi de capre, care păşeau cu mai multă îndrăzneală, căci erau obişnuite să sară pe stânci şi pe culmile abrupte ale dealurilor. Toate turmele se strânseră roată în jurul lui Chloe, de ai fi zis că dansează, arătându-şi veselia şi mulţumirea prin salturile şi behăitul lor. Însă celelalte capre din alte turme care se aflau pe corăbii nu se clintiră din loc, ci rămaseră la locul lor de parcă nu le-ar fi chemat muzica fluierului şi pe ele.

Pe când toţi erau muţi de uimire privind la toate acestea şi-l lăudau pe Pan, atât pe uscat, cât şi pe mare se petreceau lucruri şi mai minunate decât acestea: corăbiile methymnienilor îşi ridicară ancorele şi porniră imediat cu mare grabă în larg, în vreme ce un delfin uriaş ce ieşea din mare mergea înaintea vasului generalului lor, arătându-le calea; pe uscat, melodia aceea dulce şi încântătoare de fluier mâna turmele păstoriţei sacre, deşi nimeni nu zărea niciun cântăreţ, şi nici nu ghicea de unde venea atâta farmec.

Era acum vremea când turmele se duc a doua oară la păscut, iar Daphnis, urmărind de pe un loc mai înalt, o zări pe Chloe venind cu turmele şi începu să strige: „O, Nimfe! O, slăvite Pan!”, coborând culmea în mare grabă şi sărind să o îmbrăţişeze pe Chloe, abia mai putând respira. De-abia îl putură aduce în simţiri sărutările lui Chloe şi îmbrăţişările ei calde. O duse apoi la stejarul unde stăteau de obicei şi, aşezându-se la umbră, o întrebă cum de scăpase dintr-o astfel de captivitate primejdioasă. Ea îi povesti toate câte se petrecuseră, cum apăruseră frunzele verzi de iederă pe coarnele caprelor şi ţapilor, cum oile şi berbecii ei urlaseră ca lupii, cum apăruse pe capul ei o cunună de pin, cum întreg pământul părea să fi luat foc, ce zgomote înfricoşătoare de vâsle se auzeau dinspre mare, dimpreună cu cele două feluri de sunete de fluier ce răsunau de pe un colţ de stâncă – unul care chema la război, şi altul care răspândea pace; îi povesti despre îngrozitoarele închipuiri din noapte şi, în sfârşit, cum, neştiind drumul, avusese drept tovarăş de drum şi îndrumător muzica cea dulce a acelui ciudat şi nevăzut fluier.

Daphnis recunoscu atunci în vorbele ei cele ce i se dezvăluiseră de către Nimfe şi ajutorul lui Pan, povestindu-i şi el la rându-i toate câte văzuse şi auzise, şi cum, fiind gata să moară de

atâta suferinţă, viaţa îi fusese salvată prin bunăvoinţa şi bunătatea Nimfelor. Apoi, o trimise pe fată să-i aducă pe Dryas şi Lamo la jertfă, căci avea să pregătească toate cele necesare ca să-şi arate devotamentul faţă de Pan şi Nimfe. Între timp, prinse cea mai frumoasă capră şi, după ce îi împodobi coarnele cu frunze de iederă, aşa cum apăruseră toate caprele în ochii duşmanilor, şi după ce turnă lapte proaspăt peste coarnele ei, o sacrifică în numele Nimfelor, jertfind-o lor. Apoi o atârnă în peşteră, o jupui de piele şi o închină zeiţelor. Când sosi Chloe cu Lamo şi Dryas, Daphnis pregăti un foc şi, fierbând o parte din carne şi frigând-o pe cealaltă, luă fruntea jertfei pentru Nimfe şi vărsă un ulcior plin cu vin nou în cinstea lor. Apoi, aşternu pentru ei paturi din frunziş verde şi se puseră cu toţii pe mâncat, pe băut şi pe cântat, trăgând din când în când cu ochiul la turme ca nu cumva vreun lup să-şi facă şi el parte la ospăţ. Cântară mai cu seamă două cântece spre lauda Nimfelor – cântece făcute de păstorii din vechime. Îşi petrecură noaptea întreagă acolo, pe pajişte, iar ziua următoare nu-l uitară nici pe Pan – făuritorul de minuni, ci puseră mâna pe ţapul care era conducătorul şi căpitanul turmei şi, împodobindu-l cu ghirlande din ramuri de pin, îl duseră sub pinul cel mare şi, turnând vin peste capul lui, îl sacrificară lui

Pan, rugându-i-se, mulţumindu-i şi lăudându-l. Carnea – o parte fiartă şi o parte friptă – o aşezară pe pajiştea verde, iar pielea şi coarnele le atârnară de pin, alături de statuia zeului câmpenesc, în chip de ofrandă. Şi lui îi jertfiră cele mai bune cărnuri. Chloe cânta, iar Daphnis sufla din fluier. După ce încheiară aceste ritualuri, se aşezară cu toţii şi se puseră pe mâncat.

Se întâmplă atunci să vină la ei păstorul Philetas, aducând cununi anume ca să împodobească statuia lui Pan, alături de ciorchini de struguri încă atârnând pe corzi de viţă. În urma lui venea Tityrus, cel mai mic dintre fiii lui, un băiat cu obrajii rumeni, cu ochii abaştri, puternic şi voinic, cu pas sprinten şi săltat ca de ied. Când văzură cu ce gânduri venea bătrânul Philetas, se ridicară şi împodobiră împreună statuia lui Pan cu ghirlande, atârnând ciorchinii de struguri pe ramurile de pin. Apoi, le cerură lui Philetas şi lui Tityrus să li se alăture la ospăţ ca invitaţi ai lor, să mănânce, să bea şi să se veselească cu ei. Apoi, aşa cum fac bătrânii când prind puţin chef de la vin, începură să povestească multe: cum păşteau cu străşnicie turmele şi cirezile în tinereţile lor şi cum scăpaseră la vremea lor de multe atacuri şi jafuri ale piraţilor şi ale hoţilor; unul dintre ei se lăuda că omorâse cel mai mare lup care a fost văzut vreodată pe pajişti;

altul zicea că numai Pan îl întrecea în arta fluierului. Cu aceasta se lăuda Philetas. Daphnis şi Chloe începură a-l ruga în fel şi chip să le arate priceperea lui în arta muzicii şi să cânte din fluier la sărbătoarea zeului, despre care ştiau cu toţii foarte bine că adora fluierul. Philetas promise să le cânte şi, scuzându-se că nu mai avea suflul aşa de puternic la vârsta aceasta înaintată, luă fluierul lui Daphnis. Însă acesta fiind prea mic pentru arta lui atât de mare şi mai degrabă potrivit pentru gura unui băiat, îşi trimise fiul, pe Tityrus, acasă după fluierul lui, care nu se afla decât la câteva stadii depărtare. Tityrus aruncă sumanul de pe el şi o rupse la fugă aşa dezgolit, alergând ca un cerb. Însă Lamo promisese că le va spune povestea fluierului, pe care i-o spusese un sicilian în schimbul unei capre şi al unui fluier:

— Acel instrument pe care-l vezi, fluierul, nu era la început un instrument, ci o preafrumoasă domniţă cu un glas dulce şi muzical. Ea păştea caprele, se juca alături de Nimfe şi cânta la fel ca acum. În vreme ce ea se îngrijea astfel de capre, jucând şi cântând, Pan veni la ea, hotărât să o convingă să se supună dorinţei lui, promiţându-i în schimb că va face astfel încât caprele să fete în fiecare an câte doi iezi gemeni. Însă ea se arătă dispreţuitoare şi respinse dragostea lui, luându-l în râs şi refuzând să-l accepte de iubit

pe unul care nu era nici ţap, nici bărbat pe de-a-ntregul. Pan se repezi la ea cu furie, cugetând să o prindă cu de-a sila, însă Syrinx reuşi să fugă de Pan şi de puterea lui. Fiind acum întristată că fusese nevoită să plece, se ascunse între trestii, cufundându-se în baltă şi dispărând cu totul. Înfuriat, Pan tăie trestiile şi, negăsind frumoasa fată acolo şi cugetând la cele ce se petrecuseră, făcu acest instrument, împreunând trestii de mărimi inegale, aşa cum şi dragostea lor fusese inegală. Şi aşa, copila frumoasă de altădată deveni fluierul răsunător.

Lamo îşi sfârşi povestea, iar Philetas îl lăudă pentru felul în care o spusese, căci le glăsuise o poveste mai frumoasă decât orice cântec. Atunci sosi şi Tityrus aducând fluierul tatălui său – un instrument mare, făcut din ţevi groase de trestie împreunate cu ceară şi legate şi cu aramă. Atât era de grozav acest fluier, încât oricine ar fi zis că acesta era cu adevărat acel prim fluier ieşit din mâinile lui Pan. Astfel, când Philetas se ridică să se aşeze pe un loc mai ridicat, încercă înainte de toate ţevile de trestie să vadă dacă aveau sunetul limpede şi dulce; apoi, încredinţându-se că suflarea îi trece neîmpiedicată, suflă atât de tare şi cu atâta putere, încât ai fi jurat că nu ai auzit un singur fluier, ci mai multe deodată, ca într-un cor. Încetul cu încetul, începu a sufla din ce în ce mai slab, scoţând sunete mai blânde şi mai

dulci, cântând cu toată priceperea şi arătându-şi meşteşugul de bun cântăreţ, cântând mai întâi ca pentru cirezie de vaci şi boi, apoi pe placul unei turme de capre, iar la urmă cum le era drag oilor. Sunetele cântecului pentru oi erau mai duioase, în vreme ce acelea pentru cirezi erau răsunătoare, iar cele pentru capre erau ascuţite şi pătrunzătoare. Pe scurt, un singur fluier cânta pe rând cât trei fluiere diferite. Încântaţi şi fermecaţi de acea muzică, cu toţii rămaseră cufundaţi într-o tăcere adâncă. Numai Dryas se ridică şi-l rugă să cânte o melodie mai veselă, ca în cinstea lui Dionis sau Bachus, începând să joace ca la culesul viilor. Când se prefăcea a tăia şi a culege strugurii; când ducea coşurile pline; când călca boabele de struguri; când turna vinul cel nou în butoaie, după care gusta cu veselie mustul cel dulce. Toate aceste lucruri le jucă atât de bine şi de limpede în dansul lui, încât tuturor li se părea că pot vedea viile, strugurii, vinul, butoaiele, şi chiar şi pe Dryas bând mustul. După ce îi încântă aşa mult cu dansul lui, acest bătrân îi îmbrăţişă şi îi sărută pe Daphnis şi Chloe. Cei doi, ridicându-se, începură a juca povestea spusă de Lamo. Daphnis se prefăcea a fi Pan, iar Chloe, Syrinx. El începu a-i spune vorbe duci şi rugăminţi pentru a o convinge şi a-i câştiga inima, însă ea îşi arătă dispreţul, râse de dragostea lui şi fugi

de el. Daphnis o urmări cu gând s-o supună cu forţa şi, alergând după ea pe vârful picioarelor, imită zgomotul copitelor lui Pan. Pe de altă parte, Chloe juca o Syrinx obosită de atâta alergat, afundându-se în pădure în loc de mlaştina cu trestii. Însă Daphnis, punând mâna pe fluierul cel mare al lui Philetas, începu a cânta o melodie plângătoare şi de jale ca de îndrăgostit, apoi un cântec de dragoste cu care să-i fure inima şi unul de chemare, vrând să o atragă din pădure ca un îndrăgostit ce-şi căuta cu disperare iubita. Philetas, plin de admiraţie şi fermecat de jocul lor, nu se putu abţine să nu sară de la locul lui, sărutându-l pe Daphnis şi dându-i în dar fluierul lui, cerându-i ca mai apoi să-l lase unui tânăr asemenea lui. Daphnis închină fluierul lui cel mic lui Pan şi o sărută pe Chloe de parcă ar fi găsit-o după o adevărată căutare neostenită, ducându-şi pe urmă turmele acasă în vreme ce cânta mereu din fluier. Chloe îşi adună şi ea turmele cu aceleaşi sunete de fluier, caprele mergând în rând cu oile, căci Daphnis păşea alături de Chloe. Astfel se veseliră împreună până la căderea nopţii, hotărând ca a doua zi să îşi ducă turmele la păşune mai din zori. Ceea ce şi făcură.

De îndată ce se lumină de ziuă, plecară la păşune; după ce se închinară Nimfelor, iar apoi lui Pan, se aşezară sub bătrânul stejar şi începură a cânta la fluierul lui Philetas o

melodie ce răsuna în tăcerea adâncă a dimineţii. După aceea, se sărutară şi se îmbrăţişară, întinzându-se pe pământ unul lângă altul, după care, neştiind nimic mai mult de-atât, se ridicară din nou. Şe aşezară la masă, mâncară carne şi băură vin amestecat cu lapte. Băutura îi încălzi, făcându-i mai îndrăzneţi şi strecurându-le în suflet neîncredere unul în celălalt şi îndoiala faţă de dragostea lor, astfel că îi împinse în cele din urmă la jurăminte prin care se legară unul de altul. Daphnis, îngenunchind în faţa pinului, se jură pe Pan că nu va trăi nicio zi în lumea asta fără Chloe, iar ea promise solemn în Peştera Nimfelor că va trăi şi va muri numai alături de el. Totuşi, atât era de nevinovată şi neştiutoare Chloe, nefiind decât o fată simplă, încât, la ieşirea din peşteră, ceru de la Daphnis un al doilea jurământ:

— Daphnis – zise ea –, Pan este un zeu iubăreţ şi necredincios, căci mai întâi a iubit-o pe Pitys, apoi pe Syrinx. În plus, mereu ţinea calea Driadelor şi Nimfelor pe sub merii din livezi. De aceea, dacă-mi vei fi necredincios şi-ţi vei călca jurământul făcut lui Pan, zeul nu te va pedepsi, chiar de-ai ţine la tot atâtea fecioare câte trestii ai la fluier. Dar jură-mi pe turma aceasta de capre şi pe capra aceea care te-a alăptat că n-o vei uita nicicând pe Chloe a ta câtă vreme ea îţi va fi credincioasă; iar de te

va înşela şi te va minţi atât pe tine, cât şi pe Nimfe, să o goneşti, să o urăşti, ba chiar să o omori ca pe un lup!

Daphnis se bucură de această dulce gelozie a ei şi, stând în mijlocul turmei lui, cu o mână pe o capră şi cu alta pe un ţap, jură că o va iubi pe Chloe care îl iubea şi, dacă ea va iubi vreodată pe un altul, în locul ei îl va omorî pe acel ţap. Chloe se bucură de jurământul lui şi-l crezu ca o fată sărmană şi nevinovată ce era, căci fusese crescută ca o păstoriţă şi credea că oile şi caprele erau adevăraţii zei ai păstorilor.

Sfârşitul cărţii a doua

~ A TREIA CARTE ~

Însă mitylenienii, auzind de sosirea celor zece corăbii şi aflând de la nişte ţărani care veneau de la câmp ce jafuri şi ce atacuri avuseseră loc, socotiră că nu trebuie să sufere una ca asta şi hotărâră să se ridice la luptă împotriva methymnienilor. După ce îşi aleseră trei mii de soldaţi pedeştri şi cinci sute de soldaţi călare, îi trimiseră cu Generalul lor, Hippasus, pe drumul de pe uscat, neîndrăznind să se încreadă în mare pe timp de iarnă. Generalul îşi începu, deci, marşul, fără însă a jefui satele din Methymna şi fără a răpi ţăranii

de pe ogoare sau păstorii de pe păşuni, socotind că asemenea fapte josnice se potrivesc mai bine unui hoţ, şi nu marelui căpitan al unei armate. În schimb, se grăbi să ajungă în oraş şi să-i ia pe locuitorii acestuia prin surprindere.

Pe când se afla încă cu soldaţii săi la vreo sută de stadii depărtare de oraş, un sol le ieşi întru întâmpinare, cerându-le puţin răgaz. Methymnienii aflaseră între timp de la prizonierii lor că mitylenienii nu cunoşteau nimic din cele ce se petrecuseră, ci de vină fuseseră numai câţiva plugari şi păstori care îi provocaseră pe tinerii nobili. Aşadar, le păru rău că Bryaxis pornise atacul împotriva oraşului vecin mai mult din repezeală decât din chibzuinţă. Iată care erau condiţiile înţelegerii: methymnienii aveau să le înapoieze tot ce prădaseră, să reînceapă, fără teamă, negoţul şi schimburile între cele două oraşe, atât pe uscat, cât şi pe mare. După ce solul le transmise toate acestea, Hippasus îl trimise la Mitylene să le anunţe tuturor aceste condiţii, chiar dacă el fusese numit general de război şi avea puterea de a semna orice înţelegere iar fi plăcut. Aşezându-şi tabăra la vreo zece stadii de Methymna, aşteptă acolo veşti din oraşul său.

Două zile după aceea, solul se întoarse, aducând ordinul să primească bunurile prădate

împreună cu toţi captivii şi să se întoarcă acasă fără a le provoca methymnienilor nici cea mai mică neplăcere, căci, dacă era vorba să aleagă între război şi pace, găseau că aceasta din urmă era mai de folos. Astfel, cearta dintre Methymna şi Mitylene, care se sfârşise la fel de neaşteptat cum începuse, fu curmată şi dată cu totul uitării.

Acum venise şi iarna – o iarnă mai aspră chiar decât războiul atât pentru Daphnis, cât şi pentru Chloe. Pe neaşteptate dădu o zăpadă mare ce acoperi toate potecile, blocă toate drumurile şi îi închise în casele lor pe toţi păstorii şi ţăranii. Până şi râurile îngheţară şi păreau ca de cristal. Arbuştii şi copacii arătau de parcă ar fi fost tunşi şi modelaţi, şi nu mai puteai vedea nimic altceva în afară de cioturi şi buşteni. Pământul era acoperit în întregime de omătul greu, mai puţin împrejurul izvoarelor şi pe lângă râuri. Nimeni nu-şi mai ducea turmele la păscut, ba mai mult, nici nu ieşeau din casă, ci aprindeau focul în sobe încă de la cântatul cocoşului; unii torceau, alţii ţeseau cămăşi de pânză pentru marinari, iar alţii, cu îndemânarea lor, meştereau capcane de animale, plase de pescuit sau laţuri pentru păsări. Pe astfel de vreme, grija lor era să le dea boilor şi vacilor paie în iesle, caprelor frunze verzi în staul, iar porcilor jir şi ghinde în coteţe. Deşi siliţi să stea în case, ţăranii şi

păstorii erau veseli şi se bucurau că, pentru o vreme, erau scutiţi de o parte din muncile lor obişnuite şi puteau rămâne în pat până târziu, şi chiar să-şi ia micul dejun la timp, după o noapte lungă de somn. Astfel, iarna le era mai plăcută decât vara, toamna şi chiar decât primăvara.

Însă Chloe şi Daphnis, când îşi aduceau aminte ce discuţii dulci purtau, cum se sărutau, cum se îmbrăţişau, cum mâncau laolaltă dintr-o singură traistă, îşi dădeau seama că toate acestea nu erau acum decât bucurii de mult pierdute. Acum aveau parte numai de nopţi lungi în care nu puteau închide niciun ochi, erau mereu trişti şi cufundaţi în gânduri şi nu-şi doreau nimic altceva decât să vină primăvara cât mai repede, ca să le aducă, odată cu revenirea naturii a viaţă, şi învierea lor din morţi. În plus, ce tristeţe, ce suferinţă nu-i copleşea când le pica în mână vreo traistă din care obişnuiseră să mănânce împreună la păşune sau vreun ulcior din care băuseră amândoi, sau când vedeau vreun fluier lăsat şi uitat pe undeva, fluier care fusese cândva darul unui prieten drag sau al unui îndrăgostit. Astfel, se rugau lui Pan şi Nimfelor să-i scape de toate suferinţele şi toată nefericirea asta, şi să le arate iarăşi, lor şi turmelor lor, soarele. Rugându-se amândoi la fel, munceau şi tot chibzuiau cum să facă să se vadă unul pe altul.

Biata Chloe n-avea la cine găsi vreun sfat, şi nici n-avea vreun plan sau măcar vreo idee. Bătrâna ei mamă îi era mereu pe-aproape, învăţând-o cum să toarcă firul de lână, cum să învârtă fusul sau aruncându-i din când în când câte o vorbă despre măritiş.

Daphnis însă, care avea acum destul timp liber şi avusese vreme să-şi folosească isteţimea, puse la cale un plan prin care să o vadă. În faţa casei lui Dryas, ba chiar alături, creşteau doi mirţi înalţi şi o tufă de iederă. Mirţii nu erau foarte departe unul de altul, iar între ei se întindea iedera, într-o parte şi-n alta, astfel că forma un fel de boltă umbrită de frunzele celor doi mirţi, care se acopereau unele pe altele. Ciorchini mulţi cu bobiţe mari cât strugurii atârnau de viţe. Iată, deci, că o mulţime de păsări iernatice dădeau târcoale acestor ciorchini, negăsind nimic altceva pe câmpii; erau multe mierle, sturzi, porumbei, grauri şi alte păsări care se hrănesc cu aceste bobiţe de iederă. Sub pretextul că merge să vâneze aceste păsări, Daphnis reuşi să iasă din casă, umplându-şi traista cu tot felul de bunătăţi câmpeneşti pe care le luase cu el ca să fie crezut mai bine, pe lângă care adăugă laţuri şi clei pentru vânătoare. Deşi locul se afla la numai vreo zece stadii depărtare, zăpada, care încă nu se topise, îl cam încurca pe tânărul păstor. Însă orice piedică păleşte în faţa

dragostei, încât treci şi prin foc, şi prin apă, şi chiar şi prin zăpezile sciţiene. Astfel, făcându-şi cale prin omăt, ajunse la căsuţă şi, după ce se scutură de zăpadă, îşi scoase laţurile şi cleiul. Apoi, se aşeză şi dădu uitării toate din jurul lui, mai puţin păsărelele şi pe Chloe.

Multe păsări se rotiră în jurul tufelor şi multe fură prinse în laţul lui Daphnis, dându-i destul de muncă şi făcându-l să alerge de colo-colo ca să strângă, să omoare şi să smulgă penele vânatului său. Totuşi, nimeni nu ieşi afară din căsuţă; nu vedeai nicăieri nici bărbat, nici femeie, ba nici măcar vreo găină rătăcită la uşă, ci toate stăteau închise în casă, la căldură. Bietul Daphnis nici nu mai ştia ce altceva să facă în afară de a sta pironit locului, părându-i-se că era lipsit de orice urmă de noroc. Ar fi vrut el, negreşit, să bată la uşă, însă avea nevoie de un motiv anume, şi încă unul plauzibil; întoarse ideea pe toate părţile în mintea lui şi hotărî că, totuşi, acesta era lucrul cel mai înţelept pe care-l putea face, aşa că se gândi ce ar fi putut să spună:

— „Am venit să iau foc.

– Şi n-ai găsit pe nicăieri mai aproape de casa lui Lamo, care-i la zece stadii depărtare?

– Am venit să împrumut pâine.

– Cum, când ai traista plină de bunătăţi?

– Voiam nişte vin.

– Cum aşa, când voi aţi făcut vinul mai

deunăzi?

– Un lup m-a urmărit.

– Şi unde sunt urmele lupului? M-am apropiat de aici pe când vânam păsări.

– Şi dacă le-ai prins de ce nu te întorci acasă?

– Trebuie să o văd pe Chloe.” Dar cum poate cineva să le mărturisească asta părinţilor unei fete? În plus, casa e tăcută şi toţi sunt înăuntru. Toate motivele astea dau de bănuit, aşa că e mai bine să tac. O voi revedea pe Chloe la primele raze ale soarelui de primăvară, de vreme ce se pare că soarta nu mă lasă a o vedea iarna asta.

Toate aceste gânduri se roteau în mintea lui neliniştită şi, luându-şi vânatul, se hotărî să plece. Însă chiar atunci, de parcă Eros se îndurase de el, se întâmplă ca Dryas şi ai lui să şadă la masă. Carnea fusese adusă şi împărţită, pâinea era pusă pe masă, iar vinul fusese amestecat în ulcior. Însă în vreme ce ei erau ocupaţi cu altele, unul dintre câinii care păzeau turmele înşfăcă o bucată de carne şi fugi pe uşă afară cu ea. Dryas era tare mâhnit, căci acea bucată urma să fie mâncată de familie, şi, punând mâna pe o bâtă, o luă pe urmele câinelui, alergând de parcă era şi el tot vreun câine. În urmărirea aceasta, ajunse tocmai la tufele de iederă, unde dădu peste tânărul Daphnis pregătindu-se de plecare cu

toate păsările vânate în spate. Astfel, uită cu totul de câine şi de carne, izbucnind dintr-odată: „Bună ziua, măi băiete!”, după care îl îmbrăţişă şi-l sărută şi, prinzându-l de mână, îl conduse în casă.

Puţin le lipsi lui Daphnis şi Chloe să nu cadă amândoi la pământ când se văzură prima dată. Totuşi, au rămas în picioare, şi-au dat ziua bună şi s-au sărutat, ceea ce le-a servit de sprijin ca să nu cadă. După ce Daphnis şi Chloe îşi primiră mult-sperata sărutare, tânărul păstor se aşeză în faţa focului, punându-şi pe masă mierlele, porumbeii şi sturzii; apoi, începu a le povesti cum, făcându-i-se urât de statul în casă, se hotărâse să iasă la vânătoare ca să se mai recreeze, cum le prinsese pe unele cu clei, iar pe altele cu laţul în vreme ce se hrăneau cu lăcomie din tufele de iederă şi cu bobiţele de mirt. Cei ai casei începură a-l aplauda şi a-l lăuda pe Daphnis, de parcă l-ar fi avut musafir în casa lor pe însuşi Apollo[6]. Îi cerură lui Chloe să le aducă mâncarea şi să le umple paharele cu vin. Ea se supuse,

---

[6] Apollo - zeul zilei, al luminii şi al artelor, protector al poeziei şi al muzicii, personificare a Soarelui (n. trad.).

umplându-le paharele tuturor cu o mulţumire veselă, însă, când ajunse în faţa lui Daphnis, îl privi încruntată, căci voia să se prefacă supărată că el, deşi era atât de

aproape de casa ei, ar fi voit să plece pe furiş, fără măcar să o vadă. Totuşi, înainte de a se încrunta la el, sărută paharul lui şi luă şi ea o înghiţitură din vinul lui, după care i-l întinse. Daphnis, deşi mai-mai să se înece de sete ce-i era, sorbi vinul pe-ndelete, ca să aibă mai mare plăcere.

Cina se încheie, iar masa fu strânsă. Cu toţii începură a-l întreba pe Daphnis cum se descurcaseră Lamo şi Myrtale în iarna aceea, numindu-i mereu „părinţi fericiţi”, căci aveau un asemenea fiu şi sprijin al bătrâneţilor lor. Iar lui Daphnis nu-i displăcea deloc să fie astfel lăudat în faţa lui Chloe. Când cei ai casei îl opriră la ei pentru ca a doua zi să-i aducă jertfe lui Dionis alături de ei, puţin îi mai lipsea ca, de bucurie, îndrăgostitul, încântat peste măsură, să nu se închine lor în loc de Dionis. Astfel, îşi scoase din traistă bunătăţile pe care le luase de acasă şi păsările, pe care le sorti pregătirii pentru cină. Se aduse un ulcior nou plin cu vin şi se făcu un foc mai mare în vatră. Când se lăsă noaptea cu totul, se aşeză din nou masa. După cină, în timpul căreia tot spuseseră poveşti vechi sau cântară câteva melodii câmpeneşti, se duseră cu toţii la culcare: Chloe cu mama ei, iar Daphnis cu Dryas. Cu toate astea, nimic nu o bucura pe Chloe mai mult decât gândul că a doua zi dimineaţa avea să-l vadă iarăşi pe Daphnis al ei. La fel, şi Daphnis

se mângâia cu o bucurie deşartă, părându-i-se o fericire chiar să se culce măcar cu tatăl lui Chloe, în vreme ce visa că o îmbrăţişa şi o săruta pe ea.

Dimineaţa dădu îngheţul, iar vântul dinspre nord sufla mai aspru ca oricând. Se treziră cu toţii, pregătindu-se de sărbătoare. Rugându-se solemn lui Dionis, Dryas îi sacrifică un berbec, ridicând un foc mare ca să frigă carnea aceea. Pe când

Nape pregătea pâinea, iar Dryas frigea berbecul, Daphnis şi Chloe avură timp să iasă pe nevăzute din casă şi să se ascundă după tufişul de iederă, ale căror ramuri le unseră cu clei, pregătind şi laţurile. Apoi, începură a se săruta nestingheriţi, vorbindu-şi astfel în dulcele limbaj al dragostei: „Chloe, am venit mânat de dorul tău.” „Ştiu, Daphnis.” „Pentru tine ucid eu bietele păsări.” „Ce sunt eu pentru tine?” „Să nu mă uiţi!” „N-am să te uit, ţi-o jur în numele Nimfelor, în faţa cărora ţi-am închinat iubirea mea în peşteră, unde vom merge iarăşi de îndată ce omătul se va topi.” „Dar omătul este mare, Chloe, şi tare mă tem să nu mă topesc eu înaintea lui.” „Curaj, dragul meu, soarele arde cu putere.” „Ah, dacă ar arde ca flacăra care îmi mistuie inima!” „Te joci cu vorbele ca să mă amăgeşti!” „Ba nu, îţi jur pe caprele pe care mi-ai cerut să-ţi jur odată!”

În vreme ce Chloe îi răspundea astfel lui

Daphnis, Nape îi strigă, iar ei se grăbiră să intre în casă cu un vânat şi mai bogat decât în ziua de dinainte. Acum, după ce îi jertfiră lui Dionis cel mai bun vin, se aşezară la masă, încununaţi cu ramuri de iederă. Când sosi vremea plecării, după ce plânseră cu toţii cât putură de mult, îl trimiseră pe Daphnis acasă, umplându-i traista cu carne şi pâine. Îi dădură şi porumbeii şi sturzii să-i ducă lui Lamo şi Myrtale, căci ei mai puteau prinde alte păsări cât timp rezista îngheţul şi aveau tufele de iederă alături. Astfel, după ce-i sărută pe toţi şi pe Chloe la urmă (ca să poarte cu el sărutul ei, întreg şi neatins), Daphnis îşi văzu de drum. A mai venit apoi deseori şi prin alte mijloace, astfel că iarna nu-i putu lipsi de plăcerile dragostei.

Era acum pe la începutul primăverii. Zăpada se topise, pământul se arăta privirii descoperit şi totul era de un verde crud. Păstorii îşi duseră turmele la păşune, iar Chloe şi Daphnis o luară înaintea tuturor, căci slujeau unui păstor mai puternic. Mai înainte de toate se duseră la Nimfe, în peşteră, apoi la Pan şi fluierul lui, iar la urmă merseră la stejarul lor, unde se aşezară ca să-şi păzească turmele, să se sărute şi să se îmbrăţişeze cu ardoare. Căutară şi flori cu care să împodobească statuile Nimfelor. Adierea blândă a zefirului şi soarele călduţ făcuseră să înflorească câteva flori, şi anume toporaşi, narcise, ciuboţica-cucului şi alte

câteva aduse de începutul primăverii. După ce împodobiră astfel statuile zeilor, îşi puseră într-un ulcior lapte proaspăt de la oi şi de la capre. Începură apoi să cânte din fluier, întrecându-se în arta muzicii cu privighetorile. Acestea le răspunseră uşor, făcând să răsune luncile şi murmurând numele lui Tereus şi cel al lui Itys[7]. Ici şi colo se auzea behăitul vesel al turmelor, iar mieii săreau şi sugeau, încovoindu-se sub mamele lor. Berbecii umblau mereu pe urmele oilor nefătate, sărind de la una la alta. Şi ţapii se dădeau pe lângă capre, sărind aprinşi de dragoste, ba chiar se şi băteau pentru ele, astfel că fiecare îşi avea perechea lui pe care o păzea cu sfinţenie ca niciun alt ţap să nu le ademenească.

Până şi bătrânii care vedeau astfel de privelişti se înflăcărau de dragoste, şi cu atât mai mult Daphnis şi Chloe, căci mult timp tânjiseră după plăcerile dragostei, iar acum se

---

[7] În mitologia greacă, Tereus era un rege trac, fiul lui Ares (zeul războiului) şi soţul lui Procne (sau Procul), împreună cu care avea un fiu, pe Itys. Tereus, tânjind după frumoasa Philomela, sora soţiei sale, o face a lui cu forţa, după care îi taie limba şi o ţine captivă, astfel încât să nu poată povesti nimănui nimic, zicându-i soţiei sale că sora ei a murit. Philomela îşi ţese trista ei poveste şi reuşeşte să i-o trimită surorii ei în secret. Drept răzbunare, Procne îl ucide pe Itys şi i-1 serveşte drept mâncare lui Tereus. Când acesta află adevărul, hotărăşte să le ucidă pe cele două surori, dar zeii olimpieni îi transformă pe toţi în păsări: pe Tereus în pupăză, pe Philomela în privighetoare, iar pe Procne în rândunică. în anumite variante, ambele surori apar ca privighetori (n. trad.).

aprindeau la tot ce auzeau, se topeau la tot ce vedeau şi căutau ceva mai mult decât sărutările şi îmbrăţişările, mai ales Daphnis. Acum, după o iarnă de odihnă şi de stat în casă, căuta cu tot dinadinsul sărutările şi se topea de plăcere când o strângea în braţe pe Chloe şi stătea aproape de ea. Se făcuse acum mai iscoditor şi mai îndrăzneţ ca oricând. Astfel, îi ceru voie lui Chloe să-l lase să facă cu ea orice dorea şi să stea goi unul lângă altul mai mult timp decât stătuseră până atunci, căci atâta le mai rămăsese din învăţăturile bătrânului Philetas şi era singurul leac pentru a-şi uşura suferinţele dragostei. Chloe însă îl întrebă ce ar putea face mai mult decât să se sărute, să se îmbrăţişeze şi să se culce amândoi pe pământ, sau ce ar obţine dacă ar sta gol deasupra unei fete goale?

— Acelaşi lucru – zise el – pe care îl fac şi berbecii oilor şi ţapii caprelor. Nu vezi că, după aceea, nici ele nu fug de ei, nici ei nu se mai obosesc să alerge după ele, ci se bucură mâncând împreună liniştiţi. Asta... mi se pare o îndeletnicire plăcută care ar putea ţine în frâu amărăciunile dragostei.

— Cum, Daphnis? Dar tu nu vezi că aceste capre şi oi, şi ţapii şi berbecii stau în picioare? Ei sar şi ele îi ţin în spate. Şi totuşi, tu îmi ceri să mă culc cu tine, şi-ncă goală! Şi cu cât sunt

ele mai acoperite cu lâna lor decât mine cu toate hainele acestea pe mine!

Daphnis fu convins şi, aşezând-o jos, se întinse lângă ea şi rămase aşa multă vreme, neştiind cum să facă ceea ce îşi dorea cu ardoare. O ridică şi o întoarse, vrând să facă precum ţapii şi caprele. Însă în felul acesta găsea şi mai puţină plăcere, aşa că se dădu la o parte şi începu să plângă şi să se jelească văzând că era mai nepriceput şi decât un ţap în misterele artei dragostei.

Avea totuşi un vecin, un ţăran ce se numea Chromis şi care era la o vârstă la care se putea spune că începea să îmbătrânească. Se însurase cu o fată din alt oraş – o tânără frumoasă şi plină de viaţă, mult prea delicată şi prea veselă pentru viaţa la ţară. Numele ei era Lycenia şi, văzându-l pe Daphnis în fiecare zi, dis-de-dimineaţă, cum îşi ducea caprele la păşune, iar seara, la asfinţit, mânându-le spre casă, o cuprinse dorinţa de a-l ademeni pe tânăr prin daruri astfel încât să-i devină iubit.

Odată, pândind ocazia potrivită, reuşi să-l prindă singur-singurel şi-i dărui un fluier frumos cam neobişnuit, un fagure de miere şi o traistă nouă din piele de căprioară, însă de vorbit nu-i spuse niciun cuvânt despre gândurile ei, căci bănuia că el era îndrăgostit de Chloe. Îl văzuse mereu în preajma fetei şi-şi dădea seama după privirile pe care şi le aruncau, după semnele pe

care şi le făceau, după râsetele şi chicotelile lor.

Într-o dimineaţă însă, spunându-i lui Chromis că se duce la o vecină care năştea, îi urmări pe cei doi tineri la o oarecare distanţă, după care se ascunse într-un desiş, de unde auzi tot ce-şi spuneau şi văzu tot ce făceau. Nu-i scăpară nici lacrimile neştiutorului Daphnis. I se făcu milă de situaţia nefericiţilor îndrăgostiţi şi, reflectând puţin, îşi dădu seama că i se ivea o dublă ocazie: să-i ajute pe cei doi şi să-şi împlinească şi ea dorinţa. Astfel, puse la cale următorul plan: a doua zi, spunând că se va duce iarăşi la vecina care năştea, merse direct şi fără niciun ascunziş la stejarul unde stăteau Daphnis şi Chloe unul lângă celălalt. Prefăcându-se cu adevărat mâhnită, începu a zice:

— Ajută-mă, Daphnis, scapă-mă! Un uliu mi-a răpit cea mai frumoasă dintre cele douăzeci de gâşte ale mele, pe care însă, din pricina greutăţii ei, n-a putut-o ridica sus, la cuibul lui, ci a căzut cu ea pe aici, în mijlocul acestei pădurici. Pentru numele Nimfelor şi al lui Pan, te rog, Daphnis, vino cu mine în pădure să-mi salvezi gâsca! Eu nu îndrăznesc să intru singură în pădure. Nu lăsa, deci, să mi se împuţineze numărul de gâşte, şi poate că are să ţi se tragă şi ţie câştig din asta, căci, de vei ucide uliul, nu se va mai apropia niciunul să-ţi

răpească vreun ied sau vreun miel. Chloe va avea grijă ea de turme în vremea asta, căci caprele o cunosc drept tovarăşa ta nelipsită.

Daphnis, fără să-şi dea seama ce gânduri avea femeia, se ridică în mare grabă şi, luându-şi bâta, o urmă pe Lycenia, care îl duse cât mai departe de Chloe. Însă când ajunseră în partea cea mai deasă a pădurii, femeia îl rugă să se aşeze la marginea unui izvor şi-i vorbi astfel:

— Daphnis, tu o iubeşti pe Chloe, lucru pe care l-am aflat aseară de la Nimfe. Lacrimile pe care le vărsai atunci mi-au fost arătate de aceste zeiţe într-un vis şi mi-au poruncit să te salvez şi să te învăţ secretele dragostei. Aceste secrete nu sunt nici sărutările, nici îmbrăţişările, şi nici ceea ce ai văzut tu că fac berbecii şi ţapii. Sunt alte lucruri mult mai dulci decât acestea, care îţi aduc o plăcere mai îndelungată. Dacă vrei să scapi de tristeţea ta apăsătoare şi să guşti din această plăcere şi dulceaţă pe care o cauţi şi pe care ţi-o doreşti atât de mult, vino şi lasă-te în voia mea precum un şcolar, iar eu, ca să le fac pe plac Nimfelor, îţi voi fi iubită.

La toate acestea, Daphnis, fiind un păstor simplu şi un tânăr arzând de dorinţă, nu se putea stăpâni de bucurie şi se aruncă la picioarele Lyceniei, implorând-o să îl înveţe cât mai repede această artă, pentru ca apoi să o înveţe şi el pe Chloe. Toate astea nu numai că

le considera un dar neobişnuit şi de neimaginat al zeilor, dar îi şi promise femeii că-i va dărui, pentru bunătatea pe care i-o arăta, câteva sortimente din cele mai bune brânzeturi, un ied neînţărcat, ba chiar şi capra. Văzându-l pe păstor atât de plin de dorinţa de a şti şi nerăbdător peste măsură, Lycenia începu să-l înveţe astfel: îl chemă să se aşeze cât putea de aproape de ea şi să o sărute tot atât de des pe cât o săruta şi pe Chloe, iar în vreme ce o sărută să o strângă în braţe şi să o lipească de trupul lui, culcându-se cu ea pe pământ. Toate acestea fiind făcute şi stând întinşi unul lângă altul, când îl văzu arzând de dorinţă, îl ridică puţin, se strecură sub el nu fără pricepere, îndrumându-l după bunul ei plac către locul atât de dorit şi mult căutat. Ceea ce s-a petrecut apoi n-a fost nici neobişnuit, nici necuviincios: firea lucrurilor şi Lycenia i-au arătat cum să facă restul.

După ce această lecţie mult-dorită luă sfârşit, Daphnis, care avea încă mintea lui copilărească, vru să plece imediat şi să fugă la Chloe să-i arate şi ei toate câte învăţase, temându-se că, de-ar mai zăbovi puţin, ar putea uita totul. Însă Lycenia îl opri, zicându-i:

— Mai trebuie să ştii un lucru, Daphnis: eu n-am avut acum nicio durere de pe urma acestei întâlniri cu tine, căci sunt femeie şi cunosc foarte bine toate acestea, pe care le-

am trăit şi altădată. Un tânăr m-a învăţat toate acestea, luându-mi în schimb fecioria. Însă când Chloe va încerca prima dată asta cu tine, are să ţipe, să plângă şi să sângereze de parcă ai fi tăiat-o. Tu însă nu te teme de sângerarea ei, ci, după ce o vei fi convins-o să ţi se dea, adu-o aici, unde, de va plânge sau va striga, să n-o audă nimeni; iar de va fi plină de sânge, se va putea spăla în acest izvor. Şi nu uita, Daphnis, că eu te-am făcut bărbat înaintea lui Chloe!

După ce-l avertiză astfel, Lycenia îl sărută şi plecă pe o altă cărare din pădure, de parcă încă îşi mai căuta gâsca. Daphnis însă, după cele ce auzise, pierdu mult din avântul ce-l avusese mai înainte de a se duce la Chloe. Nu îndrăznea să îi ceară mai mult decât sărutările şi îmbrăţişările de mai înainte, căci nu putea îndura ca ea să strige de parcă el i-ar fi fost vreun duşman, sau să verse lacrimi de suferinţă sau de nelinişte din cauza lui, şi cu atât mai puţin să sângereze de parcă ar fi fost înjunghiată de Daphnis. El însuşi suferise astfel de dureri nu cu mult timp în urmă, când fusese bătut de methymnieni, astfel că se înfiora la simpla vedere a sângelui şi era convins pe deplin că sângele nu poate ieşi decât din vreo rană. Hotărî, deci, să se desfăteze cu ea la fel ca până atunci şi să trăiască plăcerea în închipuire.

Ieşi din pădure şi se întoarse la locul unde şedea Chloe împletind o cunună de toporaşi, zicându-i că salvase gâsca şi omorâse uliul. Apoi, punându-şi braţele în jurul ei şi strângând-o la piept, o sărută aşa cum o sărutase şi pe Lycenia în timpul acelei dulci îndeletniciri. Asta socoti că o putea face, nepărându-i-se deloc primejdios. Chloe îi puse cununa pe cap şi-i sărută părul mai frumos decât toporaşii, dându-i din traista ei pâine şi smochine, iar pe când el mânca, mânca şi ea din gura lui, ca un pui de pasăre mic şi neajutorat.

Pe când mâncau ei astfel, hrănindu-se mai mult cu sărutări decât cu bucatele ce le aveau, văzură barca unui pescar apropiindu-se. Vântul sufla blând, marea era calmă şi o mare linişte plutea în aer. Dându-şi seama că trebuiau să vâslească cu hotărâre, se puseră pe energic pe treabă, căci se grăbeau să ducă un nou soi de peşte de apă sărată – o delicatesă perfectă pentru cei mai bogaţi dintre locuitorii din Mitylene. Ca să mai facă să le treacă oboseala, începură a cânta melodii sau ode de mare în vreme ce vâsleau cu putere, mai răsunător fiind glasul cârmaciului, la care se adăugau glasurile tuturor celorlalţi, unindu-se într-unul singur şi răspunzându-i de parcă ar fi fost vreun cor. Petrecându-şi timpul astfel în larg, glasurile lor se pierdeau, topindu-se parcă în

aer. Însă când treceau pe sub vreo stâncă sau când ajungeau în vreun golfuleţ, cântecele lor răsunau mai tare şi glasurile lor ajungeau din ce în ce mai desluşite pe uscat. O vale adâncă din dreptul câmpiei culegea sunetele întocmai ca un fluier, trimiţând înapoi şi sunetul vâslelor, şi glasurile marinarilor, fermecând auzul. Sunetului care venea la început dinspre mare îi răspundea ecoul lui ce venea dinspre uscat, răsunând însă mult mai târziu, căci începea cu întârziere. Daphnis, atent la muzica ce se auzea, stătea cu ochii pironiţi la mare şi la barca ce luneca pe ape ca o pasăre plutind în aer, fiind foarte emoţionat şi străduindu-se să reţină câte ceva din cântece pentru ca mai apoi să le poată cânta la fluierul lui. Însă Chloe, auzind atunci pentru prima dată ceea ce se numea *ecou*, privea visătoare când spre mare, atentă la cântecele marinarilor, când spre pădure, căutându-i cu privirea pe aceia care le răspundeau de acolo cu atâta răsunet. Apoi, când barca trecu mai departe, se lăsă o tăcere adâncă în vale, iar ea îl întrebă pe Daphnis dacă nu cumva mai era vreo altă mare dincolo de stânci şi altă barcă trecând pe acolo cu alţi pescari care să cânte aceleaşi cântece şi care să tacă deodată. Daphnis îi răspunse cu un zâmbet dulce şi, sărutând-o şi mai dulce, puse cununa de toporaşi pe capul ei, spunându-i povestea lui Echo în schimbul promisiunii de a

primi de la ea alte zece sărutări:

— Draga mea, sunt mai multe feluri de Nimfe: Meliadele, Dryadele şi Heleidele[8] – toate foarte frumoase şi cu glasuri muzicale. Echo era fiica uneia dintre acestea şi era muritoare, căci avea tată pe unul dintre muritori. Cu toate acestea, era de o frumuseţe răpitoare, asemenea mamei ei. Fu educată de Nimfe, iar Muzele o învăţară să cânte la fluier, la liră, şi chiar şi la lăută. Într-un cuvânt, putea cânta orice. Astfel, când crescu şi ajunse în floarea frumuseţii, începu a dansa alături de Nimfe şi a cânta cu Muzele, fugând însă de orice bărbat, fie el muritor sau zeu, ţinând la fecioria ei mai presus de toate. Pan văzu toate acestea şi se înfurie pe frumoasa fecioară, fiind gelos pe muzica ei şi neputându-se atinge în niciun fel de frumuseţea ei. De aceea, îi stârni pe păstori şi pe căprari împotriva ei, astfel că, în furia lor

---

[8] Meliadele sunt Nimfele pădurilor de frasin; Dryadele - Nimfele pădurilor de stejar, iar Heleidele - Nimfele bălţilor (n. trad.).

disperată, asemeni câinilor şi lupilor, o rupseră în bucăţi, împrăştiindu-i mădularele care încă răsunau de cântec prin toate colţurile pământului. Pământul, sub privirile supraveghetoare ale Nimfelor, îi îngropă aceste mădulare, păstrând în ele cântecul răsunător.

Prin voinţa şi ordinul Muzelor, ele redau şi astăzi sunetele tuturor lucrurilor, răspunzând la glasul fecioarelor, al zeilor, al oamenilor, al fluierelor şi al animalelor, tot aşa precum făcea şi pe când era în viaţă. Ba chiar şi lui Pan îi răspunde atunci când îl aude cântând din fluier, iar el, auzind sunetul, sare deodată şi aleargă pe urmele lui prin munţi, nu atât să-l prindă, cât să vadă cine era ucenicul care se ascunde.

Când Daphnis termină de spus această poveste, Chloe îi dădu nu numai zece, ci nenumărate sărutări. Echo repeta şi ea aceeaşi poveste şi era martoră că el nu minţea.

Acum, când soarele ardea tot mai tare, când primăvara era pe sfârşite şi vara venea să-i ia locul, se simţeau ispitiţi de noile plăceri ale verii. Daphnis înota în râu, iar Chloe se scălda la izvoare; cântând din fluier, el se întrecea cu freamătul pinilor, iar ea, cu vocea ei, se lua la întrecere cu privighetorile. Uneori prindeau lăcuste guralive, alteori greieri cântăreţi, culegeau flori şi scuturau pomii de fructe. Câteodată se culcau goi pe o piele de capră pe care o luau cu ei. Uşor şi-ar fi pierdut Chloe fecioria dacă Daphnis nu s-ar fi înspăimântat de sânge. De aceea, temându-se ca nu cumva vreodată mintea să nu-i fie orbită de iubire, de multe ori n-o lăsa pe Chloe să se dezbrace, ceea ce o uimea pe fată, dar ruşinea o

împiedica să-l întrebe care era motivul.

În vara aceea, Chloe avu mulţi pretendenţi, mare parte din ei veniţi din toate părţile la Dryas să-i obţină bunăvoinţa ca să o capete pe ea. Unii aduceau şi daruri, alţii făceau promisiuni măreţe. Nape era ameţită de atâtea făgăduieli şi încercă a-l convinge pe Dryas să o mărite pe fată, căci nu era bine să o mai ţină în casă la vârsta ei. Şi cine ştie, îşi putea pierde oricând fecioria, măritându-se cu vreun păstor pentru vreun măr sau vreun trandafir, căci prea îşi petrecea toată ziua pe pajişti. De aceea, era mai bine să o facă de pe acum gospodină la casa ei, iar darurile pe care le-or primi pentru ea să le păstreze pentru copilul lor adevărat, căci li se născuse de curând un băiat voinic. Dryas mai-mai să se lase convins, căci i se ofereau daruri din ce în ce mai mari, cu mult peste aşteptările pe care le putea avea o fată de la ţară şi o păstoriţă. Alteori, se gândea însă că fata merita ceva mai bun decât să fie dată după vreun măscărici şi că, dacă avea să-şi găsească vreodată adevăraţii părinţi, ar fi putut să-i aducă lui şi familiei lui multe bucurii. Aşadar, răspunsurile lui către peţitori erau dintre cele mai variate, ducându-i cu vorba de pe o zi pe alta, timp în care se alegea cu nenumărate daruri.

Când Chloe află de toate acestea, se întristă mult, însă ascunse asta de Daphnis mult timp,

căci nu voia să-i provoace nicio suferinţă. Însă când el începu a insista şi o rugă să-i spună ce se petrecea, părând chiar mai necăjit acum când nu ştia nimic decât dacă ar fi ştiut, biata fată îi mărturisi toate cuvintele prin care Nape încerca să-l convingă pe Dryas să o mărite degrabă şi cum Dryas nu refuzase, ci numai amânase hotărârea până la culesul viei. Daphnis, aflat pe culmile disperării, se aşează şi începu să plângă cu amar, zicând că, dacă Chloe îi va fi luată de lângă el, va muri, însă nu numai el, ci toate turmele, căci pierdeau o păstoriţă atât de drăgăstoasă.

După o astfel de răbufnire, Daphnis îşi veni iarăşi în fire şi, adunându-şi curajul, hotărî să îl convingă pe Dryas să fie de partea lui, aşezându-se laolaltă cu ceilalţi peţitori cu speranţa de a le-o lua cu mult înainte celorlalţi peţitori. Un singur lucru îl neliniştea peste măsură, şi anume că tatăl lui, Lamo, nu era un om bogat. Asta îl întrista şi-i slăbea nădejdea. Cu toate astea, se hotărî să o ceară, iar Chloe fu şi ea de aceeaşi părere. Lui Lamo nu îndrăznea să-i vorbească, însă îi povesti zâmbitor Myrtalei nu numai despre dragostea lui, ci şi despre însurătoare.

Noaptea, pe când stăteau în pat, Myrtale îi povesti soţului ei, care însă primi vestea foarte supărat şi o certă că se gândea să lase un tânăr ca Daphnis să ia o fată de păstor, când

toate semnele arătau că el trebuia să aibă un destin măreţ. Iar de avea să-şi găsească adevăraţii părinţi, nu numai că-i va elibera, ci îi va face stăpâni peste pământuri întinse. Myrtale, de teamă ca, pierzând orice nădejde de dragoste, Daphnis să nu-şi facă singur samă, îi spuse că Lamo refuzase căsătoria lor din alte motive:

— Băiete, noi suntem săraci şi mai bine ne-ar fi să avem o noră care ne aduce câte ceva decât să capete ea ceva de la noi. Pe de altă parte, ei sunt oameni bogaţi, astfel că umblă după soţi cu o oarecare stare. Tu mergi şi convinge-o pe Chloe pentru ca ea să-şi convingă tatăl să nu ceară prea multe, ci să ţi-o dea ţie în căsătorie, căci de bună seamă că şi ea te iubeşte pe tine şi ar vrea de sute de ori mai bine să se culce lângă un bărbat sărac şi chipeş, decât lângă un măscărici bogat.

Acum, Myrtale, care nu credea că Dryas avea să consimtă vreodată la această căsătorie de vreme ce avea de unde alege dintre atâţia peţitori bogaţi, se gândi că procedase tocmai bine şi împiedicase cu dibăcie nunta. Daphnis nu ştia ce să zică despre planul acesta, astfel că, trezindu-se cum nu se poate mai departe de ceea ce-şi dorea – lucru des întâlnit la îndrăgostiţii săraci -, începu a se plânge de starea lui şi ceru din nou ajutorul Nimfelor. Acestea îi apărură noaptea în vis, la fel cum

făcuseră şi mai înainte. Din nou îi vorbi cea mai mare dintre ele:

— Altcineva dintre zei se îngrijeşte de căsătoria lui Chloe, însă noi îţi vom da câteva daruri care îl vor convinge cu uşurinţă pe tatăl ei, Dryas. Acea corabie a methymnienilor a cărei frânghie a fost mâncată de caprele tale a fost dusă de vânt departe de ţărm. În acea noapte, s-a iscat o furtună pe mare: vântul o sufla cu putere înspre uscat, lovind-o de stânci. Acolo a eşuat, cu tot ce se afla pe ea. Însă valurile au răpit o pungă în care se găsesc trei mii de drahme, pe care o vei găsi acoperită cu muşchi, lângă un delfin mort, pe unde nu calcă nici picior de trecător, ci dimpotrivă, face cale întoarsă şi fuge cât îl ţin puterile, ferindu-se de mirosul peştelui putrezit. Tu însă grăbeşte-te să te apropii, ia-o şi dă-i-o lui Dryas. Deocamdată ţie destul ca să nu pari sărac, iar cu timpul vei deveni şi bogat.

Spunând acestea, dispărură odată cu noaptea. Acum se luminase de ziuă şi Daphnis sări din pat cum nu se putea mai vesel, grăbindu-se să-şi mâne caprele la păşune. După ce o sărută pe Chloe şi se închină Nimfelor, coborî grăbit spre mare, dând de înţeles că voia să se scalde acolo. Mergând pe mal aproape de linia unde valurile mângâiau ţărmul, căuta necontenit cele trei mii de drahme. Curând însă văzu că nu avusese prea

multă bătaie de cap cu asta, căci îl ajunse mirosul delfinului eşuat pe ţărm, putrezind pe nisipul fin. Când prinse mirosul acela, îl luă drept îndrumător spre comoară, merse în direcţia aceea şi, îndepărtând muşchiul, găsi punga cea plină cu arginţi. O luă şi şi-o ascunse în traistă, însă nu plecă de acolo până ce nu le slăvi pe Nimfe şi marea cu un devotament plin de bucurie, căci, deşi era un păstor de capre, acum îi era îndatorat mării şi chiar credea că marea e mai bună decât uscatul, căci ea îl ajutase să se însoare cu Chloe. Astfel, punând mâna pe cele trei mii de drahme, nu mai zăbovi şi, simţindu-se nu numai cel mai bogat dintre ţăranii de acolo, ci chiar decât toţi oamenii din lume, alergă la Chloe, îi povesti visul lui, îi arătă punga şi o rugă să vadă de turmele lui până ce se va întoarce iarăşi. Apoi, o porni întins la Dryas, intrând la el ca cel mai mare stăpânitor din lume. Îl găsi bătând grâul împreună cu Nape, vorbindu-şi între ei foarte aprinşi despre măritişul lui Chloe. El le vorbi astfel:

— Daţi-mi-o mie de soţie pe Chloe, căci eu ştiu a cânta frumos din fluier, ştiu să tai la vie şi să sădesc pomi. Cunosc cum şi când trebuie arat pământul şi cum se vântură grâul. Despre cum ştiu să-mi pasc şi să-mi îngrijesc turmele poate să vă spună Chloe. Cincizeci de capre am primit de la tatăl meu, Lamo, iar sub

îngrijirea mea s-au făcut încă pe atâtea, dublându-le numărul. În plus, am crescut ţapi buni şi de soi, pe când altădată dădeam caprele după ţapii altora. Ba, mai mult, sunt tânăr şi sunt pentru voi un vecin de care nimeni nu se plânge. Pe mine m-a alăptat o capră, tot aşa cum şi pe Chloe a hrănit-o o oaie. Cu toate că prin acestea îi întrec pe ceilalţi cu mult, nici în daruri nu voi fi mai prejos. Ei vor fi promis că vă vor da cele mai slabe turme de oi şi de capre, vreo pereche de boi jerpeliţi sau boabe de grâu pe care nici găinile nu le-ar mânca şi altele ca acestea, însă eu vă voi da trei mii de drahme. Numai să nu afle nimeni de acestea, şi cu atât mai puţin tatăl meu, Lamo.

Zicând acestea, îi puse punga în mână, îl îmbrăţişă pe Dryas şi-l sărută. Când dădură cu ochii de o grămadă aşa de mare de bani, nu stătură mult pe gânduri, ci i-o promiseră pe Chloe de soţie, hotărând să se ocupe şi de a obţine consimţământul lui Lamo. Nape rămase, deci, acasă cu Daphnis, mânând boii la arie să bată spicele. Dryas, aşezând cu grijă punga cu arginţi în locul unde pusese şi semnele de recunoaştere ale lui Chloe, plecă îndată spre casa lui Lamo şi a Myrtalei ca să le ceară băiatul de ginere şi să-i înduplece să pregătească nunta. Îi găsi măsurând orzul pe care îl vânturaseră mai înainte şi cu inima

îngreunată, căci anul acela erau cât pe ce să piardă sămânţa. Dryas încercă să-i liniştească, spunându-le că aşa fusese peste tot şi că toţi se plângeau de acelaşi lucru. Apoi, le ceru încuviinţarea ca Daphnis să o ia pe Chloe de soţie, mărturisind că, deşi alţii îi oferiseră daruri scumpe, nu era nimic de capul lor. Pentru Daphnis însă nu avea să le ceară nimic în schimb, ba ar fi vrut să le dea el ceva, numai să încuviinţeze nunta celor doi, căci ei crescuseră împreună şi, păscându-şi turmele laolaltă, se legaseră printr-o dragoste atât de puternică, încât greu le-ar fi fost să îi despartă. Acum se aflau la vârsta la care se şi puteau culca împreună.

Toate acestea le spuse Dryas, ba chiar mai multe de atât, căci primise acasă trei mii de drahme drept plată pentru discursul lui pentru înfăptuirea căsătoriei. Acum, Lamo nu mai putea zice că-i sărac, fiindcă ei nu se arătaseră mândri, nici că Daphnis e încă prea tânăr, căci era de-acum un flăcău de toată frumuseţea. Ceea ce-l necăjea, însă n-o putea spune, era că Daphnis ar fi putut face o căsătorie mult mai reuşită de atât. Dar, după o scurtă tăcere, îi răspunse astfel:

— Bine este să preferi întotdeauna a te lega mai curând de vecini decât de străini şi să apreciezi mai degrabă cinstea şi sărăcia decât bogăţiile. Pan şi Nimfele să vă răsplătească

pentru asta! Cât despre mine, eu nu voi împiedica cu nimic această căsătorie. Ba chiar ar fi o nebunie din partea mea, căci, fiind acum bătrân, aş avea nevoie de multe perechi de mâini să mă ajute la treburile de zi cu zi de nu m-aş lega cu casa voastră. Ah, ce lucru plăcut şi grozav ar fi acestea! În plus, Chloe e fată căutată de mulţi, frumoasă şi cu purtări alese în toate. Eu însă fiind numai un rob şi nefiind stăpân pe niciun lucru, trebuie să-i spun toate acestea domnului şi stăpânului meu, astfel ca şi el să-şi dea consimţământul. Hai, deci, să cădem de acord şi să amânăm nunta până toamna următoare, căci, după câte ne spun cei care vin aici de la oraş, atunci va sosi şi el aici. Abia atunci vor deveni şi ei soţ şi soţie, iar până atunci lasă-i să se iubească drept frate şi soră. Totuşi, află, Dryas, că tânărul pe care eşti atât de nerăbdător să ţi-l faci ginere este cu mult mai presus de noi.

Astfel încheind Lamo, îl îmbrăţişă pe Dryas şi-l sărută, rugându-l să bea împreună, căci soarele se ridicase la amiază şi, mergându-i alături o bună bucată de drum, purtându-se cu el cu mare bunătate. Dryas însă rămăsese cu gândul la ultimele cuvinte ale lui Lamo, astfel că mergea întrebându-se tulburat cine ar putea fi acest Daphnis. „A fost, într-adevăr, alăptat şi îngrijit de o capră, prin voia zeilor. E frumos la chip şi nu seamănă deloc nici cu bătrânul ăsta

cu nasul turtit, nici cu învechita lui femeie. În plus, avea trei mii de drahme şi nimănui nu i-ar veni a crede că un simplu păstor de capre ar putea avea atâta bănet în buzunar. Oare şi pe el l-o fi părăsit cineva, la fel ca pe Chloe? N-o fi fost norocul lui Lamo să-l găsească, aşa cum a fost norocul meu să o găsesc pe ea? Să fi fost lângă el semne de recunoaştere la fel cu cele găsite de mine? De-ar fi aşa – o, slăvite Pan! o, Nimfe preamărite! –, de şi-ar afla el părinţii, ar putea afla ceva şi de cei ai lui Chloe, care ne sunt cu totul neştiuţi!” Astfel de gânduri învălmăşite îi treceau prin cap lui Dryas, visând astfel până ce ajunse la arie. Acolo îl găsi pe Daphnis aşteptând, nerăbdător să afle răspunsul lui Lamo. „Bun găsit, băiete, îi zise el, viitor soţ al lui Chloe!”. Îi promise, deci, că se va înfăptui căsătoria lor la toamnă, după care îi dădu mâna, asigurându-l de bunăvoinţa lui şi de faptul că fata nu va fi soţia nimănui altcuiva în afară de Daphnis.

Astfel, fără să bea sau să mănânce, Daphnis alergă mai iute ca gândul la Chloe şi, plin de bucurie, îi dădu vestea nunţii lor, începând a o săruta nu pe ascuns, prin vreun colţişor ferit ca mai înainte, ci ca viitoare soţie a lui, luând asupra lui o parte din muncile ei: mulgea laptele în găleţi, prindea caşurile cu cheag, dădu la alăptat mieluţii şi iezii. Când totul fu gata, se spălară, mâncară şi băură, mergând

apoi să caute fructe coapte. Atunci se găseau fructe din belşug, căci era vremea când toate se coceau. Se găseau pere şi mere câte voiai, unele fiind acum căzute, iar altele atârnând încă în pomi. Cele de pe pământ aveau acum un miros mai parfumat, pe când cele de pe ramuri erau mai frumos colorate. Unele răspândeau aromă de vin, altele străluceau ca aurul.

Era acolo un măr din care căzuseră toate fructele, iar crengile îi erau acum goale, lipsite atât de fructe, cât şi de frunze; un singur măr se mai vedea acum atârnând pe vârf, mare şi frumos cum nu mai găseai altul şi cu un parfum atât de dulce încât le întrecea toate celelalte miresme. Ai fi zis că cel care le adunase pe toate se temea să se caţere mai sus, astfel că îl lăsase acolo, ori poate îl păstrase pentru vreun păstor îndrăgostit. Când îl văzu, Daphnis se şi repezi să se urce în copac şi să-l culeagă, fără a mai ţine seama de împotrivirile lui Chloe care, văzându-şi rugăminţile astfel ignorate, fugi degrabă înapoi la turmele ei. Daphnis se urcă în copac şi, ajungând în locul acela, smulse mărul în numele lui Chloe şi pentru Chloe, căreia îi vorbi astfel, în timp ce ea se arăta supărată din cauza acestei aventuri:

— Dulce domniţă, preafrumoasele Hore[9] au plantat acest măr, un pom frumos l-a crescut, razele soarelui l-au rumenit şi norocul l-a

păstrat prin grija şi bunătatea lui. Trebuia să fiu orb să-l las să cadă la pământ, să fie călcat în picioare de turme în timp ce pasc, să fie înveninat de vreun şarpe sau să las

---

[9] Horele (sau Horae), fiicele lui Zeus şi ale zeiţei Themis, erau în mitologia greacă divinităţi care vegheau asupra ordinii din natură şi societate, precum şi asupra anotimpurilor. Trei la număr, Eunomia (Disciplina), Dice (Dreptatea) şi Irene (Pacea), ele străjuiau la porţile Olympului, o slujeau pe Hera şi erau însoţitoare ale Afroditei şi ale lui Dionis (n. trad.).

timpul să-l strice, când e atât de rumen şi frumos! Venus însăşi l-a primit ca preţ pentru frumuseţea ei, iar eu ţi-l dăruiesc ţie în semn de recunoaştere al frumuseţii tale, căci amândouă aveţi judecători la fel: Paris[10] era păstor de oi pe muntele Ida, iar eu sunt un păstor de capre pe aceste păşuni frumoase din Mitylene.

Grăind astfel, îi puse mărul în sân, iar Chloe, scoţându-l de acolo, îl sărută. Astfel, Daphnis nu regretă cu nimic îndrăzneala lui de a se urca în pom atât de sus, căci primi un sărut care-i era mai preţios chiar şi decât un măr de aur.

Sfârşitul cărţii a treia

---

[10] Paris era cel mai mic fiu al lui Priam din Troia. Când i se prezice, la naşterea lui Paris, că acest copil va aduce pieirea Troiei, regele ordonă să fie ucis, însă slujitorul însărcinat cu aceasta se îndură de copil şi îl părăseşte pe muntele Ida. Devenit păstor, este ales de zeiţele Hera, Atena şi Afrodita să o aleagă pe cea mai frumoasă dintre ele

oferindu-i mărul de aur făurit de zeiţa discordiei (Eris), care avea inscripţia „celei mai frumoase". Hera şi Atena îi promit în schimb glorie şi putere, însă el o alege pe Afrodita, care i-o promite de soţie pe cea mai frumoasă muritoare: pe Elena, fiica lui Zeus şi a Ledei (n. trad.).

~ A PATRA CARTE ~

În acest timp, veni la casa lui Lamo un rob din partea stăpânului, aducându-i de veste din Mitylene că acesta va sosi la culesul viei ca să vadă dacă nu cumva atacurile methymnienilor făcuseră vreo pagubă pe pământurile sale. Cum vara era pe sfârşite, iar toamna se apropia, Lamo se agita de colo-colo să pregătească locuinţa stăpânului său ca să-i facă şederea cât mai plăcută şi să-şi desfete ochii oriunde s-ar uita. Curăţi, deci, izvoarele ca să aibă apă limpede şi transparentă, scoase gunoiul din ogradă ca nu cumva să-l supere mirosul rău şi aranjă livada cu mare grijă şi sârguinţă, astfel încât totul să fie plăcut privirii, proaspăt şi frumos.

Şi, într-adevăr, livada era un loc cum nu se poate mai frumos şi mai mândru, potrivit unei familii regale, căci se întindea cât vedeai cu ochii. Aşezată pe un loc înalt, avea o suprafaţă de peste o mie de metri pătraţi, încât ar fi cucerit cu uşurinţă pe oricine. Creşteau acolo copaci de tot felul: meri, peri, mirţi, portocali, rodii, smochini şi măslini, iar pe cealaltă parte

se întindea o viţă de un soi rar şi care creştea mai înaltă, aplecându-se şi agăţându-se de meri şi rodii de parcă se întreceau în frumuseţe cu fructele acestora. Pe lângă aceştia, se mai găseau acolo chiparoşi, dafini, platani şi pini. Pe trunchiurile acestora, în locul viţei de vie se întindeau ramuri de iederă ale căror fructe mici şi negre imitau întocmai ciorchinii de struguri. Pomii roditori se găseau în interior de parcă ar fi fost păziţi: arbuşti pitici cu fructe şi desişuri cu diverse tufe purtându-şi bobiţele delicate şi parfumate. Pe dinafară se găseau copacii fără roade, înconjurându-i pe ceilalţi în chip de for de apărare sau ca un zid făcut de mâna omului.

Toţi aceşti pomi erau împrejmuiţi de un gard îngust de piatră. De la alei şi până la luminişuri, toate erau aşezate şi bine orânduite. Pomii îşi împreunau ramurile şi frunzele formând o boltă, încât ai fi zis că sunt aşezaţi anume aşa, şi nu că astfel cresc ei, prin firea lor. Şe mai găseau şi straturi de flori, unele crescute de la sine din pământ, altele răsădite de om. Trandafirii, zambilele şi crinii fuseseră plantaţi de mâini omeneşti, în vreme ce toporaşii, narcisele şi scânteiuţele se înălţaseră prin voia naturii. Vara găseai acolo umbră, primăvara frumuseţe şi parfum de flori, iar toamna plăcerea aromei de struguri copţi. Fiecare anotimp îşi avea fructele lui.

De aici, de pe locul acesta înalt, se arăta o privelişte frumoasă şi desfătătoare a câmpiei – văcarii cu cirezile lor, păstorii cu turmele, animalele care păşteau -, dar şi întinderea mării, cu corăbiile şi bărcile plutind pe suprafaţa ei. Toate acestea dădeau un farmec aparte acestui loc plăcut şi înfloritor. În mijlocul acestui paradis se găseau un templu şi un altar înălţate spre lauda lui Dionis, stăpânul şi protectorul locului. În jurul altarului se încolăceau ramurile căţărătoare ale iederei, pe când templul era împrejmuit cu viţă de vie. În interiorul templului erau zugrăvite scene din viaţa lui Dionis şi ilustrări ale minunilor lui: Semele[11] aducându-şi pe lume pruncul, frumoasa Ariadna[12] furată de somn, Lycurgus[13] legat în lanţuri,

---

11 Semele, fiica lui Cadmus şi a Harmoniei, fiind iubită de Zeus, naşte un fiu, pe Dionis (n. trad.).

12 Ariadna, fiica lui Minos, regele Cretei, îndrăgostindu-se de Tezeu, îl ajută să înfrângă Minotaurul şi să iasă din labirint. Tezeu îi promite că o va lua cu el la Atena, însă o părăseşte pe insula Naxos (n. trad.).

13 Lycurgus, rege al tracilor, a refuzat să-l găzduiască pe Dionis în timpul peregrinărilor acestuia, interzicând şi celebrarea cultului său. Drept pedeapsă, zeul i-a luat minţile (n. trad.).

Pentheus[14] sfâşiat de bachante, indienii biruiţi, piraţii tyrhenieni schimbaţi în delfini[15], satyri şi bachante dansând[16] şi altele

asemenea. Nici Pan nu era dat uitării în acest loc atât de plăcut, căci statuia lui fusese aşezată pe o stâncă, cântându-le din fluier celor care zdrobesc strugurii sub tălpile lor şi femeilor care dansează împrejur. Aşadar, în această grădină care trebuia să fie prezentată într-o stare perfectă, Lamo era foarte ocupat, tăind şi aruncând crengile uscate, ridicând corzile viţelor şi aşezând cununi de flori pe statuia lui Dionis. Apoi, aducea apă de la izvor prin şănţuleţe săpate cu mare artă ca să ude florile. Acest izvor fusese descoperit de Daphnis şi rareori era folosit cu scopul acesta de a uda flori; totuşi, spre lauda lui, izvorul fusese numit Izvorul lui Daphnis. Lamo îi mai ceruse lui Daphnis să-şi folosească toată priceperea pentru a îngrăşa caprele cât de mult putea, căci stăpânul lor cu siguranţă va voi să le vadă, după ce lipsise atâta timp din ţinut. Daphnis se şi puse pe treabă, căci îşi dorea să fie admirat şi lăudat pentru asta. În plus, dublase numărul caprelor pe care le primise în grijă de la Lamo şi reuşise să-şi păzească turmele cu atâta pricepere, încât lupul nu-i răpise nici măcar o capră, ba chiar păreau mai grase decât oile. Dacă reuşea să câştige admiraţia stăpânului, avea să-i fie

---

14 Pentheus, rege al Thebei, s-a împotrivit introducerii cultului lui Dionis, fiind pedepsit de zeu. Pe când le pândea pe bachante în mijlocul ritualurilor lor, a fost descoperit de acestea. Femeile, furioase, căci zeul le luase minţile, s-au

năpustit asupra lui Pentheus, sfâşiindu-1 în bucăţi. în fruntea lor se afla însăşi Agave, mama sa, care, pradă rătăcirii, nu şi-a mai recunoscut fiul (n. trad.).

15 în drumul său spre India, unde voia să-şi răspândească cultul, Dionis este răpit de piraţii tyrhenieni, care vor să-l vândă ca sclav pe insula Naxos. Drept pedeapsă, Dionis îi transformă în delfini (n. trad.).

16 La serbările date în cinstea lui, Dionis este însoţit de un cortegiu format din bachante, satyri, sileni etc. (n. trad.).

mai uşor să obţină aprobarea nunţii lui cu Chloe, astfel că îşi făcea treaba cu şi mai multă sârguinţă şi vioiciune decât de obicei: îşi ducea caprele la păşune dis-de-dimineaţă şi se întorcea cu ele acasă abia seara târziu, le adăpa de două ori pe zi, alegea pentru ele cele mai bune locuri de păşunat, ba chiar se îngrijea şi să aibă vase noi pentru muls, strecurători mai mari şi lăzi sau cutii mai mari pentru presatul caşului. Era atât de atent să nu-i scape niciun detaliu, încât unse până şi coarnele caprelor cu untură şi le pieptănă părul ca să-l îndrepte, de ai fi zis, văzându-le, că sunt cu adevărat din turma cea sacră a lui Pan. Chloe îl ajuta şi ea la toate treburile acestea, iar lui Daphnis i se părea că ajutorul şi ochii ei făceau ca turma lui să pară mai frumoasă.

Pe când amândoi îşi ocupau astfel timpul, sosi un alt vestitor de la oraş cu porunca de a culege cât mai repede strugurii. El însuşi avea să rămână cu ei până ce vinul va fi gata, după care se va întoarce la oraş ca să-l aducă pe stăpân, odată ce sărbătoarea culesului se va fi

încheiat. Cu toţii îl primiră cu mare bunăvoinţă şi cu bunătate pe Eudromus (căci acesta îi era numele acestui vestitor însărcinat să tot alerge), începând de îndată culesul viilor: strânseră strugurii şi-i aruncară la teasc, făcură mustul şi-l răsturnară în butoaie, iar strugurii cei mai frumoşi îi tăiară cu viţă cu tot, astfel ca cei care veneau de la oraş să se poată bucura şi ei de plăcerea culesului. Acum, Eudromus începu a se pregăti în grabă să se întoarcă la oraş, iar Daphnis îi făcu o mulţime de daruri, mai ales dintre cele pe care le putea oferi un păstor de capre: caşuri bine prinse, un ied mic, o piele albă de capră cu părul lung ca să aibă cu ce se îmbrăca iarna, la drum. Eudromus fu tare mişcat de toate acestea, astfel că îl sărută pe Daphnis şi-i promise că va pune o vorbă bună pentru el la stăpân. Astfel, porni la drum gândind numai de bine despre toţi.

Daphnis însă fu curând cuprins de tot felul de nelinişti, şi nici Chloe nu era mai puţin temătoare. Grija ei era aceea că Daphins nu era decât un flăcău obişnuit să vadă numai capre, munţi, plugari şi pe Chloe, iar acum avea să fie dus pentru prima dată în faţa stăpânului său, pe care nu-l ştia decât din auzite. Daphnis se îngrijora mai ales la gândul cum avea el să se înfăţişeze stăpânului său, cum avea să se poarte şi cum avea să-l trădeze tinereţea lui sfioasă. Pe Chloe o mai tulbura

încă şi gândul căsătoriei, temându-se ca nu cumva să fie numai un vis frumos şi atât. De aceea, se sărutau neîncetat şi se îmbrăţişau cu ardoare, de ai fi zis că aveau să se topească într-o singură fiinţă. Însă acele sărutări erau amestecate cu teamă, iar îmbrăţişările pline de chin, de parcă se temeau de prezenţa stăpânului lor, iar ei trebuiau să se ascundă. Ba mai mult, curând li se adăugă la toate acestea o nouă grijă.

Era pe acolo un văcar îndrăzneţ, gălăgios şi fioros, un anume Lampis, care se afla şi el printre cei care o peţiseră pe Chloe de la Dryas, făcându-i multe daruri astfel încât să se încheie căsătoria. Dându-şi seama că, dacă stăpânul avea să-l îndrăgească pe Daphnis, acesta va obţine mâna fetei, începu a se gândi ce să facă şi ce plan viclean să ticluiască pentru a-l înfuria pe stăpân şi a-l întoarce împotriva păstoraşului. Ştiind, deci, că domnul lor era mulţumit şi încântat peste măsură de grădină, cugetă că cel mai bine era să pustiască locul pe cât putea şi să-i strice frumuseţea. Nu îndrăznea să taie copacii, căci ar fi putut fi prins din cauza zgomotului. Se gândi aşadar să rupă florile. Când se înnoptă, sări zidul şi începu pe unele a le smulge cu rădăcină cu tot, altora a le rupe tulpina, iar pe altele le călca în picioare de ai fi zis că-i vreun mistreţ. Astfel, scăpă neauzit şi nevăzut.

În dimineaţa următoare, Lamo intră în grădină să ude florile, însă, când văzu ce făcuse tâlharul cel răuvoitor şi întregul loc pustiit şi distrus, începu a-şi smulge hainele de pe el şi a-i striga cu atâta putere pe zei, încât Myrtale lăsă totul deoparte şi veni alergând la el. La fel făcu şi Daphnis, care plecase deja cu caprele, însă se întoarse îndată. Când văzură şi ei ce se petrecuse, începură a striga, a se jelui şi a plânge cu lacrimi amare. Zadarnic plângeau ei acum după florile distruse, însă mai mult se temeau de stăpân. Şi, într-adevăr, de i-ar fi văzut chiar şi un simplu trecător, s-ar fi oprit să plângă şi el alături de ei. Toată frumuseţea locului pierise acum şi nu mai rămăsese decât pământul gol, iar de mai scăpaseră cumva câteva flori, acelea încă mai străluceau şi erau frumoase, chiar dacă zăceau la pământ. Până şi albinele tot mai zăboveau deasupra lor, zumzăind continuu de parcă le-ar fi cântat florilor pentru înmormântarea lor. Lamo, copleşit de durere cum era, vorbi astfel:

— Vai, vai, trandafirii mei, cum mi i-a rupt şi i-a plecat la pământ! Vai de mine, cum mi-a călcat în picioare toporaşii! Ah, cum mi-a smuls zambilele şi narcisele acel tâlhar, cel mai rău dintre toţi muritorii! Primăvara va sosi, dar ele nu vor mai da frunze; va veni şi vara, şi ele nu vor mai înflori; iar toamna nu vom mai avea flori nici să împletim cununi ca să împodobim

capetele noastre. Cum de tu, Dionise, stăpân al acestei grădini, nu te-ai îndurat de suferinţa acestor flori printre care trăiai, cu a căror privelişte te desfătai şi din care ţi-am făcut de atâtea ori cununi? Cu ce obraz să-i arăt eu acum stăpânului meu grădina? Cu ce ochi o va privi? Ce-mi va face când o va vedea? Are să mă spânzure de un pin ca pe un bătrân tâlhar, întocmai cum a păţit Marsias[17]! Ba poate că şi pe bietul Daphnis, gândind că poate caprele lui sunt vinovate.

---

[17] Marsias este cunoscut în mitologia greacă drept satyrul care a îndrăznit să-l înfrunte pe Apollo. Găsind un flaut pe care îl aruncase zeiţa Atena, Marsias îl provoacă pe Apollo la un concurs de muzică, având Muzele drept judecători. Marsias pierde şi, drept răsplată pentru mândria lui, este jupuit de viu, iar pielea îi este atârnată într-un pin (n. trad.).

Zicând acestea, începu a vărsa lacrimi şi mai fierbinţi, iar acum se jeluiau cu toţii nu pentru flori, ci îşi plângeau nenorocul. Chloe plângea şi ea de mila bietului Daphnis şi îşi dorea ca stăpânul să nu mai vină, trăind zile pline de chinuri şi părându-i-se a-l vedea pe dragul ei Daphnis sub loviturile biciului. Spre seară însă veni Eudromus, dându-le de veste că stăpânul lor avea să sosească peste trei zile, iar feciorul lui chiar ziua următoare. Astfel, începură a cugeta la cele ce se petrecuseră, primindu-l şi pe Eudromus la sfatul lor. Acesta, ca unul ce-i era prieten lui Daphnis, îi sfătui să

îi povestească mai întâi păţania lor stăpânului celui tânăr, promiţând că va interveni şi el cu o vorbă bună, ca unul ce are mare trecere pe lângă el, căci Astylus şi el fuseseră hrăniţi cu acelaşi lapte şi se aveau ca fraţii.

Ziua următoare făcură întocmai cum fuseseră sfătuiţi. Astylus sosi călare împreună cu însoţitorul său, călare şi el. Lui Astylus abia îi mijea mustaţa, pe când Gnatho – căci acesta era numele însoţitorului – vizita de mult atelierele bărbierilor. Lamo, luându-i pe Myrtale şi pe Daphnis cu el şi aruncându-se la picioarele lui Astylus, îl rugă cu umilinţă să se îndure de un biet bătrân şi să-l scape de mânia tatălui său, căci nu era vinovat şi nu greşise cu nimic înaintea lui. Apoi îi povesti tot necazul ce se abătuse asupra lor. Astylus se înduioşă de rugăminţile lui şi merse cu el în grădină. Văzând florile rupte, promise că îşi va ruga tatăl să-i ierte, spunându-i că acolo şi-au dezlegat caii nărăvaşi şi că aceştia, speriindu-se de ceva, au început a sări, scăpând din frâu astfel că aproape toate florile fuseseră călcate în picioare, rupte şi zdrobite. Lamo începu îndată a-l binecuvânta pentru bunătatea de a uşura sufletele unor nefericiţi, în vreme ce Myrtale se ruga zeilor să-i dăruiască prosperitate în toate. Tânărul Daphnis însuşi îi făcu degrabă daruri anume pregătite pentru el: iezi abia fătaţi, brânzeturi fine, cloşti cu puii lor,

ciorchini de struguri ce încă atârnau pe corzile de viţă şi mere pe crenguţe. Printre daruri avea şi vin dulce şi parfumat de Lesbos, cel mai plăcut la gust. Astylus le mulţumi pentru daruri şi pentru urări, plecând apoi la vânătoare, căci, fiind bogat şi mare iubitor de plăceri, voia să se aventureze dincolo de pajiştile acelea. Însă Gnatho, care nu ştia decât să mănânce cu lăcomie şi să bea până la beţie fără a se gândi la nimic altceva decât la pântecele său, având în plus şi înclinaţie spre desfrâu, îl privi pe Daphnis, mai mult decât pe toţi ceilalţi, cu oarecare curiozitate atunci când îl văzu aducând darurile. Cum zeii pământului îl înzestraseră cu o dragoste aparte pentru tineri, observând la Daphnis o frumuseţe cum nu mai văzuse nicăieri în Mitylene, se hotărî să-l ispitească, gândind că nu avea să-i fie prea greu de vreme ce flăcăul nu era decât un biet căprar. După ce luă această hotărâre în sinea lui, nu merse la vânătoare cu Astylus, ci porni în jos, spre pajiştea unde îşi păştea Daphnis turmele, spunând că venise să vadă caprele, pe când îl privea numai pe tânărul păstor. Începu a-l linguşi cu blânde cuvinte, îi lăudă caprele, îl rugă cu dulceaţă în glas să cânte o melodie păstorească şi îi spuse că îi va obţine în cel mai scurt timp libertatea, căci avea mare trecere pe lângă stăpânul lui. Când socoti că-l îmblânzise destul, iar afară începu să se

întunece astfel că Daphnis se pregătea să meargă acasă, Gnatho pândi momentul potrivit şi se aruncă deodată asupra lui. După ce îi dădu sărutare după sărutare, se aşeză în spatele lui, încercând să facă ceea ce fac ţapii caprelor. Daphnis însă, dându-şi seama, îi zise că el nu văzuse decât ţapi făcând asta cu capre, ceea ce era perfect normal, dar niciodată nu se mai văzuse un ţap făcând asta cu alt ţap, nici berbec cu berbec în loc de oaie, nici cocoş cu cocoş în loc de găină. Gnatho puse atunci mâinile pe el, gata să-l forţeze, însă Daphnis reuşi să-l împingă pe beţivanul care abia se putea ţine pe picioare şi-l trânti la pământ, după care fugi, lăsându-l întins acolo, încât nu-i mai trebuia un băieţandru, ci un bărbat în toată firea ca să-l ridice de acolo. De acum înainte, Daphnis nici nu mai putea îndura să-l aibă în preajmă, astfel că îşi muta mereu turmele dintr-un loc în altul ca să-l poată evita, fără a-şi lua însă ochii de la Chloe.

Într-adevăr, Gnatho nu-i mai pricinui niciun necaz, căci îşi dăduse seama că era nu numai frumos, ci şi voinic. Totuşi, aştepta prilejul să-i vorbească despre el lui Astylus, sperând ca, la rugăminţile lui, tânărul stăpân să i-l dăruiască pe băiat, căci îi făcea de multe ori pe plac. Acum însă nu era momentul să vorbească despre asta, căci sosise Dionysophanes cu soţia sa, Clearista, şi pretutindeni domnea o

zarvă grozavă, cu mulţime de care, robi şi sclave. Până atunci, Gnatho se gândea să pregătească o cuvântare despre Daphnis, cu multe cuvinte de dragoste şi îndeajuns de lungă.

Dionysophanes avea tâmplele pe jumătate albe, însă era înalt, bine făcut şi îndeajuns de puternic cât să-şi măsoare forţele cu cei mai tineri; în plus, era bogat ca nimeni altul, cinstit, drept şi cu purtări alese cum rar mai întâlneai. Când ajunse, hotărî ca încă din prima zi a şederii lui acolo să închine jertfe zeilor care îi apăraseră ogoarele: Demetrei[18], lui Dionis, lui Pan şi Nimfelor, cinstindu-i pe toţi cei de faţă. În zilele ce urmară, merse pentru a cerceta ce muncise Lamo şi, văzând pământul numai brazde, via curăţată şi frumos aranjată, şi grădina înfloritoare şi plină de frumuseţi (căci, în ceea ce priveşte florile, Astylus luase vina distrugerii lor asupra lui), fu

---

[18] Demetra este, în mitologia greacă, zeiţa agriculturii, una din cei doisprezece zei olimpieni. La romani, o are drept corespondent pe Ceres, zeiţa recoltei şi a grâului (n, trad.).

încântat peste măsură de toate câte aflase şi-l lăudă atât de mult pe Lamo, încât îi promise şi că îl va elibera. După aceea, porni spre pajişti să vadă caprele şi pe păstorul care avea grija lor. Chloe se ascunsese în pădure, căci se temea de o prezenţă atât de

impunătoare şi atât de numeroasă. Daphnis însă rămase pe loc, cu o piele păroasă de capră pe umeri, cu o traistă nouă pe umăr, ţinând cu o mână caşuri proaspete, iar cu cealaltă iezi de lapte. Dacă este adevărat că Apollo l-a servit odată pe Laomedon îngrijindu-se de turmele lui[19], fără îndoială că arăta întocmai ca Daphnis. Nu scoase niciun cuvânt, ci, roşind la faţă, cu ochii în pământ, îi întinse darurile stăpânului său. Lamo începu a grăi:

— Stăpâne, acesta este păzitorul caprelor. Mie mi-aţi încredinţat cincizeci de capre şi doi ţapi; din aceştia, el v-a făcut o sută de capre şi zece ţapi. Vedeţi, dar, cât sunt de bucălate şi de grăsuţe, ce păr neted şi ce coarne neatinse au! În plus, le-a învăţat să se ia după muzică, căci, de-l aud cumva cântând din fluier, sunt gata să facă orice vrea el.

Clearista auzi ce spusese şi, vrând să vadă dacă cele ce spunea bătrânul erau adevărate sau nu, îl rugă pe Daphnis să le cânte caprelor după cum va vrea, promiţându-i în schimbul reuşitei sale o cămaşă, o mantie şi opinci noi.

Când se strânseră cu toţii la un loc, ca la spectacol, Daphnis merse la fagul lui şi, aşezându-se sub el, îşi scoase fluierul din traistă. Suflă uşor la început, iar caprele se sculară îndată, ţinându-şi capetele ridicate. Apoi cântă o melodie

---

[19] Când fiul lui Apollo, Asclepios, începe să învie morţii în

loc de a se limita la a-i vindeca pe cei răniţi, atrage mânia lui Zeus, care îl ucide cu trăsnetul său, făurit de ciclopi. îndurerat şi neputând să se răzbune pe Zeus, Apollo îi ucide la rândul său pe ciclopi. Drept pedeapsă, Zeus îl osândeşte să-i slujească timp de un an, în chip de sclav, unui muritor. Apollo îşi ispăşeşte pedeapsa păzind turmele lui Laomedon (n. trad.).

pastorală, iar caprele începură să pască, plecându-şi capetele la pământ. Pe urmă, suflă iarăşi la fluier, scoţând un sunet dulce şi blând, astfel că toate caprele se aşezară să se odihnească. Imediat după aceea, fluierul scoase un sunet ascuţit şi puternic (prin care se anunţa apropierea lupului), iar turma alergă să se ascundă în pădure de parcă ar fi fost urmărite de vreun lup. După un timp, fluieră melodia de rechemare, iar turma ieşi din pădure îndreptându-se către el şi aşezându-i-se la picioare. Nicăieri în lume nu se găsea vreun stăpân ai cărui servitori să-i împlinească poruncile fără întârziere, aşa cum făceau caprele. Toţi cei de faţă îi admirară arta de a cânta din fluier, şi mai cu seamă Clearista, care îi jură din nou că-i va dărui toate câte îi promisese, de vreme ce era un păstor atât de frumos şi de priceput la muzică de te minunai.

După această distracţie, se întoarseră în sat ca să ia prânzul, trimiţându-i lui Daphnis la păşune câteva din cele mai alese bucate. Tânărul se înfruptă alături de draga lui Chloe din aceste mâncăruri alese şi gustoase de la oraş, trăgând nădejde că îi încântase pe

stăpâni într-o asemenea măsură că nu vor refuza să-i aprobe căsătoria cu Chloe.

Gnatho însă se aprinsese şi mai tare după cele ce văzuse la păşune şi, zicându-şi în sinea lui că nu poate trăi fără Daphnis la dispoziţia lui, îl pândi pe Astylus pe când acesta se plimba singur în grădină. Îl duse, deci, la templul lui Dionis, căzând în genunchi în faţa lui şi sărutându-i mâinile şi picioarele. Când Astylus îl întrebă de ce făcea asta şi îl rugă să-i spună ce i se întâmplase, jurând că îl va asculta şi îl va ajuta cu tot ce va putea, Gnatho îi vorbi astfel:

— Stăpâne, Gnatho al tău este ruinat, căci eu, care până acum nu eram fermecat decât de o masă plină şi aş fi jurat că nimic nu e mai plăcut şi mai de valoare decât o cană bună de vin vechi; eu, care spuneam mereu că ţin mai mult la bucătarii tăi decât la oricare din cei mai frumoşi băieţi din Mitylene, de acum înainte voi jura pe vecie că nimic nu este mai frumos şi mai dulce pe lumea asta decât Daphnis. Mâncărurile alese nu-mi mai sunt pe plac, deşi se pregătesc atâtea zi de zi: cărnuri, peşte, bucate festive. În schimb, nimic nu m-ar încânta mai mult decât să fiu schimbat într-o capră, să pasc iarbă şi frunze verzi, să-l aud pe Daphnis cântând din fluier şi să fiu hrănit de mâna lui. Salvează-l, deci, pe Gnatho al tău şi biruie asupra dragostei lui fără leac! De n-o vei

face, îţi jur pe zeul meu că, după ce-mi voi fi umplut pântecele, voi lua acest pumnal şi mă voi ucide în faţa uşii lui Daphnis. Atunci zadarnic ai să îl cauţi peste tot pe micuţul tău Gnatho şi-l vei chema pe nume, aşa cum faci mereu.

Astylus, un tânăr bun la suflet şi care cunoştea şi el flăcările chinuitoare ale dragostei, nu putea răbda să-l vadă jeluindu-se astfel şi sărutându-i picioarele iar şi iar, ci îi promise că-l va ruga pe tatăl său să i-l dăruiască pe Daphnis ca să-i slujească lui la Mitylene, iar lui Gnatho să-i devină iubit. Ca să se distreze puţin şi ca să-l mai înveselească pe Gnatho, îl întrebă zâmbitor dacă nu se ruşina de faptul că se îndrăgostise de fiul lui Lamo, sau, mai mult, să se culce lângă un păstor de capre. În plus, lui i se părea că mirosul puternic al caprelor este de-a dreptul respingător. Însă Gnatho, care învăţase toate poveştile de dragoste printre prietenii lui de la şcoala beţiilor, îi răspunse ca un adevărat cunoscător, vorbindu-i despre el şi Daphnis:

— Stăpâne, noi, îndrăgostiţii, nu suntem niciodată atenţi la amănunte ca acesta, ci, de câte ori întâlnim frumuseţea, suntem prinşi fără scăpare şi cădem sub vraja ei. De aceea, unii s-au îndrăgostit de vreun copac, alţii de vreun râu, iar alţii de vreo fiară. Cine să nu-l compătimească pe acel îndrăgostit nefericit

care este condamnat să trăiască legat pe vecie de iubitul de care se teme? Eu însă, iubind trupul unui servitor, iubesc deci frumuseţea celui inocent. Părul lui este asemenea zambilelor, iar ochii, sub sprâncene, ard ca nişte pietre preţioase legate-n aur! Cât de dulce şi rumen îi este chipul, ce roşii buzele, iar dinţii albi ca fildeşul! Ce îndrăgostit n-ar fi ispitit să fure de la el cele mai dulci sărutări? Iar de iubesc un păstor, prin asta fac întocmai ca zeii! Anchises[20] era un văcar, iar Afrodita şi l-a făcut iubit. Branchius era păstor de capre, iar Apollo l-a îndrăgit. Ganymedes nu era decât un păstor de oi, şi totuşi a fost răpit de Zeus[21]. Nu trebuie, deci, să-l judecăm pe tânăr că nu este decât un păstor, căci iată, şi caprele, fermecate de frumuseţea lui, îl ascultă în toate. Mai degrabă ar trebui să înălţăm mulţumiri vulturilor lui Zeus că au lăsat încă aici pe pământ aşa o frumuseţe de negrăit.

După aceste cuvinte, Astylus începu a râde, zicând: „O, ce filosofi măreţi naşte dragostea!”. Tânărul stăpân căuta acum un moment potrivit pentru a-i vorbi tatălui său despre Daphnis.

Eudromus însă auzi cele ce se spuseseră şi află secretul. Neputând suferi ca un băiat aşa frumos să fie pus în mâinile unui mizerabil, le povesti lui Daphnis şi lui Lamo tot ce se petrecuse. Daphnis îşi simţi inima rănită de toate câte auzi şi hotărî că era mai bine să fugă

luând-o şi pe Chloe cu el, sau să moară şi să o ia cu el pe câmpiile Elysiene. Lamo o luă pe Myrtale deoparte şi, ieşind din casă, îi vorbi astfel:

---

20 Anchises este cunoscut în mitologia greacă drept muritorul care a fost sedus de zeiţa Afrodita. Din această relaţie s-a născut Eneas.

Pentru că Anchises s-a lăudat că iubise o zeiţă, Zeus îl loveşte cu fulgerul lui, lăsându-1 şchiop (n, trad.).

21 Ganymedes era un tânăr de o frumuseţe fără seamăn. Robit de frumuseţea lui neobişnuită, Zeus s-a îndrăgostit de el, astfel că, odată, pe când se afla pe munte unde păştea oile tatălui său, Ganymedes a fost răpit de regele zeilor, care luase înfăţişarea unui vultur, şi dus în Olymp. Acolo, el a devenit paharnicul zeilor, luând locul zeiţei Hebe, care le turnase până atunci nectarul în cupe (n. trad.).

— Ce-o să facem? S-a sfârşit cu noi! A sosit momentul să scoatem la lumină tot ceea ce până acum a fost tăinuit, şi anume să spunem totul despre locul acela singuratic şi părăsit, despre capră şi despre toate celelalte lucruri, căci mă jur pe Pan şi pe Nimfe că, şi de-ar fi să mă trimită în vreun loc uitat de lume, adică să rămân – cum s-ar spune – ca un bou uitat la iesle, n-am să mai păstrez neştiută întâmplarea aceasta! Voi povesti cum lam găsit abandonat şi cum a fost alăptat, arătând şi însemnele pe care le-am găsit odată cu el. Iar ticălosul acela desfrânat de Gnatho să afle şi el pe cine a îndrăznit să pună ochii! Tu ai grijă numai să-mi pregăteşti însemnele!

Punându-se astfel de acord, intrară iarăşi în casă. Dar Astylus, prinzându-l pe când tatăl său

fără treabă, merse la el şi-i ceru permisiunea de a-l lua pe Daphnis la oraş ca să-i slujească, căci era băiat frumos şi nu merita să stea ascuns la ţară, iar Gnatho ar putea să-l înveţe în cel mai scurt timp obiceiurile orăşeneşti. Tatăl fu de acord şi, trimiţând după Lamo şi Myrtale, le spuse că de atunci înainte Daphnis avea să-i slujească lui Astylus la oraş, lăsând deoparte păzitul turmelor. În locul lui, le făgădui că e va da doi păstori. Acum, când Lamo văzu servitorii alergând care încotro, bucuroşi că vor avea un tovarăş aşa frumos în casă, ceru de la stăpânul lui permisiunea de a vorbi şi începu astfel:

— Ascultă, stăpâne, povestea adevărată pe care acest bătrân ţi-o spune acum. Pe Pan şi pe Nimfe, jur că nu voi spune nici cea mai mică minciună sau neadevăr. Eu nu sunt tatăl lui Daphnis, şi nici Myrtale n-a avut norocul de a-i fi mamă unui tânăr atât de frumos. Alţi părinţi l-au abandonat, având poate alţi copii mai mari de crescut. În acel loc l-am găsit părăsit şi hrănit de o capră de-a mea pe care, atunci când a murit, am îngropat-o în grădina din jurul casei, căci se purtase ca o mamă cu bietul prunc. Alături de el am găsit haine şi însemne care, după cugetul meu, nu erau altceva decât dovada a cine era el. Adevărat îţi spun, stăpâne, că le-am păstrat şi încă le am şi în ziua de azi, căci ele arată că soarta lui e mai

bună decât aceea a noastră. De aceea, nu-mi pare rău că ar deveni slujitorul nobilului Astylus – un servitor bun slujind la un stăpân drept -, însă nu pot răbda să fie jignit şi folosit în chip josnic de lacomul şi beţivul Gnatho şi transformat într-un sclav al acestui ticălos care nu caută altceva decât să-l ia cu el la Mitylene şi să-şi facă poftele cu el.

După ce-şi sfârşi cuvântarea, Lamo tăcu şi începu a plânge cu amar. Însă, în vreme ce Gnatho era înfuriat de vorbele lui Lamo şi amenința că-l va ciomăgi zdravăn, Dionysophanes era uluit de cele ce aflase şi-i porunci să tacă, încruntând din sprâncene şi privindu-l cu asprime. Apoi începu a-i pune fel de fel de întrebări lui Lamo, cerându-i să nu-i spună decât adevărul, şi nu poveşti anume plăsmuite ca să-şi ţină feciorul acasă, lângă el. Lamo însă stăruia în spusele lui şi jura pe toţi zeii că grăise adevărat şi că se va lăsa supus oricărei torturi de s-ar dovedi că a minţit câtuşi de puţin. Dionysophanes începu a-i cerceta fiecare vorbă, sfătuindu-se cu Clearista, care îi stătea alături: de ce ar minţi Lamo, când în schimbul unui singur om ar primi doi păstori de capre? Şi cum ar putea un ţăran simplu să născocească şi să falsifice asemenea lucruri? Cu siguranţă nu putea. În plus, era de necrezut ca dintr-un bătrân ţăran aşa necioplit şi dintr-o mamă atât de urâtă să iasă un fecior atât de

frumos! Apoi, cugetară că era mai bine să nu se mai gândească atâta la împrejurări, ci să vadă însemnele şi să cerceteze dacă arătau o soartă mai aleasă şi mai strălucită.

Myrtale merse deci şi le aduse pe toate în faţa stăpânului, puse bine într-o traistă veche. Dionysophanes se uită înăuntru şi, văzând mantia purpurie, butonul de aur şi pumnalul cu mâner de fildeş, strigă „Slăvite Zeus, rege al zeilor!” şi îşi chemă soţia să vadă şi ea. Aceasta, când văzu însemnele, izbucni şi ea:

— O, zeiţe ale sorţii! Nu sunt oare acestea chiar lucrurile pe care le-am lăsat cu fiul nostru? Nu l-am trimis noi pe Sophrosyne să-l lase aici, pe câmpurile astea? Ba sunt chiar aceleaşi, dragul meu! Acesta este, fără îndoială, fiul nostru. Daphnis este fiul tău şi a păzit turmele tatălui său!

Pe când Clearista încă mai vorbea, iar Dionysophanes săruta acele dulci însemne care-i dezvăluiau cine era fiul lui, deasupra cărora vărsa lacrimi de bucurie, Astylus, auzind că Daphnis îi era frate, îşi puse mantia pe umeri şi alergă degrabă să-l întâlnească, dorindu-şi cu ardoare să fie el primul care-l întâmpină c-o sărutare. Daphnis, văzându-l apropiindu-se cu atâta grabă şi însoţit de mulţime mare, auzindu-şi numele strigat în toată învălmăşeala şi gândind că veniseră să-l prindă, îşi luă traista şi fluierul şi, înfricoşat, o

porni la goană spre mare, hotărât să se arunce de pe cea mai înaltă stâncă. Şi cu adevărat nou-găsitul Daphnis ar fi fost pierdut dacă Astylus, dându-şi seama ce voia să facă, nu i-ar fi strigat mai tare:

— Aşteaptă, Daphnis! Nu te teme, eu sunt fratele tău, iar părinţii tăi sunt cei care ţi-au fost până acum stăpâni! Lamo nea spus totul despre capră şi ne-a arătat însemnele pe care le-a găsit lângă tine. Întoarce-te dar şi vezi cu ce bucurie şi cu ce chipuri vesele vin şi ei în întâmpinarea ta! Numai sărută-mă pe mine mai întâi. Pe Nimfe îţi jur că nu te mint!

Abia după acest jurământ îndrăzni şi Daphnis să se oprească şi să stea pe loc până ce Astylus îl ajunse din urmă, dându-i o sărutare. Pe când se sărutau ei şi se îmbrăţişau, sosiră şi ceilalţi: servitori, sclave, tatăl şi, în urma lui, şi mama. Cu toţii îl sărutară şi-l strânseră în braţe, bucurându-se şi plângând de fericire. Daphnis însă îşi îmbrăţişă tatăl şi mama mai emoţionat decât fusese cu ceilalţi, strângân-du-i în braţe de parcă i-ar fi cunoscut de multă vreme şi abia îndurându-se să se smulgă din braţele lor. Aşa de repede se descoperă înrudirea de sânge! Aproape uitase cu totul de Chloe şi, când se întoarseră în sat, fu dezbrăcat de hainele lui vechi şi i se dădură veşminte scumpe, după care fu aşezat alături de tatăl lui, care începu a vorbi astfel:

— Dragii mei fii, mi-am luat o soţie pe când eram încă foarte tânăr şi, după o vreme, aşa cum şi trebuia, am avut fericirea de a deveni tată. Prima dată mi s-a născut un fiu, apoi o fată, iar al treilea copil fu Astylus. Cugetai însă că erau destui, astfel că pe acest băiat, născut la urmă după ceilalţi trei, l-am lepădat cu acele veşminte şi lucruri nu ca semne de recunoaştere, ci de îngropare. Soarta însă avu alte planuri şi gânduri cu el. Se întâmplă ca fiul meu cel mare şi dulcea mea fiică să moară amândoi în aceeaşi zi, răpuşi de aceeaşi boală. Însă tu, Daphnis, prin voia zeilor, ai rămas în viaţă să ne fii bucurie şi sprijin la bătrâneţe. Totuşi, nu gândi că ai fost părăsit din răutate şi nu mă judeca rău, căci nu a fost voia cugetului meu. Şi nici tu, bunule Astylus, nu te mâhni că acum vei lua numai o parte din avere, căci pentru omul înţelept nu este avere mai de preţ decât un frate. De aceea, respectaţi-vă şi iubiţi-vă unul pe altul! Cât despre bogăţiile voastre, vă puteţi întrece până şi cu regii, căci veţi avea de la mine pământuri întinse, mulţime de robi îndemânatici şi loiali, aur şi argint, şi toate câte se cuvin celor norocoşi. Îi dau însă în special lui Daphnis locul acesta, împreună cu Lamo, cu Myrtale şi cu turmele pe care le-a păscut.

Nici nu-şi sfârşi bine vorba, că Daphnis sări deodată:

— Bine că mi-ai amintit, tată! E timpul să-mi

duc turmele la adăpat, căci acum le-o fi sete şi aşteaptă fluierul meu, în vreme ce eu stau aici la vorbă.

Cu toţii făcură haz de vorbele lui, văzând că, stăpân fiind, se întorcea tot la păstorit. Astfel, trimiseră pe un altul să se îngrijească de turme şi să ia povara aceasta de pe umerii lui. După ce-i aduseră jertfă lui Zeus, căci îl salvase pe copilul regăsit, dădură o masă festivă plină de bunăvoie, şi numai Gnatho lipsea de acolo, căci se temea pentru soarta lui şi se refugiase în templul lui Dionis, unde stătea ca un rugător, zi şi noapte.

Ducându-se vestea că Dionysophanes îşi găsise fiul şi că Daphnis, păstorul de capre, se dovedise a fi stăpânul acelor locuri, ţăranii începură a se aduna acolo de pretutindeni, din zori şi până seara, ca să-l felicite pe tânăr şi să-i aducă daruri tatălui acestuia. Printre aceştia, cel dintâi fu Dryas, cel care o luase în grija lui pe Chloe crescând-o ca pe o fiică. Dionysophanes, acceptând aceste exprimări ale bucuriei lor, le ceru tuturor să rămână să se veselească alături de ei de regăsirea lui Daphnis. Astfel, fură scoase rezervele de vin şi cea mai bună pâine, păsări de baltă de tot felul, purcei de lapte, mulţime de prăjituri, napolitane, biscuiţi şi plăcinte. Multe animale fură jertfite în ziua aceea spre cinstea zeilor din Lesbos. Atunci, Daphnis, strângându-şi toată

averea lui de păstor, începu a o împărţi în dar zeilor drept mulţumire. Lui Dionis îi dărui traista şi pielea de capră, lui Pan fluierul şi naiul, iar bâta cu care apăra caprele şi vasele de muls făcute de el le dărui Nimfelor. Însă se întâmplă uneori ca acele lucruri pe care le cunoaştem de-o viaţă şi cu care suntem obişnuiţi sunt mai plăcute şi mai dragi nouă decât bogăţiie nou-găsite. De aceea, lacrimi îi şiroiau pe chip de fiecare dată când se despărţea de un lucru sau altul. Nu le dădu Nimfelor vasele până ce nu mai mulse o dată în ele, nici pielea de capră n-o lăsă până ce nu şi-o mai puse o dată pe umeri, şi nici fluierul până ce nu mai cântă o melodie sau două, şi le arunca o privire galeşă, nelăsându-le din mână fără a le da o ultimă sărutare. Apoi, le vorbi caprelor, strigându-i şi pe ţapi după numele lor. Mai bău o dată şi din izvorul din care băuse de atâtea ori până atunci cu draga lui Chloe. Însă despre dragostea lui nu spunea niciun cuvânt, aşteptând să vină momentul prielnic.

Astfel, între timp, pe când el se veselea şi sărbătorea, biata Chloe se aşează jos alături de turmele ei şi începu a plânge cu amar, cum era şi firesc, zicând către sine şi către oile sale cuvinte ca acestea: „Daphnis m-a uitat. Acum se gândeşte la o soartă mai bună. La ce l-am mai făcut să jure pe capre după jurământul făcut în faţa Nimfelor? Le-a dat uitării şi pe ele,

şi pe mine! Nici când a dat jertfe lui Pan şi Nimfelor nu i-a fost dor să o vadă pe Chloe. Poate a găsit slujnice mai frumoase ca mine printre cele ale mamei sale. Să-i fie de bine, atunci! Eu una, însă, nu voi mai trăi, ci am să mor!” Pe când se chinuia cu astfel de gânduri şi plângea, se apropie de ea văcarul Lampis cu o ceată de ţărani, răpind-o, căci socotea că Daphnis nici nu se mai gândea la Chloe, iar Dryas rămăsese şi el uitându-se cu gura căscată la Daphnis. Astfel, fata fu luată de acolo, în vreme ce ţipa şi plângea de-ţi frângea inima. Cineva însă băgă de seamă şi-i spuse Napei, aceasta îi zise lui Dryas, iar Dryas lui Daphnis.

Tânărul aproape că-şi ieşi din minţi, însă nu îndrăznea să-i vorbească tatălui său, şi nici nu putea suporta ce se petrecuse, astfel că, strecurându-se în grădină, începu a se jelui:

— O, amarnică regăsire a lui Daphnis! Ce bine mi-era să păzesc turmele! Şi cât de fericit eram pe când mă credeam sclav! Atunci îmi desfătam ochii privind la Chloe, iar acum e răpită de Lampis şi cu el se va culca la noapte, pe când eu stau aici, bând şi petrecând numai în plăceri. Zadarnic i-am jurat pe Nimfe, pe Pan şi pe capre!

Astfel de reprosuri îşi făcea Daphnis, iar Gnatho avu norocul de a-l auzi, căci se ascunsese în grădină. Găsind astfel prilejul de a

se împăca cu Daphnis, luă câţiva dintre slujitorii lui Astylus şi merse la Dryas, rugându-l să-l îndrume înspre casa lui Lampis, către care şi porni fără întârziere, cu pas grăbit. Prinzându-l chiar în clipa când voia să o ducă pe Chloe înăuntru, i-o smulse din braţe şi-i luă la lovituri de ciomege pe ţăranii care-l însoţeau. Lampis însuşi era mai-mai să primească câteva lovituri şi să fie prins şi legat ca un prizonier de război, dar reuşi să scape cu fuga. După aşa o faptă vrednică de toată lauda, se întoarse acasă la căderea nopţii, găsindu-l pe Dionysophanes odihnindu-se, pe când Daphnis veghea, plângea şi aştepta, mergând de colo-colo. Acolo, Gnatho i-o înapoie pe Chloe a lui, o lăsă în mâinile lui şi le povesti cum se petrecuseră toate. Apoi îl rugă pe Daphnis să dea uitării acel atac jignitor împotriva lui, să nu-l privească ca pe o slugă rea şi nefolositoare şi să nu-l îndepărteze de la masă, fără de care ar muri de foame. Daphnis, văzând-o pe Chloe şi având-o iarăşi în braţele sale, fu mulţumit de serviciul pe care i-l adusese şi-i întinse mâna prieteneşte, după care îşi ceru iertare faţă de Chloe pentru că dăduse impresia de a o fi uitat.

Sfătuindu-se cu privire la nunta pe care şi-o doreau, socotiră că cea mai bună cale era să-şi mai mascheze iubirea, iar pe Chloe să o ascundă în vreun colţişor, spunându-i numai

mamei sale de dragostea ce şi-o purtau. Dryas însă nu fu de acord, ci vru să-i vorbească tatălui despre toate câte se întâmplaseră, făgăduindu-le că îl va convinge să le dea binecuvântarea lui.

Dimineaţă, în zori de zi, cu însemnele lui Chloe în desagă, se înfăţişă înaintea lui Dionysophanes şi a Clearistei, care se aflau în grădină. Erau de faţă şi Astylus, şi Daphnis însuşi. După ce se lăsă tăcerea, bătrânul păstor începu a grăi astfel:

— Ceea ce l-a împins pe Lamo să vorbească mă obligă şi pe mine astăzi să mărturisesc acele lucruri care până acum au fost tăinuite. Chloe nu e fiica mea, şi nici n-am avut nimic de-a face în creşterea ei, ci alţii îi sunt părinţi şi o oaie a alăptat-o în Peştera Nimfelor, unde am găsit-o părăsită. Eu însumi am fost martor la asta şi m-am minunat de cele ce vedeam. Uluit, am luat-o acasă şi am crescut-o ca pe o fiică. Frumuseţea fără seamăn a chipului ei îmi este martoră că ceea ce vă spun este adevărat, căci ea nu ne seamănă câtuşi de puţin. Semnele de recunoaştere cele scumpe găsite alături de ea întăresc şi mai mult vorbele mele, căci ele sunt mult prea bogate pentru un biet păstor. Uitaţi-le şi priviţi-le cu atenţie, căutaţi părinţii copilei şi vedeţi dacă nu e potrivită să-i fie soţie lui Daphnis!

Aceste vorbe nu fuseseră aruncate de Dryas

la întâmplare, şi nici lui Dionysophanes nu-i scăpară. Privind la Daphnis şi văzându-l palid la faţă şi cu ochii plânşi, îşi dădu imediat seama că la mijloc era dragostea. Ca un părinte ce trebuia să se îngrijească mai mult de băiatul lui decât de copilul altuia, începu a chibzui asupra înţelesului vorbelor lui Dryas. Însă, când văzu semnele de recunoaştere ale fetei, cununa ei, mantia ţesută cu fir de aur, păturica ei scumpă şi pantofiorii aurii, o chemă la el, îndemnând-o să se înveselească, de vreme ce de acum înainte are bărbat şi curând îşi va găsi şi părinţii.

Din ziua aceea, Clearista o luă în grija ei, aranjând-o şi gătind-o aşa cum se cuvenea soţiei fiului ei. Însă Dionysophanes, luându-l pe Daphnis deoparte, îl întrebă dacă Chloe era fecioară. Când Daphnis jură că nimic nu se petrecuse între ei în afară de săruturi, îmbrăţişări şi jurăminte, tatăl său se bucură din toată inima să audă prin ce promisiuni inocente se legaseră unul de altul şi dădu un ospăţ în cinstea amândurora. Acum puteai vedea frumuseţea adevărată, când era înveşmântată aşa cum trebuie, căci Chloe, îmbrăcată frumos, cu părul aranjat şi spălată cu grijă de Clearista, întrecea în strălucire orice frumuseţe, încât până şi Daphnis al ei abia o mai recunoştea. Oricine şi-ar fi dat seama cu uşurinţă, chiar şi fără a vedea semnele de recunoaştere, că

Dryas nu putea fi părintele unei domniţe atât de frumoase. Totuşi, era şi el acolo, împreună cu Nape, cu Lamo şi cu Myrtale, bucurându-se la o masă pregătită anume pentru ei.

La fel ca în cazul lui Daphnis, şi descoperirea lui Chloe fu sărbătoritã cu jertfe închinate zeilor. Chloe îşi dărui şi ea lucrurile: pielea de căprioară pe care o purta adesea, traista ei, fluierul şi vasele de muls. Stropi cu vin izvorul din peşteră, căci în apropierea lui fusese alăptată şi se scăldase acolo de multe ori. Dryas îi arătă locul unde înmormântase oaia ce o hrănise, iar ea îi împodobi mormântul cu o cunună de flori, după care cântă puţin din fluier pentru turma ei. Apoi, se rugă zeiţelor ca cei care o părăsiseră să fie vrednici de Daphnis.

După atâtea ospeţe şi sărbătoriri pe aceste pajişti, sosi şi timpul de a se întoarce la Mitylene pentru a-i căuta acolo pe părinţii lui Chloe, după care să facă nunta cât mai curând. Dimineaţa, pe când se pregăteau să plece la drum, îi dădură lui Dryas alte trei mii de drahme, iar lui Lamo jumătate din ogoarele şi viile acelea pentru a le semăna, a le culege roadele şi a face vin; îi mai dădură încă şi câteva capre, alături de un păstor, patru perechi de boi pentru plug şi veşminte de iarnă, eliberând-o din robie şi pe soţia lui. Imediat după aceea, cu mare alai, cu mulţi cai

şi numeroase trăsuri se îndreptară spre Mitylene.

Fiindcă se înnoptase afară când ajunseră acolo, nu fură întâmpinaţi de niciunul dintre locuitori, care rămaseră atunci neştiutori de cele ce se petrecuseră. A doua zi însă, se strânsese la uşile lor mulţime mare de bărbaţi şi femei. Unii veniseră să se bucure dimpreună cu Dionysophanes căci îşi găsise fiul, bucurie care deveni şi mai mare când văzură frumuseţea fără seamăn a tânărului. Alţii veniseră să se bucure alături de Clearista, care adusese acasă nu numai un fiu, ci şi o mireasă pentru acesta. Frumuseţea lui Chloe îi ului pe toţi, căci depăşea orice aşteptări. În fine, întregul oraş nu mai vorbea de altceva decât de tânărul fecior şi de mireasa lui, strigând cât îi ţinea gura „Casă de piatră!” şi „Căsătorie binecuvântată!”. Ba chiar se şi rugau zeilor ca tânăra domniţă să-şi găsească părinţii, care să fie vrednici de frumuseţea ei. Multe dintre femeile celor mai bogaţi se rugau zeilor să fie ele luate drept mame ale unei fete atât de frumoase.

Dionysophanes însă, frământat de multe gânduri, căzu într-un somn adânc, arătându-i-se astfel o vedenie. Se făcea că le vedea pe Nimfe cerându-i lui Eros să le dea îndrăgostiţilor învoirea lui de a se căsători. Apoi, Eros însuşi, lăsându-şi arcul şi săgeţile

deoparte, îi porunci să poftească la masă cele mai înstărite familii din Mitylene şi, când şi cel din urmă ulcior va fi plin, să scoată la iveală semnele de recunoaştere ale fetei, arătându-le tuturor. După ce toate acestea vor fi făcute, pot începe a asculta cântarea nunţii.

După ce văzu şi auzi toate acestea, Dionysophanes se trezi, dând imediat poruncă să se facă un ospăţ cu cele mai bune bucate din ţinut, de pe mare sau de prin lunci şi râuri, iar la căderea serii să fie invitaţi cei mai de seamă mitylenieni. Când fu umplut cu vin şi cel din urmă ulcior în cinstea lui Hermes[22], zeul somnului, unul dintre slujitori intră, aducând însemnele lui Chloe pe un platou de argint, pe care, purtându-le în mâna dreaptă, le arăta tuturor. Nimeni nu le cunoştea, afară numai de un anume Megacles, care stătea în capul mesei, fiind cel mai bătrân. El fu singurul care le recunoscu, strigând îndată cu glas tineresc şi puternic:

---

[22] Zeul Hermes, din mitologia greacă, îl are drept corespondent la romani pe zeul Mercur, mesager al zeilor (n. trad.).

— Pe toţi zeii! Ce-mi văd ochii? Ce s-a ales de tine, copila mea? Mai eşti oare în viaţă? Sau poate vreun păstor, dând din întâmplare peste ele, le-a adus aici? Pe toţi zeii, spune-mi, Dionysophanes, cum au ajuns la tine veşmintele fetiţei mele? Să nu-ţi pară rău că

aflu şi eu ceva, după ce l-ai aflat şi tu pe Daphnis!

Dar cum Dionysophanes îl rugă să povestească el mai întâi tot ce ştia despre părăsirea copilei, Megacles grăi astfel, fără a coborî glasul:

— Cu ceva ani în urmă, aveam avere puţină, însă o mare poftă de viaţă şi cheltuiam puţinul pe care-l aveam la jocuri, spectacole şi corăbii de război. Pe când îmi duceam astfel viaţa, mi s-a născut o fiică. Dorindu-mi cu disperare să poată avea o educaţie onorabilă, am părăsit-o cu aceste însemne, ştiind că unii se bucurau să devină părinţi chiar şi prin acest mijloc. Am lăsat-o, deci, în Peştera Nimfelor, în grija milostivelor zeiţe. După aceea, am început să strâng avere, îmbogăţindu-mă cu fiecare zi care trecea, fără a avea însă niciun moştenitor şi nici n-am mai avut norocul să am vreun alt urmaş în afara acelei fiice. Însă zeii, râzând parcă de mine din cauza a ceea ce făcusem, mi-au trimis un vis în care mi se arăta că o oaie mă va face tată.

Auzind acestea, Dionysophanes scoase un strigăt şi mai puternic decât Megacles şi, sărind de la locul său într-o încăpere alăturată, se întoarse de acolo aducând-o pe Chloe frumos înveşmântată şi aranjată şi grăi astfel către Megacles:

— Aceasta este acea fiică a ta pe care ai

părăsit-o. Prin voia zeilor, această copilă ţi-a fost hrănită de o oaie, întocmai cum o capră mi l-a hrănit pe Daphnis al meu. Ia însemnele ei, ia-ţi şi fiica şi, luând-o, dă-i-o de mireasă lui Daphnis. Noi i-am părăsit pe amândoi, i-am găsit pe amândoi şi de amândoi s-au îngrijit Pan, Nimfele şi Eros însuşi.

Megacles fu de acord şi trimise după soţia sa, Rhode, ca să-şi vadă dulcea fiică. Rămaseră în noaptea aceea să doarmă acolo ca să o ţină la pieptul lor pe Chloe, căci Daphnis jurase pe toţi zeii că nu o va încredinţa nimănui, nici măcar tatălui său. Când se făcu ziuă, se întoarseră iarăşi la ţară, căci Daphnis şi Chloe nu se puteau obişnui cu traiul la oraş, care li se părea ciudat şi zgomotos. În plus, li se părea mai cuminte să facă o nuntă păstorească. Astfel, se duseră în casa lui Lamo, făcându-l cunoscut pe Megacles lui Dryas, iar pe Nape Rhodei. Apoi, începură a pregăti toate cele de trebuinţă pentru sărbătorirea nunţii.

În faţa statuilor Nimfelor, Megacles o dădu pe Chloe lui Daphnis şi, dimpreună cu alte lucruri de preţ, închină zeiţelor semnele de recunoaştere ale copilei. Apoi, drept răsplată pentru grija pe care o avusese faţă de ea, îi împlini lui Dryas până la zece mii de drahme. Cât despre Dionysophanes, cum ziua era senină şi însorită, porunci să se aştearnă la gura peşterii ramuri verzi şi chemă tot satul la

ospăţul lor vesel. Lamo era şi el acolo, şi la fel şi Myrtale, Dryas şi Nape, rudele şi prietenii lui Dorco, Philetas şi băieţii lui, Chromis şi soţia lui, Lycenia. Nici Lampis nu lipsi de acolo, căci frumoasa pe care el o iubea îl iertase. Şi, fiindcă erau la ţară, toată petrecerea fu câmpenească şi păstorească: unii cântau ca secerătorii, în timp ce alţii pălăvrăgeau, spuneau glume şi râdeau ca la culesul strugurilor. Philetas cânta la naiul lui, iar Lampis din fluier, în timp ce Dryas şi Lamo dansau. Daphnis şi Chloe se strângeau în braţe şi se sărutau. Până şi caprele păşteau prin apropiere, luând şi ele parte la festivitate. Acest fel de a petrece le plăcu orăşenilor peste măsură de mult. Daphnis le chema pe nume pe capre, le dădea frunze să mănânce din mâna lui şi, prinzându-le de coarne, le săruta.

Nu numai în ziua aceea, ci cât au trăit, Daphnis şi Chloe au dus mai mult o viaţă de păstori, cinstind zeii, Nimfele, pe Eros şi pe Pan. Nicio mâncare nu le era mai pe plac decât merele şi laptele. Apoi, la ceremonia de primire a unor nume noi, Daphnis trebui să sugă de la o capră, iar Chloe de la o oaie: pe el îl numiră Philopoimen[23], iar pe ea frumoasa Agele[24].

Şi aşa îmbătrâniră, purtând aceste nume. Peştera o împodobiră cu diverse ornamente, puseră statui, construiră un altar pentru Eros al păstorilor, iar lui Pan îi ridicară drept locuinţă

un templu în loc de pin, numindu-l Pan Stratiotes – adică Pan, Războinicul apărător al îndrăgostiţilor.

Dar toate acestea – împodobirea peşterii, ridicarea altarului şi a templului, schimbarea numelor – se petrecură mai pe urmă. Deocamdată, când se înnoptă, iar pe cer se arătă luceafărul, cu toţii îi conduseră pe mire şi mireasă la odaia lor de nuntă, unii cântând din fluiere şi la nai, alţii la flaut, iar alţii ţinând făclii aprinse.

Ajungând la uşă, îşi schimbară glasurile, scoţând nişte sunete aspre care nu semănau nici pe departe cu cântece de nuntă, ci se cutremura pământul de parcă ar fi fost sfâşiat de mii de tridente.

Daphnis şi Chloe însă, stând goi unul lângă altul, începură a se îmbrăţişa, a se săruta şi a se strânge în braţe de parcă se luptau unul împotriva celuilalt, dormind tot atât pe cât dorm şi păsările de noapte. Daphnis făcu acum precum îl învăţase doamna lui, Lycenia, în desiş. Chloe află atunci că ceea ce încercaseră ei în pădure erau cele mai dulci plăceri ale păstorilor.

---

23 În limba greacă, *iubitor de păstori* (n. trad.).
24 În limba greacă, *turmă* (n. trad.).

SFÂRŞIT.